

STRATEGIA ROZWOJU GMINY PYRZYCE NA LATA 2026-2036

Pyrzyce, 2026

Spis treści

I. Wprowadzenie	5
I.1 Cel opracowania	5
I.2 Podstawa prawna	5
I.3 Metodologia opracowania dokumentu	6
I.4 Komplementarność z innymi dokumentami	7
CZĘŚĆ STRATEGICZNA	11
II. Charakterystyka gminy Pyrzyce	12
II.1 Podstawowe informacje o gminie	12
II.2 Uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe	14
III. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowej	17
III.1 Sytuacja społeczna w gminie	17
III.2 Sytuacja gospodarcza w gminie	25
III.3 Sytuacja środowiskowa w gminie	28
IV. Analiza SWOT	33
V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	40
V.1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	40
V.2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	53
V.3 Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)	55
VI. Kierunki strategicznego rozwoju gminy Pyrzyce	56
VI.1 Misja i wizja rozwoju gminy	56
VI.2 Cele strategiczne i operacyjne	58
VI.3 Działania w zakresie rozwoju gminy Pyrzyce na lata 2026-2036	61
VII. System wdrażania strategii	70
VII.1 Źródła finansowania	70
VII.2 Monitoring	71
VII.3 Ewaluacja	76
VIII. Spis map, schematów, tabel, wykresów i fotografii	76
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	80
Załącznik: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej gminy Pyrzyce	81
1. Uwarunkowania społeczne	81
1.1 Demografia	81
1.2 Pomoc społeczna	84
1.3 Bezpieczeństwo publiczne	91
1.4 Ochrona zdrowia	95
1.5 Organizacje pozarządowe	98

1.6 Edukacja.....	100
1.7 Działalność kulturalna i sportowa	104
2. Uwarunkowania gospodarcze	114
2.1 Rynek pracy	114
2.2 Podmioty gospodarcze	116
2.3 Planowanie przestrzenne	118
2.4 Gospodarka mieszkaniowa i mienie gminne	119
3. Uwarunkowania środowiskowe	122
3.1 Infrastruktura techniczna	122
3.1.1 Komunikacja drogowa	122
3.1.2 Sieć wodociągowa	126
3.1.3 Sieć kanalizacyjna	127
3.1.4 Sieć szerokopasmowa	131
3.2 Jakość powietrza.....	131
3.3 Odnawialne źródła energii.....	135
3.4 System hydrologiczny gminy	136
3.5 Zagrożenie suszą i powodzią	139
3.6 System gospodarki odpadami	142

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkim osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Mając na uwadze potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami tekst dokumentu nie został wyjustowany, zastosowano odpowiednią czcionkę i interlinię, a także dodano opisy alternatywne do zdjęć i grafik.

I. Wprowadzenie

I.1 Cel opracowania

Strategia rozwoju gminy stanowi kluczowy dokument planistyczny, określający długoterminową wizję jej funkcjonowania. Precyzuje ona cele, kierunki działań oraz oczekiwane efekty rozwojowe. Jest to plan obejmujący kilka lat, który powinien skupiać się na najważniejszych wyzwaniach społeczno-gospodarczych, wpływających na przyszłość gminy.

Główne zadania strategii to:

- zapewnienie sprawnego i skutecznego zarządzania gminą – zarówno w krótkim, jak i długim okresie – poprzez spójność między działaniami bieżącymi a celami długofalowymi,
- przygotowanie władz samorządowych do reagowania na niepewne sytuacje i ryzyka związane z ograniczeniami rozwojowymi,
- tworzenie warunków do pokonywania barier oraz zapobieganie i rozwiązywanie konfliktów mogących się pojawić w toku przemian społeczno-gospodarczych,
- umożliwienie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania na inwestycje przewidziane w strategii,
- wspieranie promocji gminy i pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości.

Strategia Rozwoju Gminy Pyrzyce na lata 2026–2036 jest podstawowym narzędziem wyznaczającym kierunki polityki lokalnej w obszarach społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym. Dokument ten opisuje cele oraz uwarunkowania rozwoju gminy do 2036 roku. Przy formułowaniu celów zadbano o ich zgodność z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla – w tym ze strategią rozwoju województwa, jak również z krajowymi i unijnymi planami strategicznymi o charakterze ogólnym.

I.2 Podstawa prawna

Opracowany dokument jest zgodny z zapisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w art. 10e, gdzie określono główne wymagania dotyczące zakresu opracowywania strategii rozwoju. Najważniejsze z nich to:

- 1) cele strategicznego rozwoju w wymiarze społecznym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i przestrzennym;

- 2) kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celów strategicznych;
- 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa;
- 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 9) ramy finansowe i źródła finansowania.

I.3 Metodologia opracowania dokumentu

Proces tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Pyrzyce na lata 2026–2036 oparto na podejściu ekspercko-partycypacyjnym, angażującym społeczność lokalną. Głównym celem przyjętej metodyki było aktywne włączenie interesariuszy w proces kształtowania polityki rozwojowej gminy. Już na etapie opracowywania dokumentu zaplanowano działania partycypacyjne, mające na celu zebranie opinii i stanowisk dotyczących projektu strategii – w szczególności w zakresie diagnozy stanu obecnego, planowanych przedsięwzięć oraz głównych kierunków rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego. W ramach tych działań zrealizowano konsultacje społeczne, podczas których przedstawiono zapisy projektu strategii, koncentrując się na diagnozie, celach rozwojowych i planowanych działaniach.

Przed sporządzeniem samego dokumentu Strategii opracowano diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i środowiskowej, obejmującą analizę zmian zachodzących w ostatnim pięcioleciu oraz wskazującą potencjalne kierunki rozwoju. Diagnoza ta została zamieszczona w części diagnostycznej Strategii.

Projekt dokumentu został poddany szerokim konsultacjom, w które włączono mieszkańców, Zachodniopomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Szczecinie oraz właściwego dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie i. Celem konsultacji było zebranie opinii i sugestii dotyczących proponowanych zapisów.

Prace nad projektem Strategii Rozwoju Gminy Pyrzyce prowadzone były zgodnie z uchwałami Rady Miejskiej w Pyrzycach:

- Uchwałą Nr X/85/24 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 28 listopada 2024 r., określającą zasady, tryb oraz harmonogram opracowania dokumentu.
- Uchwałą nr XX/182/25 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 30 września 2025 r. w sprawie zmiany załącznika Nr 2 do Uchwały Nr X/85/24 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 28 listopada 2024 r.

W trakcie przygotowania Strategii wykorzystano następujące narzędzia badawcze i analityczne:

- przegląd źródeł i dokumentów (m.in. analiza danych zastanych, analiza źródeł internetowych) na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym,
- analizę materiałów dostarczonych przez Urząd Miejski w Pyrzycach,
- analizę danych statystycznych,
- konsultacje społeczne z mieszkańcami gminy.

I.4 Komplementarność z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Pyrzyce na lata 2026–2036 została opracowana w zgodzie z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na poziomie regionalnym i krajowym. Zachowanie zgodności celów zawartych w Strategii z kierunkami wyznaczonymi w dokumentach wyższego szczebla ma kluczowe znaczenie, gdyż umożliwia wykorzystanie efektu synergii poprzez współudział w procesie programowania i realizacji działań we współpracy z otoczeniem instytucjonalnym i terytorialnym.

W celu zapewnienia tej spójności przeprowadzono analizę zgodności celów Strategii z następującymi dokumentami strategicznymi:

- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku) – krajowym planem rozwoju społeczno-gospodarczego, uwzględniającym cele długoterminowe dla Polski,
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 – najważniejszym dokumentem wyznaczającym zasady polityki regionalnej państwa,
- Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku – podstawowym instrumentem planowania rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Analiza ta miała na celu zapewnienie, że cele gminne wpisują się w szersze ramy polityki rozwoju kraju i regionu, co zwiększa szanse na skuteczną realizację działań oraz uzyskanie wsparcia ze środków zewnętrznych.

Tabela 1 Zgodność z celami innych dokumentów strategicznych

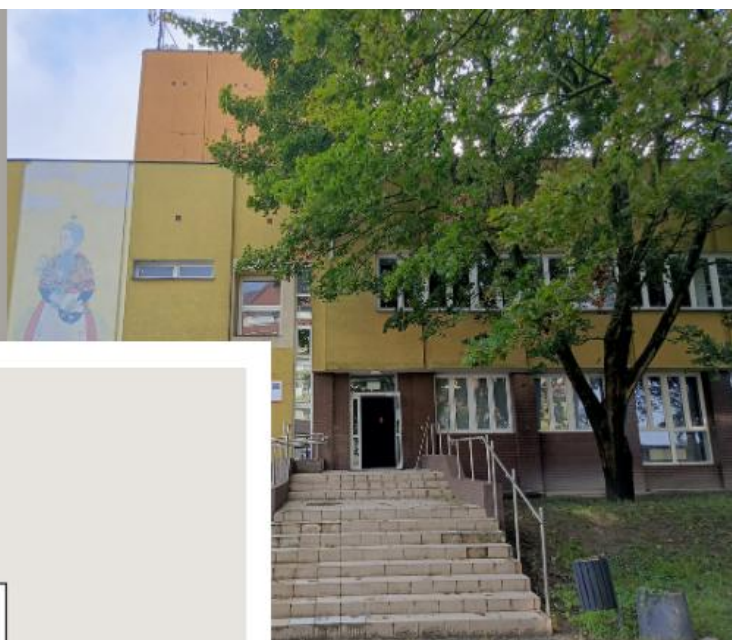
Strategia Rozwoju Gminy Pyrzyce na lata 2026-2036	Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2020 (2030)
Cel strategiczny 1 Budowanie silnej wspólnoty lokalnej poprzez jakość usług i integrację społeczną	I CEL STRATEGICZNY OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ Świadomi mieszkańcy i zaangażowane społeczności - otwarte i przygotowane na wyzwania przyszłości 1.1 Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny 1.2 Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu 1.3 Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych Cel 1.5 Rozwój infrastruktury dostarczającej usługi publiczne i podnoszących atrakcyjność inwestycyjną obszarów Cel 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych Cel 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie Cel 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych	Cel szczegółowy II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Cel szczegółowy III Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
Cel strategiczny 2 Rozwój lokalnej gospodarki i wsparcie przedsiębiorczości	II CEL STRATEGICZNY DYNAMICZNA GOSPODARKA Kształtowanie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie konkurencyjności regionu 2.3 Udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo Cel 1.5 Rozwój infrastruktury dostarczającej usługi publiczne i podnoszących atrakcyjność inwestycyjną obszarów	Cel szczegółowy I Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną Cel szczegółowy II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

		Cel 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych. Cel 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym	
Cel strategiczny 3 Rozwój infrastruktury wspierający jakość życia i ochronę przyrody	I CEL STRATEGICZNY OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ Świadomi mieszkańcy i zaangażowane społeczności - otwarte i przygotowane na wyzwania przyszłości 1.2 Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu II CEL STRATEGICZNY DYNAMICZNA GOSPODARKA Kształtowanie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie konkurencyjności regionu 2.2 Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu	Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie Cel 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym Cel 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych	Cel II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Cel szczegółowy III Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Źródło: opracowanie własne

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

II. Charakterystyka gminy Pyrzyce

II.1 Podstawowe informacje o gminie

Gmina Pyrzyce to gmina miejsko-wiejska położona w zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie pyrzyckim. Siedzibą gminy jest miasto Pyrzyce, oddalone o około 45 km na południowy wschód od Szczecina. Gmina zajmuje powierzchnię 20 440 ha, w tym samo miasto Pyrzyce ma powierzchnię 616 ha. Miasto Pyrzyce jest siedzibą powiatu pyrzyckiego.

Gmina sąsiaduje z gminami: Bielice, Warnice, Przelewice, Lipiany oraz Kozielice.

Mapa 1 Położenie gminy Pyrzyce w powiecie pyrzyckim

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Pyrzyce, s. 8.

W skład gminy wchodzi 21 sołectw, tj.: Brzesko, Brzezin, Czernice, Giżyn, Krzemlin, Letnin, Mechowo, Mielęcín, Młyny, Nieborowo, Nowielin, Obromino, Okunica, Pstrowice, Pyrzyce, Ryszewko, Ryszewo, Rzepnowo, Stróżewo, Turze i Żabów.

Jednostkami organizacyjnymi gminy są:

- 1) Przedszkole Publiczne nr 3 z Oddziałem integracyjnym w Pyrzycach,
- 2) Przedszkole Publiczne nr 4 w Pyrzycach,
- 3) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Żabowie,
- 4) Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Pyrzycach,

- 5) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Brzesku,
- 6) Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Mielęcinie,
- 7) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Okunicy,
- 8) Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Leonida Teligi w Pyrzycach,
- 9) Pyrzycka Szkoła Muzyczna I stopnia,
- 10) Pyrzycki Dom Kultury,
- 11) Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pyrzycach,
- 12) Pyrzycka Biblioteka Publiczna,
- 13) Pyrzycka Szkoła Muzyczna I stopnia
- 14) Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyrzycach.

Spółkami z udziałem gminy są:

- 1) Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. (udział gminy w spółce – 100%),
- 2) Geotermia Pyrzyce Sp. z o.o. (udział gminy w spółce – 17,53%),
- 3) Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa „KZN Zachodniopomorskie” (udział gminy w spółce – 60/100 udziału).

W Pyrzycach funkcjonuje Pyrzycka Szkoła Muzyczna I stopnia. Szkoła prowadzi nauczanie na poziomie szkoły muzycznej I stopnia w dwóch cyklach: sześcioletnim i czteroletnim poprzez prowadzenie indywidualnych zajęć nauki gry na instrumentach klasycznych, zbiorowych lekcji teoretycznych oraz zespołów muzycznych w zakresie przedmiotów objętych ramowym planem nauczania. Organem prowadzącym szkołę jest gmina Pyrzyce. Organem sprawującym nadzór pedagogiczny jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego poprzez Centrum Edukacji Artystycznej.

Ofertę edukacyjną uzupełniają m.in. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Ryszewku (MOS) oraz Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Pyrzycach, zapewniające wsparcie dzieciom i młodzieży. Na terenie gminy znajdują się również podmioty niepubliczne, tj. szkoła podstawowa, 5 przedszkoli.

II.2 Uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe

Gmina leży na Równinie Pyrzyckiej, będącej częścią Pojezierza Zachodniopomorskiego.

Tereny te cechują się niewielkimi deniwelacjami, z dominującymi równinami i łagodnymi wzniesieniami, co sprzyja działalności rolniczej. Obszar gminy posiada jedno z najbardziej urodzajnych gleb w regionie, głównie Czarne Ziemie i gleby brunatne, które zaliczane są do II klasy bonitacyjnej. Dzięki temu rolnictwo odgrywa kluczową rolę w gospodarce gminy, z dominującymi uprawami zbóż, rzepaku, buraków oraz warzyw.

Na terenie gminy znajdują się liczne ciekі wodne, w tym rzeka Płonia oraz jezioro Miedwie. Obszary te są objęte ochroną w ramach sieci Natura 2000. Na terenie gminy występuje kilka form ochrony przyrody, do których zaliczają się:

- Specjalny Obszar Ochrony (SOO) Dolina Płoni i Jezioro Miedwie: obejmuje 20 910,76 ha i chroni cenne siedliska wodno-błotne oraz gatunki ptaków wodnych.
- Obszar Specjalnej Ochrony (OSO) Jezioro Miedwie i okolice: zajmuje 16 510,98 ha i jest ważnym miejscem lęgowym dla wielu gatunków ptaków.
- Rezerwat przyrody Brodogóry: niewielki rezerwat o powierzchni 0,76 ha, utworzony dla ochrony muraw kserotermicznych – zbiorowisk roślin ciepłolubnych.

Lasy stanowią tylko 12% powierzchni gminy, z dominującymi gatunkami takimi jak sosna, dąb i buk. Lasy te pełnią funkcje ochronne, rekreacyjne oraz są siedliskiem dla wielu gatunków zwierząt. Tereny gminy charakteryzują się mozaiką siedlisk, w tym łąk, pastwisk, lasów oraz obszarów wodno-błotnych. Bogactwo flory i fauny, w tym obecność rzadkich gatunków roślin i zwierząt, podkreśla znaczenie przyrodnicze regionu. Dzięki tym niewielkim uwarunkowaniom przyrodniczym, gmina Pyrzyce posiada potencjał dla zrównoważonego rozwoju, łącząc ochronę środowiska z działalnością gospodarczą.

Gmina Pyrzyce wyróżnia się również bogatym dziedzictwem kulturowym, które kształtowało się przez wieki i jest pielęgnowane do dziś. Do dziedzictwa historycznego gminy Pyrzyce należą m.in.:

- Studnia św. Ottona: Symboliczne miejsce chrztu Pyrzyczan w 1124 r. przez św. Ottona z Bambergu. Studzienka została zaprojektowana przez Karla Friedricha Schinkla i stanowi ważny zabytek religijny oraz historyczny.

- Mury obronne z basztami: Średniowieczne fortyfikacje z XIII–XV wieku, w tym baszty Sowia, Lodowa, Prochowa, są jednymi z najlepiej zachowanych na Pomorzu Zachodnim.
- Dział Tradycji „Muzeum Ziemi Pyrzyckiej” – Pyrzyckiej Biblioteki Publicznej, mieści się w XV-wiecznej kaplicy św. Ducha i prezentuje eksponaty od średniowiecza po XIX wiek, w tym dzieła lokalnych twórców ludowych.
- Kościół pw. NMP Bolesnej przy w Pyrzycach - wzniesiony ok. 1260 r. jako świątynia klasztorna zakonu augustianek; zniszczony i odbudowany w 1987 r.
- Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Pyrzycach - kilkunastokondygnacyjny kościół gotycki, wzniesiony w 2. poł. XIII w., a następnie przebudowywany i rozbudowany.
- Sanktuarium Maryjne w Brzesku - Kościół i wieża kościoła - wzniesiony w XIII w. Jest to wczesnogotycka świątynia salowa, wybudowana z kamienia i cegły.
- Dwór w Krzemlinie - wzniesiony w XVIII w. przez rodzinę von Bellingów. Datowanie potwierdza zarówno forma architektoniczna jak i kolebkowe i krzyżowe sklepienia w piwnicy.
- Kościół Św. Michała Archanioła w Mechowie -to najstarsza, późnogotycka ceglana budowla w tym rejonie Pomorza z początku XVI w. W Kościele tym znajdują się m.in.: manierystyczna ambona z 1604 roku, późnoromańska Chrzcielnica najprawdopodobniej z końca XIII w., epitafium – płyta nagrobna Petera Von Küssow z 1612 r.
- Kościół Matki Bożej Różańcowej w Letninie - kościół z XIII w., wzniesiony w stylu gotyckim.
- Kościół Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Mielęcinie - wzniesiony na początku XVIII w.
- Kościół filialny Św. Maksymiliana Marii Kolbego w Pstrowicach -wzniesiony w XIII w.
- Kościół Św. Jana Chrzciciela w Żabowie - wzniesiony w 1569 roku. Znajduje się w nim obraz jednego z najwybitniejszych przedstawicieli malarstwa barokowego w Środkowej Europie – Petra Jana Brandla „Chrzest Chrystusa”.

Fotografia 1 Mury obronne w Pyrzycach

Źródło: Urząd Miejski w Pyrzycach

Fotografia 2 Dział Tradycji „Muzeum Ziemi Pyrzyckiej”

Źródło: <https://rowery.wzp.pl/294-pomorze-zachodnie-muzeum-ziemi-pyrzyckiej>

Na terenie gminy funkcjonuje Zespół Pieśni i Tańca Pyrzyce, który działa od prawie 60 lat. Powstał w wyniku połączenia zespołów, działającego od 1967 r. Zespołu Pieśni i Tańca „Ziemi Pyrzyckiej” oraz działającego od 1981 r. Zespołu Pieśni i Tańca „Małe Pyrzyce”. Na chwilę obecną skupia w swych szeregach ponad 80 osób. Jako pierwszy w Polsce, a trzeci w kolejności na świecie (po Niemczech i Brazylii) zespół posiada zrekonstruowane na podstawie starych rycin i fotografii stroje dawnych mieszkańców Pyrzyc.

Do tradycji pyrzyckich i wydarzeń kulturalnych należą m.in. Międzynarodowy Festiwal „Pyrzyckie Spotkania z Folklorem”, który od ponad 40 lat promuje kulturę ludową i tradycyjną, gromadząc artystów z różnych krajów. W 2024 r. festiwal odbył się pod hasłem „Tu żyje tradycja” i przyciągnął ponad 3 000 uczestników.

III. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowej

III.1 Sytuacja społeczna w gminie

Demografia

W latach 2020–2024 gmina Pyrzyce odnotowała systematyczny spadek liczby ludności – populacja zmniejszyła się o 929 osób, osiągając na koniec 2024 r. poziom 17 139 mieszkańców, z czego 50,9% stanowiły kobiety. Zmiany demograficzne wskazują na postępujące starzenie się społeczeństwa – liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 209, podczas gdy populacja w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym spadła odpowiednio o 279 i 859 osób. Równocześnie odnotowano ujemny przyrost naturalny (–94 osoby w 2024 r.) oraz niekorzystne saldo migracji (–250 osób), co łącznie pogłębia procesy depopulacyjne. W efekcie współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wzrósł do 37,1 p.p., co oznacza większe wyzwania dla polityki zdrowotnej, opiekuńczej i mieszkaniowej. Zaobserwowane tendencje demograficzne wskazują na konieczność podejmowania działań przeciwdziałających odpływowi ludności oraz przygotowania lokalnych usług społecznych do obsługi rosnącej grupy seniorów.

Pomoc społeczna

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w gminie Pyrzyce odpowiada Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyrzycach (OPS), który prowadzi działania wspierające osoby i rodziny w zaspokajaniu potrzeb bytowych, opiekuńczych oraz wychowawczych. OPS odgrywa kluczową rolę w lokalnej polityce społecznej, koncentrując się na diagnozowaniu potrzeb oraz świadczeniu różnorodnych form pomocy – od finansowej po usługową i integracyjną. W 2024 r. z pomocy społecznej skorzystało 892 osoby w 507 rodzinach, co oznacza niewielki spadek w porównaniu z 2020 r. Choć liczba beneficjentów ulega zmniejszeniu, nadal dominują problemy wielowymiarowe, takie jak ubóstwo (258 rodzin), długotrwała choroba (297), niepełnosprawność (182) i bezrobocie (133). Widoczny jest również wzrost

zapotrzebowania na usługi opiekuńcze – w 2024 r. korzystało z nich 119 osób, co oznacza wzrost o 42 osoby w porównaniu do 2020 r. OPS realizuje wiele form wsparcia pieniężnego – m.in. zasiłki stałe, celowe i okresowe – oraz programy dedykowane osobom starszym, niepełnosprawnym i rodzinom z dziećmi. W 2024 r. wypłacono m.in. 6 164 świadczenia opiekuńcze, w tym 923 świadczenia pielęgnacyjne. Pomoc w postaci dożywiania objęła 452 osoby, w tym 110 dzieci.

Rozwija się również wsparcie usługowe i projektowe, jak: „Korpus Wsparcia Seniorów” (78 uczestników), „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” (7 osób), „Opieka wytchnieniowa”, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, Karta Seniora 60+ i 65+.

OPS prowadzi działania przeciwdziałające przemocy w rodzinie. W 2024 r. w ramach procedury „Niebieskiej Karty” objęto wsparciem 85 rodzin i 127 osób doznających przemocy, a 7 dzieci zostało zabezpieczonych w trybie interwencyjnym. Zespół Interdyscyplinarny przeprowadził 293 spotkania grup diagnostyczno-pomocowych.

W Urzędzie Miejskim w Pyrzycach działa Gminny Punkt Wsparcia, który udziela bezpłatne wsparcie mieszkańcom Gminy Pyrzyce, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej.

Pomoc społeczna w Pyrzycach nabiera coraz bardziej zintegrowanego charakteru – łączy działania doraźne, specjalistyczne i rozwojowe, odpowiadając na wyzwania współczesnych kryzysów społecznych i demograficznych. Szczególny nacisk kładzie się na wsparcie osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych oraz rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Są to zadania własne Gminy Pyrzyce, natomiast w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami realizacja została powierzona organizacji pozarządowej- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Pyrzycach, które prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy typu A,B,C w Mielęcinie.

Bezpieczeństwo publiczne

Gmina Pyrzyce prowadzi kompleksowe działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, ochrony przeciwpożarowej i cywilnej, w które zaangażowane są: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Komenda Powiatowa Policji w Pyrzycach, Straż Miejska oraz 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP). Trzy jednostki – OSP Pyrzyce, Brzesko i Żabów – należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, a dwie ostatnie dodatkowo są zintegrowane z systemem selektywnego alarmowania.

W 2024 r. gmina przeznaczyła znaczne środki na doposażenie jednostek OSP oraz remonty infrastruktury. W ramach programu „Bitwa o remizy”, dzięki wysokiej frekwencji wyborczej (70,12%), uzyskano dotacje na remonty remiz z terenu gminy Pyrzyce. Zgodnie z nową ustawą o ochronie ludności z 2024 r., OSP realizuje również zadania z zakresu obrony cywilnej, edukacji, planowania ewakuacji i reagowania kryzysowego.

Straż Miejska w Pyrzycach realizuje szereg działań na rzecz utrzymania porządku, monitoringu, kontroli oraz profilaktyki społecznej. W 2024 r. przyjęto 191 zgłoszeń, z czego większość dotyczyła awarii technicznych (170) oraz zagrożeń pożarowych (19).

W porównaniu do 2023 r., ogólna liczba zgłoszeń spadła o 15,11%.

Liczba wykroczeń wzrosła o 28,79% – najbardziej dynamicznie w obszarze: wykroczeń drogowych: +544,59% (z 74 do 477 przypadków), wykroczeń z ustawy o czystości i porządku w gminach: +46,16% (do 953 przypadków), wykroczeń z kodeksu wyborczego: +221,74%.

Wystawiono 78 mandatów (wzrost o 14,7%), udzielono 2 662 pouczeń (+82,45%) i skierowano 11 wniosków do sądu (spadek o 38,88%).

Straż Miejska realizowała również kontrole dzikich wysypisk, dewastacji i zaśmiecania, oraz przeprowadzała monitoring miejsc publicznych, placów zabaw i klatek schodowych.

W 2024 r. wzrosła liczba interwencji w sprawach dewastacji (+575%) i zameldowań (+77%).

Prowadzono też działania profilaktyczne w szkołach i przedszkolach, m.in. nt.

bezpieczeństwa w ruchu drogowym, cyberprzemocy czy odpowiedzialności karnej nieletnich.

Straż aktywnie uczestniczyła w wydarzeniach lokalnych, promując zasady bezpieczeństwa.

Władze lokalne uznają wzmacnianie systemu bezpieczeństwa za element strategiczny rozwoju gminy. Nowoczesna ochrona ludności oparta jest na prewencji, szybkim reagowaniu, edukacji społecznej oraz współpracy między służbami. Gmina systematycznie inwestuje w infrastrukturę, zasoby i szkolenia służb odpowiedzialnych za porządek i ratownictwo, co wpływa na rosnące poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

Ochrona zdrowia

System ochrony zdrowia w gminie Pyrzyce oparty jest na funkcjonowaniu Szpitala Powiatowego w Pyrzycach oraz Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej NZOZ „Eskulap” Sp. z o.o. Jednostki te wspólnie zapewniają mieszkańcom dostęp do usług w zakresie zarówno podstawowej, jak i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

W ramach szpitala funkcjonuje rozbudowana sieć 12 poradni specjalistycznych, w tym m.in. poradnie: kardiologiczna, chirurgii urazowo-ortopedycznej, ginekologiczno-położnicza, diabetologiczna czy endokrynologiczna, a od 2025 r. również okulistyczna. Natomiast ofertę tę uzupełniają prywatnie: Przychodnia Specjalistyczna OFI-MED (z szerokim wachlarzem specjalizacji: m.in. neurologia, psychiatria, psychologia, audiologia), Klinika Rehabilitacji EVOMED Sp. z o.o., Multimed – Poradnia Chirurgiczna, gabinety stomatologiczne.

W 2024 r. na terenie gminy udzielono: 113 993 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej oraz 185 725 porad w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej.

Na terenie gminy aktywnie prowadzone są programy profilaktyczne skierowane zarówno do dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży. Dodatkowo od grudnia 2023 r. działa Gminny Punkt Wsparcia, oferujący bezpłatne porady w zakresie uzależnień, przemocy domowej i wsparcia psychologicznego. W ramach działań profilaktycznych Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna koordynuje szereg programów edukacyjnych i profilaktycznych w szkołach, takich jak: „Nie pal przy mnie, proszę”, „Bieg po zdrowie”, „ARS, czyli jak dbać o miłość?”, „Znamie! Znam je?”, „Podstępne WZW”. Programy te mają na celu budowanie postaw prozdrowotnych, wzmacnianie świadomości na temat uzależnień, chorób zakaźnych i nowotworów, a także promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.

System ochrony zdrowia w gminie Pyrzyce cechuje się dostępnością, różnorodnością specjalizacji oraz wzrastającą liczbą udzielanych świadczeń medycznych. Obok świadczeń zdrowotnych, istotne znaczenie mają działania profilaktyczne i edukacyjne wspierające mieszkańców w obszarze zdrowia fizycznego i psychicznego. Działania te są skutecznie koordynowane przez lokalne instytucje, co wpisuje się w cele długofalowego wspierania zdrowia publicznego.

Organizacje pozarządowe

W 2024 r. na terenie gminy Pyrzyce działało 54 organizacje pozarządowych, w tym stowarzyszenia, kluby sportowe, Koła Gospodyń Wiejskich oraz podmioty prowadzące działalność w obszarach kultury, sportu, edukacji, ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Najliczniejszą grupę stanowiły organizacje związane z kulturą fizyczną i sportem (21) oraz Koła Gospodyń Wiejskich (10) i Ochotnicze Straże Pożarne (9).

Współpraca gminy z organizacjami odbywa się w sposób systemowy i oparty na corocznie uchwalanym, konsultowanym Gminnym Programie współpracy z organizacjami

pozarządowymi (na 2024 r. przyjętym uchwałą nr LXVI/511/23). Jego celem jest wspólna realizacja zadań publicznych oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców. W 2024 r. gmina Pyrzyce przyznała 32 organizacjom dotacje na łączną kwotę 438 049 zł. Przekazała również dotację celową 986 931,03 zł (z budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego) na prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy typu A,B,C w Mielęcinie.

Dofinansowane zostały m.in. działania z zakresu: kultury fizycznej i sportu – 250 000 zł, przeciwdziałania patologiom społecznym – 85 000 zł, prowadzenia Klubu Abstynenta „Krokus” – 45 000 zł, upowszechniania kultury – 21 200 zł, edukacji i wychowania – 10 250 zł, a także wsparcia turystyki, pomocy społecznej i działalności OSP.

Organizacje mogą liczyć również na nieodpłatne lub preferencyjne korzystanie z infrastruktury gminnej (np. sal UM, świetlic wiejskich, OSiR, PDK), pomoc organizacyjną i merytoryczną (szkolenia, doradztwo) oraz współorganizację uroczystości i wydarzeń publicznych z udziałem Urzędu Miejskiego i jego jednostek.

NGO pełnią kluczową funkcję w budowie społecznej spójności i aktywności obywatelskiej. Ich działania: wspierają lokalne wspólnoty w zakresie sportu, kultury, edukacji, pomocy społecznej i zdrowia. Wzmacniają samorząd, realizując zadania publiczne, promują wolontariat, solidarność międzypokoleniową i zaangażowanie społeczne. Jednocześnie pomagają osobom starszym, rodzinom, osobom z niepełnosprawnościami i w kryzysie uzależnień. Sektor pozarządowy w gminie Pyrzyce stanowi ważny filar życia społecznego, wspierany przez lokalny samorząd w sposób konsekwentny i zróżnicowany. Dzięki finansowemu i organizacyjnemu wsparciu gminy, organizacje te mają realny wpływ na rozwój społeczności lokalnej oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców.

Edukacja

W 2024 r. na terenie gminy Pyrzyce funkcjonowało 9 publicznych placówek oświatowych, do których uczęszczało 1 856 uczniów w 114 oddziałach. Największą placówką była Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Pyrzycach (607 uczniów), a najmniejszą – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Okunicy (62 uczniów). Do publicznych przedszkoli uczęszczało 322 dzieci – o 15 mniej niż w r. 2023. Uzupełnieniem systemu są niepubliczne placówki edukacyjne, do których uczęszczało 310 dzieci. Są to zarówno przedszkola (w tym specjalne i integracyjne), jak i jedna niepubliczna szkoła podstawowa.

W szkołach i przedszkolach publicznych zatrudniono 269 nauczycieli, co daje 249,40 etatów (wzrost o 41,43 względem 2023 r.) oraz 94 pracowników niepedagogicznych, co odpowiada 80,55 etatu. Największy udział stanowili nauczyciele dyplomowani (49,9%). Zatrudnienie skoncentrowane było w największych jednostkach (Pyrzyce, Żabów, Brzesko).

Gmina prowadzi aktywną politykę wspierania edukacji: transportem szkolnym objęto 494 uczniów, przyznano 156 stypendiów socjalnych na kwotę 72 442 zł, przyznano 50 stypendiów motywacyjnych (31 698 zł), a także przyznano stypendia sportowe i artystyczne (łącznie 31 455 zł). Na terenie gminy działa również niepubliczny żłobek („Akademia Malucha”), oferujący opiekę dla dzieci do 3. r. życia (łącznie 50 miejsc).

Placówki opiekuńczo-edukacyjne prowadzą szeroką działalność wychowawczo-profilaktyczną: wspierają rozwój dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi, realizują zajęcia dodatkowe: logopedyczne, wyrównawcze, kompensacyjne. Organizują pomoc psychologiczno-pedagogiczną i podejmują działania minimalizujące problemy społeczne. Szkoły systematycznie modernizują bazę dydaktyczną. Finansowanie pochodzi zarówno ze środków gminnych, jak i zewnętrznych funduszy rozwojowych. Remonty, zakupy sprzętu i dostosowanie placówek do potrzeb edukacji integracyjnej są elementami polityki podnoszenia jakości nauczania.

System oświaty w gminie Pyrzyce jest kompleksowy, stabilny i różnicowany, obejmując zarówno edukację publiczną, jak i niepubliczną – od przedszkoli po szkoły podstawowe. Gmina zapewnia wsparcie materialne, transportowe i dydaktyczne, a działania szkół uwzględniają potrzeby wszystkich uczniów, także tych wymagających wsparcia specjalistycznego. Całość działań wpływa pozytywnie na jakość edukacji i wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży.

Kultura i edukacja kulturalna

Pyrzycki Dom Kultury (PDK)

PDK pełni rolę lokalnego centrum kultury i integracji społecznej. W 2024 r. oferował bogaty wachlarz zajęć artystycznych – od nauki gry na instrumentach, przez taniec i ceramikę, po arteterapię. W strukturach PDK działają liczne zespoły folklorystyczne, śpiewacze, klub filmowy, klub fotograficzny oraz gromada zuchowa. Ważną częścią oferty PDK jest kino, które w 2024 r. zrealizowało 168 seansów, przyciągając 5 933 widzów. Organizowane są też wystawy artystyczne, spotkania filmowe, wydarzenia tematyczne oraz projekty

z dofinansowaniem m.in. z Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, Lotto i innych źródeł zewnętrznych. PDK stale modernizuje infrastrukturę – m.in. wyremontowano schody, dach oraz salę taneczną.

Pyrzycki Dom Kultury zajmuje się zachowaniem i rozwojem folkloru, obrzędowości oraz rękodzieła ludowego i artystycznego. Organizuje również eliminacje do Ogólnopolskiego Amatorskiego Ruchu Artystycznego, takie jak Mały Konkurs Recytatorski oraz Ogólnopolski Konkurs Recytatorski na szczeblu powiatowym. Dla najmłodszych prowadzi warsztaty artystyczne podczas ferii i wakacji. PDK organizuje również jarmarki i współorganizuje dożynki. PDK jest organizatorem Międzynarodowego Festiwalu „Pyrzyckie Spotkania z Folklorem” – jest to najważniejsze wydarzenie poświęcone kulturze ludowej i tradycyjnej, które od ponad 40 lat promuje lokalne dziedzictwo kulturowe w woj. zachodniopomorskim. Zespoły ludowe, śpiewacze i taneczne działające przy PDK – Zespół Pieśni i Tańca Pyrzyce, Kapela Ludowa Agnieszki Urbańskiej, Zespół Śpiewaczy Pyrzyczanka, Zespół Śpiewaczy Wrzos.

Pyrzycka Biblioteka Publiczna (PBP)

Od 01.01.2004 r. biblioteka zaczęła funkcjonować pod nazwą Pyrzycka Biblioteka Publiczna i pełnić zadania biblioteki powiatowej. Biblioteka oprócz swoich ustawowych zadań jakimi są gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów, organizuje wiele różnorodnych akcji, których zadaniem jest upowszechnianie czytelnictwa i popularyzowanie wiedzy o mieście i regionie. Organizuje Narodowe Czytanie. Przy Pyrzyckiej Bibliotece Publicznej działa Dział Tradycji – „Muzeum Ziemi Pyrzyckiej”, zajmuje się gromadzeniem i ekspozycją zbiorów związanych z historią Ziemi Pyrzyckiej od epoki kamiennej do współczesności. Zbiory to zabytki archeologiczne, numizmaty, narzędzia niezbędne do pracy, sprzęt gospodarstwa domowego, wytwory dawnych zakładów produkcyjnych, piśmiennictwo, dokumenty, pocztówki, czasopisma.

Biblioteka obejmuje oddziały w Pyrzycach i 5 filii wiejskich. W 2024 r. obsłużono 1 162 użytkowników, wypożyczono 20 195 książek, skorzystano 526 razy z czytelni czasopism. Liczba książek na 100 mieszkańców wyniosła 327, a wypożyczeń 116.

Biblioteka rozwija działania online – udostępnia Legimi (3 806 e-wypożyczeń) i terminal Academica. Organizuje liczne wydarzenia: lekcje tematyczne, spotkania autorskie, konkursy, promocje książek, Gminny Dzień Seniora. W bibliotece funkcjonuje Dyskusyjny Klub Książki. PBP aktywnie pozyskuje również środki zewnętrzne na rozwój swojej działalności.

Ośrodek Sportu i Rekreacji (OSiR)

OSiR zarządza następującymi obiektami: Stadionem Miejskim im. Leszka Słoninki, Halą Widowiskowo-Sportową im. Polskich Olimpijczyków, boiskiem z zapleczem w Brzesku, Orlikiem 2012 w Krzemlinie, boiskiem w Żabowie, boiskiem w Nowielinie, boiskiem w Krzemlinie, boiskiem w Giżynie, boiskiem w Pstrowicach, boiskiem w Mielęcinie, boiskiem przy ul. Rycerza Przybora w Pyrzycach, boiskiem w Stróżewie, boiskiem w Rzepnowie, boiskiem przy ul. Obojno, Boisko przy ul. Rolnej w Pyrzycach, boiskiem w Nieborowie, boiskiem w Turzu oraz boiskiem w Okunicy. OSiR wspiera rozwój sportu poprzez wydarzenia masowe i turnieje (np. Pyrzycki Wyścig Rowerkowy, MMA, Senioriada, Bieg Pokoleń, Pyrzycka Szybka Dycha, Hall of Fame – Sławni i Zasłużeni Ludzie Sportu Ziemi Pyrzyckiej, Biegi Gryfitów, Dni Olimpijczyka, Turniej Piłkarski Oldbojów im. Kazimierza Niewiadomskiego, halowe turnieje piłkarskie i siatkarskie, turnieje tenisa stołowego i ziemnego, organizacja mistrzostw w zapasach.), aktywność sportową mieszkańców (z oferty regularnie korzysta ok. 700 osób). W 2024 r. OSiR zrealizował remonty oraz inwestycje (m.in. budowa strefy street workout), pozyskał środki z Totalizatora Sportowego, Decathlonu i KOWR. Pozyskiwane środki przeznaczone były na organizację wydarzeń sportowych.

W 2025 roku zakończono pierwszy etap modernizacji Stadionu Miejskiego im. Leszka Słoninki w Pyrzycach. W ramach inwestycji powstało pełnowymiarowe boisko piłkarskie z nawodnieniem, czterotorowa bieżnia okrężna i sześciotorowa prosta, skocznie (w dal, wzwyż o tyczce, trójskok) oraz rzutnie. Stadion zyskał także profesjonalny sprzęt lekkoatletyczny, nowe oświetlenie, odwodnienie. Gmina Pyrzyce uzyskała 3,5 mln dofinansowania z Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach programu Sportowa Polska. Gmina Pyrzyce prowadzi spójną i dynamiczną politykę kulturalno-sportową, aktywizując mieszkańców w każdym wieku. Bogata oferta wydarzeń, rozbudowana infrastruktura i zaangażowanie instytucji (PDK, PBP, OSiR) wspierają rozwój społeczny, integrację i zdrowy styl życia. W 2024 r. zakończono II etap budowy mini tężni solankowej, finansowany z WFOŚiGW oraz środków własnych. Obiekt jest ogólnodostępny, funkcjonalny i służy mieszkańcom oraz turystom.

III.2 Sytuacja gospodarcza w gminie

Rynek pracy

Na koniec grudnia 2024 r. stopa bezrobocia w gminie Pyrzyce wyniosła 4,5%, co oznacza niewielki wzrost o 0,2 punktu procentowego względem 2023 r. Mimo tego gmina nadal utrzymuje niższy poziom bezrobocia niż średnia powiatowa, która w 2024 r. wyniosła 5,5%. To świadczy o relatywnej stabilności lokalnego rynku pracy w skali regionu. W 2024 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pyrzycach zarejestrowanych było 460 osób bezrobotnych z gminy, z czego: 248 stanowiły kobiety, co potwierdza utrzymującą się tendencję większego udziału kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych, 166 osób pochodziło ze wsi, w tym 98 kobiet, 95 osób miało prawo do zasiłku. Do najistotniejszych grup zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy na terenie gminy należą: osoby młode (do 30 r.ż.) – 128 osób, osoby starsze (50+) – 118 osób oraz długotrwale bezrobotni – 192 osoby, co oznacza spadek o 59 osób w porównaniu z 2020 r. W szczególności długotrwale bezrobocie pozostaje wyzwaniem – wiąże się z brakiem motywacji, przestarzałymi kwalifikacjami oraz zjawiskiem dezaktywizacji zawodowej. Wiele osób z tej grupy korzysta z pomocy społecznej lub pozostaje aktywnych jedynie w tzw. „szarej strefie”. W analizowanym okresie widoczny był spadek liczby bezrobotnych po wzroście wywołanym pandemią COVID-19 w 2020 r. (526 osób). Od tego czasu obserwuje się stopniową poprawę sytuacji, mimo niewielkich wahań wskaźników w ostatnich dwóch latach. Bezrobocie w gminie Pyrzyce pozostaje istotnym czynnikiem ryzyka społecznego, negatywnie wpływając na poziom życia, dostęp do usług, a także na integrację społeczną. Szczególnie narażone są kobiety oraz osoby starsze i młode wkraczające na rynek pracy. Bezrobocie jest też jedną z głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej w gminie. Gmina Pyrzyce utrzymuje lepsze wskaźniki niż powiat, jednak wyzwania związane z aktywizacją kobiet, osób starszych i długotrwale bezrobotnych wymagają kontynuacji i intensyfikacji działań lokalnych instytucji rynku pracy.

Podmioty gospodarcze

Na koniec 2024 r. w gminie Pyrzyce według danych GUS zarejestrowanych było 1 380 podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców, z czego 1 068 prowadziły osoby fizyczne. W latach 2020–2024 widoczna była stała tendencja wzrostowa, co potwierdza rozwój lokalnej przedsiębiorczości i pozytywną dynamikę gospodarczą gminy. Rok 2024 zakończył

się bilansem korzystnym dla gospodarki lokalnej – powstało 111 nowych podmiotów, a zlikwidowano 85, co wskazuje na dodatnie saldo przedsiębiorczości. Taki trend świadczy o atrakcyjności prowadzenia działalności gospodarczej w gminie Pyrzyce i sprzyjających warunkach dla rozwoju sektora MŚP.

Na terenie gminy funkcjonuje wiele znaczących przedsiębiorstw i instytucji, które pełnią rolę lokalnych liderów zatrudnienia i rozwoju. Wiodącymi działalnościami na terenie gminy są: sektor rolniczy i przemysłowy, usługi komunalne i zdrowotne, budownictwo i transport, instytucje finansowe oraz handel i gastronomia. Ta zróżnicowana struktura gospodarcza wpływa pozytywnie na lokalne zatrudnienie, dochody budżetowe oraz odporność gminy na zewnętrzne kryzysy ekonomiczne. Gmina Pyrzyce wykazuje stabilny i zrównoważony rozwój gospodarczy, o czym świadczy rosnąca liczba podmiotów gospodarczych, dodatnie saldo rejestracji firm, a także obecność silnych, lokalnych pracodawców w różnych sektorach. To korzystne otoczenie biznesowe sprzyja dalszemu inwestowaniu, tworzeniu miejsc pracy oraz wzmocnieniu lokalnej samowystarczalności ekonomicznej.

Planowanie przestrzenne

Na terenie gminy Pyrzyce obowiązuje aktualne *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*, zatwierdzone Uchwałą Nr LXV/499/23 z dnia 26 października 2023 r. Obowiązuje 18 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp), które łącznie obejmują 512,4 ha, co stanowi jedynie 2,51% powierzchni gminy. Obecnie trwa procedura planistyczna celem sporządzenia planu ogólnego Gminy Pyrzyce.

Z powodu niskiego pokrycia mpzp, gmina wydaje liczne decyzje administracyjne: 183 decyzje o warunkach zabudowy na łączną powierzchnię 84,22 ha (wzrost o 20,62 ha r/r) oraz 12 decyzji celu publicznego na powierzchnię 18,97 ha (spadek o 12,73 ha r/r). Świadczy to o rosnącej presji inwestycyjnej i konieczności aktualizacji oraz rozszerzenia pokrycia planami miejscowymi.

Polityka przestrzenna gminy Pyrzyce znajduje się obecnie w fazie przejściowej – trwają prace nad nowymi planami i rozpoczęto działania nad planem ogólnym. Jednocześnie gmina podejmuje strategiczne kroki w kierunku zrównoważonego rozwoju energetycznego i planuje zwiększenie planistycznej spójności obszaru.

Gospodarka mieszkaniowa i mienie komunalne

W 2024 r. w gminie Pyrzyce odnotowano 2 872 budynki mieszkalne, co oznacza wzrost o 183 budynki w porównaniu do 2020 r. Jednocześnie liczba mieszkań zwiększyła się o 233 lokale, osiągając poziom 6 918 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 505 515 m². Przeciętna powierzchnia mieszkania w gminie wynosi 73,1 m², co świadczy o korzystnych warunkach mieszkaniowych dla mieszkańców.

Gmina posiada znaczący majątek rzeczowy: w jednostkach organizacyjnych (m.in. szkoły, OPS, OSiR) – 172,25 mln zł., czy w zarządzie spółek komunalnych (gospodarka mieszkaniowa, wod-kan, cmentarze). Posiada także udziały i akcje w spółkach m.in. Geotermia Pyrzyce, SIM KNZ – łączna wartość: 38,2 mln zł. Zasoby gruntów obejmują m.in.: grunty rolne – 110 ha, leśne – 47 ha, zabudowane i zurbanizowane – 291 ha, drogi – 395 ha, wody i inne tereny – blisko 46 ha łącznie.

Na terenie gminy funkcjonuje 18 świetlic wiejskich (oraz Klub Rolnika w Letninie). Pełnią one funkcje społeczne i kulturalne – organizują zajęcia dla dzieci i młodzieży, spotkania wiejskie czy szkolenia i wydarzenia integracyjne. Część świetlic wiejskich została zmodernizowana (termoizolacje, doposażenie). W 2024 r. koszt utrzymania świetlic wiejskich wyniósł 345 131,71 zł natomiast z wynajmu świetlic uzyskano 93 708,32 zł., wpływy te nie pokrywają kosztów ich utrzymania.

Planowane są kolejne inwestycje w rozbudowę mieszkań (np. budowa bloku mieszkalnego przy ul. Młodych Techników w Pyrzycach przez Społeczną Inicjatywę Mieszkaniową KZN-Zachodniopomorskie – budynek wielorodzinny 3 kondygnacyjny, 42 lokale mieszkalne, w tym 3 lokale mieszkalne przystosowane dla osób z niepełnosprawnościami, 43 stanowiska postojowe, punkt ładowania aut elektrycznych). Równolegle zarządza rozbudowanym majątkiem komunalnym i rozwija infrastrukturę społeczną poprzez świetlice wiejskie, które odgrywają ważną rolę integracyjną. Potrzeby inwestycyjne w zakresie modernizacji niektórych obiektów pozostają jednak aktualnym wyzwaniem.

III.3 Sytuacja środowiskowa w gminie

Infrastruktura techniczna

Gmina Pyrzyce posiada 173,689 km dróg publicznych, w tym: 39,709 km dróg gminnych (14,467 km w mieście), 91,580 km dróg powiatowych oraz 42,4 km dróg wojewódzkich.

W 2024 r. liczba dróg publicznych wzrosła z 34 do 38, dzięki przekształceniu części dróg wewnętrznych w publiczne. Gmina dysponuje również 790 drogami wewnętrznymi (326,5497 ha), z czego większość to drogi gruntowe, wymagające modernizacji.

W 2024 r. zrealizowano remonty dróg i chodników o łącznej wartości 240 588,47 zł.

Przygotowano dokumentacje projektowe m.in. dla przebudowy ul. Rycerza Przybora, ul. Jana Kilińskiego, a także kilku dróg sołeckich. Ścieżki rowerowe na terenie gminy liczą długość 10,89 km. Na terenie gminy dostępna jest blisko 9-kilometrowa trasa prowadząca od ul. Ciepłowniczej w Pyrzycach do Brzeska (wybudowana na nasypie dawnej kolei, jest bezpieczna i wyposażona w infrastrukturę towarzyszącą). Planowane są inwestycje w zakresie zwiększenia długości ścieżek rowerowych (Pyrzyce–Kozielice - zakończenie IV kw. 2028; Pyrzyce–Nowielin – zakończenie III kw. 2029 r.). „Trasa Doliny Płoni” – to jedna z kluczowych inwestycji Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego, a gmina Pyrzyce znajduje się na tej trasie. W ramach członkostwa w Stowarzyszeniu Lider Pojezierza planowane jest utworzenie Miejsca Odpoczynku Rowerzystów przy ścieżce rowerowej w okolicach Mechowa.

Na terenie gminy przebiegają dwie nieczynne linie kolejowe (411 i 422 – łącznie 35 km). Funkcjonuje transport zbiorowy oraz przewozy specjalne do placówek oświatowych (4 linie, przewozy dofinansowane z Urzędu Marszałkowskiego). Gmina posiada 376 miejsc parkingowych.

Na koniec 2023 r. długość sieci wodociągowej wynosiła 124,6 km (+11,5 km od 2020 r.), z 2 358 przyłączami. Z sieci korzysta 93,1% mieszkańców gminy (16 907 osób). Liczba awarii spadła z 271 (2020) do 91 (2023). Od 01.01.2026 r. Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne jest dostawcą wody zarówno dla obszarów wiejskich, jak i dla miasta. Do 31.12.2025 r. dostawcą do obszarów wiejskich były Wodociągi Zachodniopomorskie.

W 2024 r. zrealizowano inwestycje wodne, do których należały: budowa sieci magistralnej (ul. Lipiańska – Młodych Techników – Mickiewicza), przygotowanie modernizacji SUW w Pyrzycach, a także wymiana wodomierzy i remonty ujęć wody w wielu sołectwach.

Długość sieci kanalizacyjnej w 2023 r. wynosiła 49,6 km (+5,9 km od 2020 r.), z 1 058 przyłączy. Sieć obsługuje 73,5% mieszkańców gminy. Liczba awarii wzrosła do 310 w 2023 r. W 2024 r. funkcjonowało na terenie gminy 845 zbiorników bezodpływowych i 180 przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina dysponuje dwoma oczyszczalniami ścieków: oczyszczalnia Pyrzyce: 1,83 mln m³ ścieków, oczyszczalnia Krzemlin: 20 000 m³ (+45,6% r/r). Infrastruktura techniczna i transportowa gminy Pyrzyce rozwija się w sposób zrównoważony. Priorytetem w dalszym rozwoju są poprawa stanu dróg i bezpieczeństwa ruchu, zwiększenie dostępności i niezawodności sieci wodno-kanalizacyjnej oraz budowa infrastruktury rowerowej i komunikacyjnej, a także cyfryzacja przestrzeni publicznej poprzez rozwój sieci szerokopasmowej.

Jakość powietrza

Gmina Pyrzyce należy do strefy zachodniopomorskiej w ramach wojewódzkiego systemu monitoringu powietrza. Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza za 2024 r., strefa ta została sklasyfikowana w kategorii A. Jedynym problemem środowiskowym w skali regionalnej jest ozon (O₃) – gmina Pyrzyce została objęta obszarem przekroczeń jego docelowego stężenia rocznego, jednak nie zakwalifikowano strefy do kategorii C, co oznacza brak poważnego zagrożenia dla zdrowia publicznego. Dwa główne źródła zanieczyszczenia powietrza w gminie to: niska emisja – szczególnie w sezonie grzewczym z indywidualnych pieców na paliwa stałe (głównie węgiel o wysokiej zawartości siarki) oraz zanieczyszczenia komunikacyjne – nasilające się w obszarze miejskim i przy drogach o dużym natężeniu ruchu. Brakuje efektywnych systemów odpylania i filtracji w lokalnych kotłowniach i małych zakładach przemysłowych, co zwiększa emisję zanieczyszczeń do atmosfery.

W gminie działa Geotermia Pyrzyce, dostarczająca ekologiczne ciepło geotermalne do mieszkańców miasta. Jest to znaczący przykład wykorzystania odnawialnych źródeł energii i realny wkład w ograniczenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalnego.

Stan powietrza w gminie Pyrzyce jest generalnie bardzo dobry – z pojedynczymi przekroczeniami ozonu. Gmina podejmuje systemowe działania naprawcze, zgodne z wojewódzkim POP (Program Ochrony Powietrza). Lokalna geotermia stanowi modelowe rozwiązanie w zakresie ekologicznego ciepłownictwa, jednakże dalsze działania gminy powinny koncentrować się na modernizacji źródeł niskiej emisji, kontroli spalania odpadów oraz edukacji ekologicznej mieszkańców.

Odnawialne źródła energii

W obliczu rosnącego zapotrzebowania na energię i wyczerpywania się surowców kopalnych, gmina Pyrzyce coraz silniej wpisuje się w ogólnopolski trend rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE). Wśród form energii odnawialnej branych pod uwagę znajdują się: energia słoneczna, wiatrowa oraz potencjalnie biomasa i geotermia. Na terenie gminy funkcjonują mikroinstalacje fotowoltaiczne do 50 kW, głównie zlokalizowane w gospodarstwach domowych. Choć brak jest pełnej ewidencji instalacji OZE, ich obecność świadczy o rosnącym zainteresowaniu mieszkańców produkcją energii na własne potrzeby. Rozproszone źródła energii słonecznej przyczyniają się do ograniczenia emisji i zwiększenia lokalnego bezpieczeństwa energetycznego. Z uwagi na sprzeciw mieszkańców, farmy wiatrowe nie funkcjonują jeszcze na terenie gminy. Doświadczenia gmin sąsiednich pokazują, że lokalizacja farm wiatrowych może przynieść znaczące korzyści ekonomiczne – zarówno poprzez wpływy z podatków, jak i aktywizację lokalnego rynku pracy. Ważnym elementem wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w gminie Pyrzyce jest Geotermia Pyrzyce Spółka z o.o. To jedna z najstarszych ciepłowni geotermalnych w Polsce. Przedsiębiorstwo zaopatruje w ciepło około 68% mieszkańców Pyrzyc. Oprócz sieci ciepłowniczej, zakład wykorzystuje pyrzycką solankę do celów leczniczych, np. w mini-tężni.

System hydrologiczny gminy

Na terenie gminy Pyrzyce dominującym ciekim wodnym jest rzeka Płonia, która przepływa przez północno-wschodnią część gminy i łączy jeziora Płoń oraz Miedwie. Rzeka ta, mająca długość 74 km (ok. 30 km w powiecie pyrzyckim), stanowi ważny element sieci hydrograficznej Pomorza Zachodniego. Do najważniejszych zbiorników wodnych w gminie należą: Jezioro Miedwie – piąte co do wielkości w Polsce, objęte ochroną Natura 2000 i wykorzystywane jako zbiornik wody pitnej dla Szczecina oraz Jezioro Będgoszcz – zbiornik rynnowy leżący na granicy trzech gmin, pełniący funkcję rekreacyjną i krajobrazową. Dodatkowo na terenie gminy znajdują się kanały (m.in. Kanał Głęboki, Kanał Czółnów), mniejsze cieki i sztuczne zbiorniki wodne (np. zbiornik koło Pyrzyc – powstały na zalanym torfowisku) oraz jeziora i dopływy o zróżnicowanym stanie ekologicznym. Zgodnie z danymi PGW Wody Polskie, wiele jednolitych części wód powierzchniowych w gminie, takich jak Płonia czy Miedwie, znajduje się w złym stanie wód i jest zagrożona

nieosiągnięciem celów środowiskowych. Wobec części z nich zastosowano derogacje zgodne z Ramową Dyrektywą Wodną.

Gmina Pyrzyce nie znajduje się w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, jednak obejmują ją dwa obszary Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd): JCWPd 24 (większość gminy) i JCWPd 23. Stan chemiczny i ilościowy obu tych jednostek oceniono jako dobry, a ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych określono jako niezagrożone.

Zaopatrzenie mieszkańców w wodę pitną realizowane jest wyłącznie z ujęć wód podziemnych, których w gminie funkcjonuje osiem. Wody te służą do celów bytowych i gospodarczych, a wokół ujęć obowiązują strefy ochronne.

Wody powierzchniowe są objęte systematycznym monitoringiem jakościowym, z kolei wody podziemne monitoruje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, kontrolując m.in. użytkowe poziomy wodonośne i obszary przemysłowe. Gmina realizuje działania ochronne zgodnie z krajowymi i unijnymi dyrektywami środowiskowymi, w tym Ramową Dyrektywą Wodną. W granicach gminy Pyrzyce obszar szczególnego zagrożenia powodzią stanowi wyznaczony na Mapach zagrożenia powodziowego teren, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wysokie (1% i 10%) oraz międzywale, czyli teren między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym. Przy realizacji zadań strategicznych stosowane będą zakazy i ograniczenia wynikające z ustawy Prawo wodne. Jednocześnie stwierdza się, że teren gminy Pyrzyce należy do obszarów silnie zagrożonych suszą.

Zagrożenie suszą i powodzią

Gmina Pyrzyce znajduje się na obszarze szczególnie narażonym na zjawiska suszy: atmosferycznej, hydrologicznej i rolniczej. Według analiz, cały obszar gminy zaklasyfikowano jako silnie zagrożony suszą, co potwierdza konieczność wdrażania działań zapobiegających skutkom tego zjawiska. Przeciwdziałanie odbywa się w oparciu o Plan przeciwdziałania skutkom suszy, zgodnie z ustawą *Prawo wodne* (art. 183 i 185). W planach tych uwzględnia się: zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody, budowę lub modernizację urządzeń retencyjnych, działania związane z naturalną retencją wodną (preferowane przez Komisję Europejską), a także szereg analiz środowiskowych jako podstawę dla inwestycji.

W granicach gminy Pyrzyce obszar szczególnego zagrożenia powodzią stanowi wyznaczony na Mapach zagrożenia powodziowego teren, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia

powodzi jest średnie i wysokie (1% i 10%) oraz międzywale, czyli teren między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym. Dodatkowo w gminie Pyrzyce na Mapach zagrożenia powodziowego wyznaczono obszar narażony na zalanie w przypadku uszkodzenia/zniszczenia wału przeciwpowodziowego (pn. Jezioro Miedwie – wał Giżyn 1). Zarządzanie ryzykiem powodziowym odbywa się zgodnie z Planami Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP), opracowanymi dla dorzeczy i regionów wodnych, a celem tych dokumentów jest ochrona życia, zdrowia, środowiska i dziedzictwa kulturowego, minimalizacja strat i skutków powodzi oraz przygotowanie procedur reagowania i informowania ludności.

System gospodarki odpadami

Na koniec 2024 r. systemem odbioru odpadów komunalnych objętych było 17 139 mieszkańców, przy 14 500 złożonych deklaracjach. Łączna ilość zebranych odpadów wyniosła 7 025,45 Mg, z czego 5 983,57 Mg pochodziło z nieruchomości zamieszkałych, a 1 041,88 Mg – z nieruchomości niezamieszkałych (407 podmiotów). W porównaniu z rokiem 2023 odnotowano spadek ilości odpadów o 223,5 Mg, co może świadczyć o większej świadomości mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami lub lepszym systemie selekcji. W 2024 r. odpady niesegregowane stanowiły 55,09% ogółu, co oznacza spadek o ponad 2,6 punktu procentowego względem 2023 r. (57,72%). Jednocześnie wzrosła ilość odpadów segregowanych (z 1 722,36 Mg do 1 901,16 Mg, tj. +10,4%) i odpadów przyjętych przez PSZOK (z 487,95 Mg do 644,17 Mg, tj. +32%). Ta zmiana świadczy o skuteczności działań edukacyjnych i organizacyjnych promujących segregację.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia w 2024 r. wyniósł 22,01%, co oznacza dalszy wzrost w porównaniu do lat ubiegłych. Choć roczny wskaźnik nadal odbiega od poziomów wymaganych na poziomie UE, zauważalna jest stała tendencja wzrostowa. Gmina Pyrzyce rozwija system selektywnej zbiórki odpadów i stopniowo zwiększa poziom recyklingu. Spadek udziału odpadów niesegregowanych oraz wzrost odpadów przyjętych przez PSZOK wskazuje na rosnącą świadomość mieszkańców oraz poprawę organizacyjną systemu. Konieczne jest dalsze monitorowanie postępów i dostosowywanie działań do celów środowiskowych i legislacyjnych (np. UE 2035 – 65% recyklingu).

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT (ang. *Strenghts, Weakness, Opportunities, Threats*) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. Mocne strony to atuty diagnozowanego obszaru, słabe strony to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei szanse określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a zagrożenia – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

MOCNE STRONY

Gmina Pyrzyce dysponuje silnym kapitałem społecznym, który stanowi jeden z kluczowych fundamentów jej rozwoju. Na terenie gminy działa wiele aktywnych i prężnych stowarzyszeń lokalnych, organizacji pozarządowych oraz grup inicjatywnych, które skutecznie angażują mieszkańców w życie społeczne, kulturalne, sportowe i edukacyjne. Aktywność tych podmiotów wzmacnia więzi społeczne, buduje lokalną tożsamość oraz realnie odciąża samorząd w realizacji zadań społecznych i animacyjnych. Istotnym atutem jest także aktywna współpraca międzynarodowa i międzyregionalna, realizowana poprzez miasta partnerskie. Partnerstwa te nie mają charakteru wyłącznie formalnego – służą rzeczywistej wymianie doświadczeń, kontaktów gospodarczych, kulturalnych i edukacyjnych oraz stanowią ważne zaplecze przy przygotowywaniu i realizacji projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. Gmina Pyrzyce jest ponadto członkiem licznych stowarzyszeń i sieci współpracy, m.in.: LGD Lider Pojezierza, Lider Pojezierzy, Związek Miast Polskich, Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pomerania, Stowarzyszenia Energii Odnawialnej, Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa KZN-Zachodniopomorskie itp., co umożliwia stałą wymianę wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk, podnoszenie kompetencji pracowników samorządowych oraz aktywne i skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na projekty infrastrukturalne, społeczne, środowiskowe i gospodarcze. Miasto Pyrzyce jest siedzibą Starostwa Powiatowego, w Pyrzycach znajdują się dwie szkoły ponadpodstawowe. W zakresie ochrony zdrowia na terenie gminy istnieje rozwinięta sieć placówek świadczących pomoc

zdrowotną (szpital, poradnie specjalistyczne, przychodnie). Również aktywnie działający Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyrzycach zapewnia odpowiednie wsparcie dla mieszkańców gminy w tym m.in. w postaci świadczonych usług opiekuńczych.

Gmina Pyrzyce posiada silne fundamenty społeczne, gospodarcze i instytucjonalne. Jedną z kluczowych mocnych stron jest rolniczy charakter gminy oparty na glebach wysokiej klasy bonitacyjnej, który od lat stanowi stabilną podstawę lokalnej gospodarki. Na tym zapleczu rozwija się lokalne przetwórstwo rolno-spożywcze oraz produkt regionalny, w tym m.in. Winnica Bekasiak, lokalne sady owocowe, miody i przetwory, które stopniowo budują rozpoznawalność marki gminy. Istotnym atutem jest wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców, widoczna w dużej liczbie mikro i małych przedsiębiorstw oraz funkcjonowaniu oddziałem Północnej Izby Gospodarczej w Pyrzycach, która sprzyja dialogowi i współpracy pomiędzy biznesem a samorządem. Gmina dysponuje także silnym podmiotem komunalnym – Pyrzyckim Przedsiębiorstwem Komunalnym, zapewniającym stabilną realizację podstawowych usług wodno-kanalizacyjnych i odpadowych. Gmina Pyrzyce jest również udziałowcem Geotermii Pyrzyce (wody geotermalne).

Na jakość życia mieszkańców pozytywnie wpływa rozbudowana infrastruktura społeczna. W gminie funkcjonują m.in. MOS Ryszewko oraz Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, zapewniające wsparcie dzieciom i młodzieży, a także Środowiskowy Dom Samopomocy typu A,B,C w Mielęcinie prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Pyrzycach, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Nowielinie i w Pyrzycach prowadzone przez Polskie Stowarzyszenie Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Pyrzycach. Na terenie Gminy Pyrzyce znajduje się Dom Pomocy Społecznej w Pyrzycach oraz jego filia w Żabowie.

Uzupełnieniem oferty edukacyjnej jest Pyrzycka Szkoła Muzyczna I stopnia oraz szkoła niepubliczna i przedszkola niepubliczne. Ważnym elementem bezpieczeństwa i zdrowia jest dostęp do opieki medycznej oraz rozpoczynająca się budowa nowej siedziby Pogotowia Ratunkowego.

Gmina wyróżnia się także bogatą ofertą kulturalną i społeczną. Funkcjonuje Pyrzycki Dom Kultury, sieć świetlic wiejskich oraz kino, co sprzyja integracji mieszkańców i podnosi atrakcyjność życia lokalnego. Silne są również tradycje ludowe i folklorystyczne, w tym Międzynarodowy Festiwal Pyrzyckich Spotkań z Folklorem, Zespół Pieśni i Tańca Pyrzyce, haft pyrzycki i rękodzieło. Dużym atutem jest infrastruktura sportowa i rekreacyjna:

zmodernizowany stadion miejski, hale sportowe, boiska, obiekty przyszkolne oraz budowana pływalnia „Delfinek”, która wzmocni ofertę sportową i rekreacyjną gminy. Gmina posiada również cenne dziedzictwo kulturowe i historyczne, w tym średniowieczne mury obronne, zabytkowe obiekty sakralne, Kaplicę św. Ducha i historyczny układ urbanistyczny miasta. Do końca 2028 r. planowane jest zakończenie budowy obejścia Pyrzyc (obwodnica) co stanowi istotny atut w kontekście ochrony tej zabytkowej substancji przed degradacją spowodowaną ruchem tranzytowym. W obszarze środowiska i energii mocną stroną jest funkcjonująca geotermia, rozwój mikroinstalacji OZE oraz utworzenie spółdzielni energetycznej, której celem ma być obniżenie kosztów energii dla jednostek gminnych i PPK. Uwarunkowania gospodarcze gminy rozwijają się dzięki bliskiemu położeniu gminy przy S3, a także rozwijających się zakładów pracy. Na rynek rozwoju gospodarczego ma wpływ bliskość Szczecina. Gmina systematycznie modernizuje istniejącą infrastrukturę drogową, w celu poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz poprawy jakości życia mieszkańców. Obok inwestycji drogowych rozwijana jest sieć ścieżek rowerowych, co wzmacnia również obszar aktywności sportowo-rekreacyjnej.

SŁABE STRONY

Jednym z głównych ograniczeń rozwojowych gminy jest bardzo ograniczona dostępność terenów inwestycyjnych, szczególnie w granicach miasta Pyrzyce. Dodatkowym problemem są trudności w odrolnianiu gruntów, wynikające z wysokiej klasy bonitacyjnej gleb, co znacząco utrudnia pozyskiwanie inwestorów. W gminie Pyrzyce brak jest typowych miejsc rekreacyjnych takich jak jeziora czy lasy.

Gmina Pyrzyce, tak jak cała Polska, mierzy się z niekorzystnymi trendami demograficznymi – starzeniem się społeczeństwa, ujemnym przyrostem naturalnym oraz odpływem ludzi młodych do większych ośrodków. Zjawiska te wpływają zarówno na rynek pracy, jak i na rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne. Występują również niedobory w infrastrukturze mieszkaniowej, zwłaszcza w zakresie mieszkań komunalnych i na wynajem, a także zły stan techniczny części zasobów mieszkaniowych. Problemem pozostaje niewystarczająca dostępność transportu publicznego, szczególnie na terenach wiejskich oraz niewykorzystanie potencjału kolejowego. Ograniczeniem jest także niewystarczający stopień dywersyfikacji lokalnej gospodarki, niewielka liczba miejsc pracy w sektorach nowoczesnych usług i technologii oraz stosunkowo niskie wynagrodzenia, które sprzyjają migracji

zarobkowej. Dostrzegalnym problemem społecznym jest również brak kanalizacji w większości miejscowości wiejskich.

SZANSE

Przed gminą stoją istotne szanse rozwojowe związane z realizowanymi i planowanymi inwestycjami. Budowa obwodnicy Pyrzyc poprawi bezpieczeństwo, komfort życia mieszkańców oraz stworzy nowe możliwości planistyczne i gospodarcze, jednocześnie chroniąc zabytkowe centrum miasta. Duży potencjał niesie rozwój infrastruktury rowerowej, w tym trasy Doliny Płoni oraz planowane połączenia Pyrzyce–Kozielice i Pyrzyce–Nowielin, co może przełożyć się na rozwój turystyki aktywnej, usług lokalnych i rekreacji.

Szansą jest również rozwój lokalnej energetyki odnawialnej, w tym planowana biometanownia oraz utworzenie spółdzielni energetycznej „Pyrzyce”, która może realnie obniżyć koszty energii i zwiększyć niezależność energetyczną gminy. Istotnym kierunkiem rozwoju jest polityka mieszkaniowa, w szczególności projekty realizowane we współpracy z SIM KZN Zachodniopomorskie, umożliwiające budowę mieszkań na wynajem i przeciwdziałanie depopulacji. Szansą gospodarczą jest także opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego obejścia miasta Pyrzyce oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 119, co może przyciągnąć inwestorów i stworzyć nowe miejsca pracy. Szansą jest również przetwórstwo rolne, utworzenie Dziennego Domu Seniora oraz przywrócenie połączeń kolejowych.

ZAGROŻENIA

Najpoważniejszym zagrożeniem dla rozwoju gminy pozostaje postępująca depopulacja i starzenie się społeczeństwa, prowadzące do wzrostu kosztów usług publicznych i osłabienia potencjału rozwojowego. Ryzykiem są również rosnące koszty realizacji inwestycji, ograniczenia finansowe samorządu oraz niestabilność przepisów prawa, zwłaszcza w obszarze planowania przestrzennego, ochrony środowiska, energetyki oraz ochrony zabytków. Zagrożenie stanowią także skutki zmian klimatycznych, w tym deficyt wody i presja na rolnictwo, oraz potencjalny opór społeczny wobec części inwestycji infrastrukturalnych i energetycznych, który może wydłużać procesy decyzyjne.

Tabela 2 Analiza SWOT

MOCNE STRONY (Strengths)
• Aktywna i szeroka działalność instytucji publicznych tj. PBP, OSiR, PDK oraz organizacji pozarządowych, co sprzyja integracji i budowania pozytywnych relacji społecznych. • Aktywna polityka społeczna – wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób z niepełnosprawnością, rodziny w kryzysie, dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych itp. • Rolniczy charakter gminy oparty na glebach wysokiej klasy bonitacyjnej. • Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego i produktów regionalnych. • Rozwinięty system publicznych i niepublicznych placówek opiekuńczo-edukacyjnych. • Dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej. • Wysoki poziom dbałości o bezpieczeństwo mieszkańców. • Wspieranie działań na rzecz realizacji zadań przez podmioty III sektora. • Dobra współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi. • Rozwinięta infrastruktura społeczna. • Realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych dla mieszkańców. • Realizacja projektów współfinansowanych ze środków zew. w zakresie społeczno-gospodarczym. • Rozwój mieszkalnictwa na terenie gminy. • Rozwój przedsiębiorczości lokalnej. • Wysoki poziom uzbrojenia infrastrukturalnego. • Obecność silnego podmiotu komunalnego zapewniającego stabilność usług wodno-kanalizacyjnych i odpadowych. • Rosnący poziom recyklingu. • Dynamiczny rozwój inwestycji drogowych – obwodnica miasta, nowe drogi, dokumentacje inwestycyjne, rozwój ścieżek rowerowych. • Dostęp do odnawialnych źródeł energii – funkcjonująca geotermia oraz rosnąca liczba mikroinstalacji fotowoltaicznych. • Obecność wartościowych obszarów przyrodniczych wspierających ekoturystykę i jakość życia. • Realizacja programów na rzecz ochrony środowiska. • Bogactwo historyczne i kulturalne (zabytki, mury obronne), które dają możliwości rozwoju turystycznego. • Funkcjonowanie Spółdzielni Energetycznej „Pyrzyce”.

• Współpraca międzynarodowa i międzyregionalna realizowana przy udziale miast partnerskich. • Zawiązanie i udział gminy w licznych partnerstwach (Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pomerania, LGD Lider Pojezierzy, Stowarzyszenie „Lider Pojezierza” w Przelewicach, Stowarzyszenie Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej w Kobylnicy, Związek „Miast Polskich” z siedzibą w Poznaniu). • Potencjał regionu: Geotermia Pyrzycka, wody geotermalne, rolnictwo, OZE, rolnictwo.
SŁABE STRONY (Weaknesses)
• Starzejące się społeczeństwo i ujemny przyrost naturalny, co wpływa na rynek pracy i zapotrzebowanie na usługi socjalne. • Deficyt liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. • Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych. • Wzrastające potrzeby osób z niepełnosprawnością i osób starszych. • Pogłębiające się problemy wychowawczo-opiekuńcze. • Pogłębiający się kryzys rodziny, występowanie negatywnych zjawisk społecznych (np. alkoholizm, przemoc domowa, brak autorytetu). • Niedostateczne wykorzystanie zasobów kolejowych. • Ograniczony rozwój odnawialnych źródeł energii. • Niskie tempo inwestycji prywatnych. • Wysokie zagrożenie suszą i średnie ryzyko powodziowe – gmina w całości zaklasyfikowana jako silnie zagrożona suszą (atmosferyczną, hydrologiczną i rolniczą). • Zły stan wód powierzchniowych (większość cieków wodnych w stanie zagrożonym, niska jakość JCWP). • Brak całkowitego skanalizowania gminy w obszarze wiejskim. • Występujące niedobory w infrastrukturze mieszkaniowej. • Zły stan techniczny części zasobów mieszkaniowych. • Niewystarczająca dostępność transportu publicznego. • Migracje zarobkowe oraz ośrodków akademickich.
SZANSE (Opportunities)
• Wykorzystanie funduszy zewnętrznych (UE, NFOŚiGW) na rewitalizację przestrzeni publicznych, edukację ekologiczną, programy społeczne i zdrowotne. • Rozwój współpracy w ramach partnerstw lokalnych – np. Stowarzyszenie „Lider Pojezierzy”.

- Budowa ścieżek rowerowych jako impuls dla turystyki i lokalnego biznesu (np. Pyrzyce-Kozielice, Pyrzyce-Nowielin).
- Możliwość reaktywacji połączeń kolejowych lub adaptacji linii na cele turystyczne.
- Wzrost zainteresowania OZE – dalszy rozwój mikroinstalacji, planowane farmy wiatrowe.
- Wdrożenie działań naprawczych w ramach POP.
- Budowa lub odtwarzanie zbiorników retencyjnych – rozwój retencji naturalnej.
- Zwiększenie ochrony wód powierzchniowych i ich rekultywacja.
- Dalsze pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój i modernizację infrastruktury technicznej wodnej, kanalizacyjnej, drogowej, mieszkaniowej oraz opieki seniorialnej.

ZAGROŻENIA (Threats)

- Postępujący proces depopulacji i starzenia się ludności – może skutkować zmniejszoną aktywnością obywatelską, rosnącymi kosztami usług społecznych.
- Izolacja społeczna osób ubogich i wykluczonych.
- Ujemne saldo migracji, wyjazd młodych osób z terenu gminy.
- Pogłębiające się problemy opiekuńczo-wychowawcze i postępujący kryzys polskich rodzin.
- Niewystarczające środki finansowe na zaspokajanie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.
- Brak specjalistycznych kadr technicznych i medycznych – ryzyko pogłębiania się barier dostępu do opieki zdrowotnej i edukacji.
- Wysokie koszty realizacji inwestycji infrastrukturalnych – inflacja i ograniczone możliwości kredytowe samorządów, zmiana formy pozyskiwania środków zewnętrznych (pożyczki).
- Zmienność przepisów odpadowych i środowiskowych – ryzyko niespełnienia norm recyklingowych.
- Ekstremalne zjawiska pogodowe (susze, powodzie, fale upałów) – zwiększone ryzyko strat w rolnictwie i infrastrukturze.
- Zanieczyszczenie wód powierzchniowych – ryzyko pogorszenia stanu zasobów wodnych.
- Niska efektywność instalacji spalających paliwa stałe – niska jakość powietrza w okresie zimowym.
- Opór społeczny wobec części inwestycji infrastrukturalnych i energetycznych.

Źródło: opracowanie własne

V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

V.1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

W odpowiedzi na trendy w rozwoju przestrzeni w skali regionalnej i krajowej opracowano model rozwoju struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Pyrzyce. Model ten jest integralną częścią Strategii i ma na celu w syntetyczny sposób zobrazować strukturę zagospodarowania przestrzennego gminy, jak również kierunki jej rozwoju.

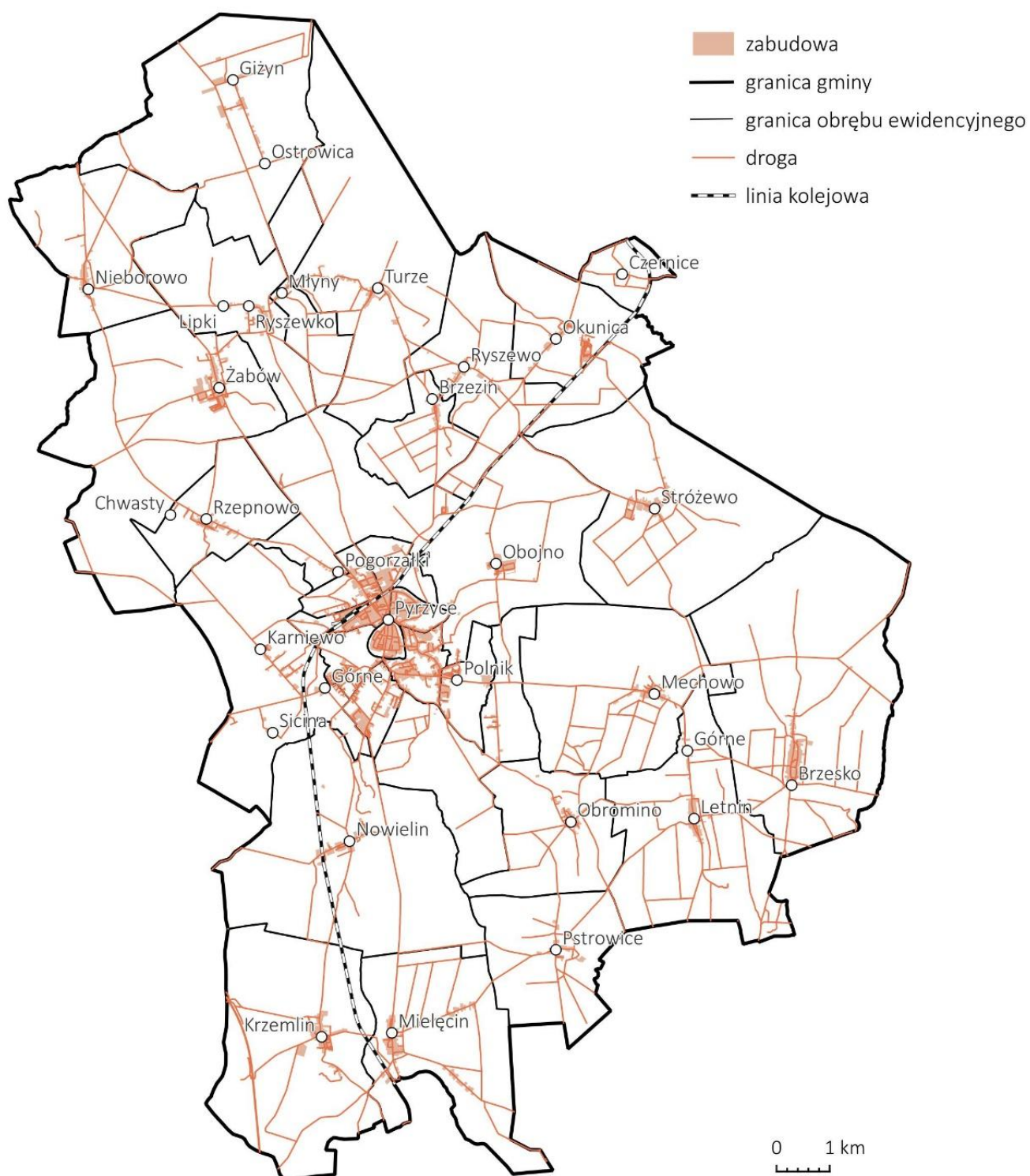
Model często utożsamiany jest z mapą, która jest zgeneralizowanym, uproszczonym odwzorowaniem różnego rodzaju zjawisk na płaszczyźnie. W odniesieniu do funkcji jaką pełni model w Strategii, jego forma ma na celu zobrazowanie kluczowych treści z punktu widzenia rozwoju gminy, które w bardziej szczegółowej formie będą spójne z opracowaniami planistycznymi gminy.

Na model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wpływają zarówno uwarunkowania wewnętrzne rozwoju, cele samorządu jak również cele polityki przestrzennej na szczeblu regionalnym i krajowym. W związku z powyższym, opracowując dokument Strategii Rozwoju Gminy Pyrzyce na lata 2026-2036, przeprowadzono analizę dokumentów strategicznych i planistycznych na szczeblach ponadlokalnych. Uwzględniono wizję rozwoju struktur osadniczych, rozwoju transportu, turystyki, delimitację obszarów strategicznej interwencji i obszarów funkcjonalnych (według planu zagospodarowania przestrzennego i Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego oraz dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym), planowane inwestycje kolejowe (PKP) i drogowe (GDDKiA). Elementy przestrzeni planowane na szczeblach wyższych niż gmina stanowią punkt odniesienia do wizji rozwoju struktur przestrzennych w wymiarze lokalnym. Strategia rozwoju ma za zadanie przedstawić model struktury funkcjonalno-przestrzennej w oparciu o priorytety rozwojowe w zachowaniu spójności z priorytetami inwestycyjnymi i rozwojowymi na szczeblach regionalnym i krajowym.

1. Podział administracyjny

Struktura administracyjna gminy obejmuje 21 sołectw. Miasto Pырzyce stanowi centralny ośrodek administracyjny, gospodarczy i kulturalny gminy. Jest to obszar miejski, w którym skupia się większość aspektów życia miejskiego, od infrastruktury po usługi publiczne. Miasto Pырzyce jest ponadto siedzibą Powiatu Pырzyckiego. Poza miastem, gmina Pырzyce obejmuje następujące sołectwa: Żabów, Nieborowo, Ryszewko, Młyny, Giżyn, Turze, Ryszewo, Brzeziny, Okunica, Czernice, Stróżewo, Nowielin, Mielęciny, Mechowo, Krzemlin, Brzesko, Pstrowice, Letnin, Rzepnowo, Nieborowo. Sołectwo jest jednostką pomocniczą gminy, powoływana przez radę gminy. Ten podział administracyjny ma na celu efektywne zarządzanie obszarem gminy, umożliwiając zarówno scentralizowaną administrację miejską, jak i decentralizację w postaci sołectw, które lepiej mogą odpowiadać na specyficzne potrzeby lokalnych społeczności wiejskich. Gmina dzieli się ponadto na 33 obręby ewidencyjne (13 w obrębie miasta i 20 na obszarach wiejskich).

Mapa 2 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Pyrzyce – podział administracyjny

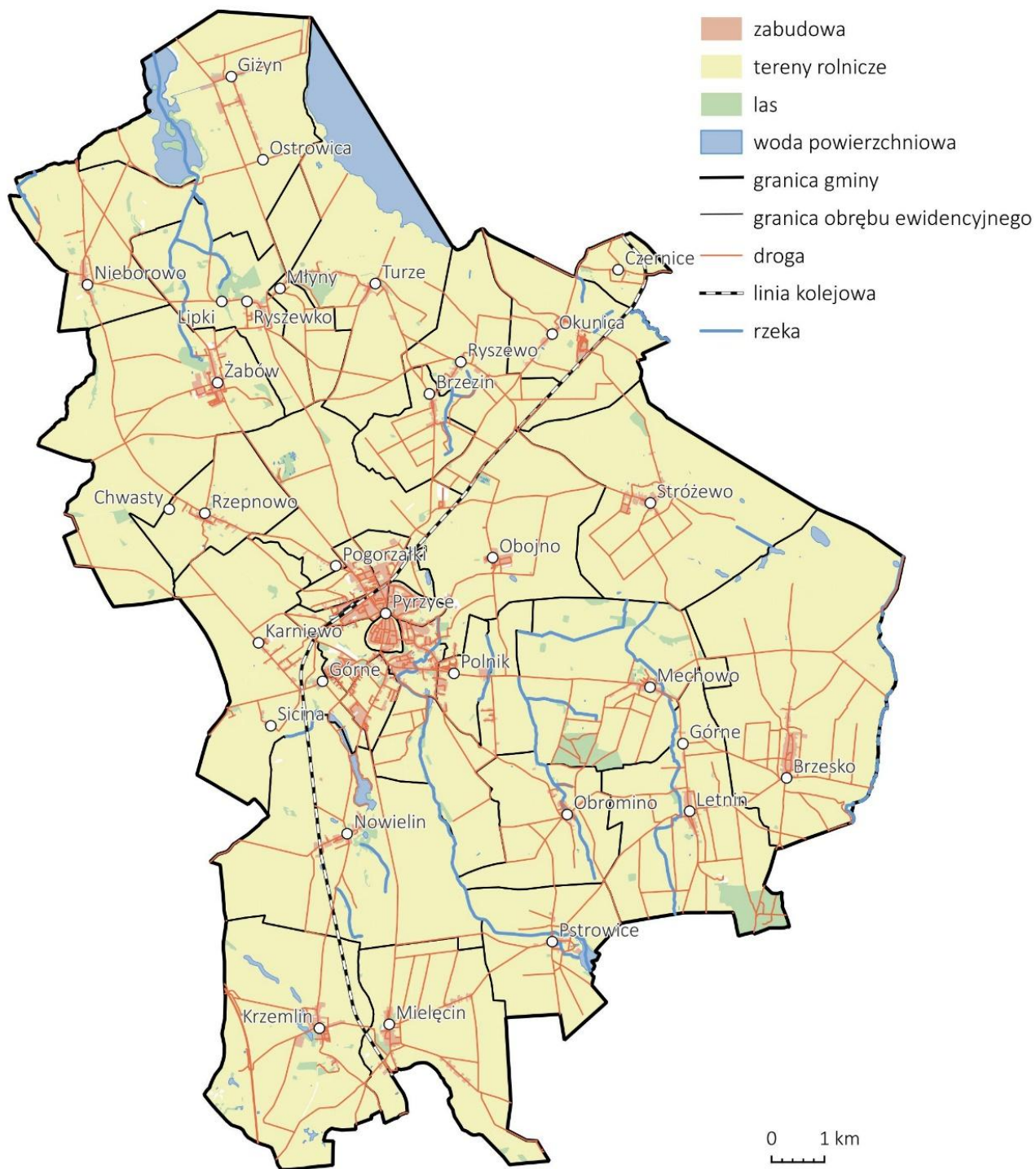
Źródło: opracowanie własne

2. Podstawowe elementy zagospodarowania

Gmina Pyrzyce charakteryzuje się dominacją terenów przeznaczonych pod produkcję rolną, co wynika z występowania żyznych gleb. Tereny rolnicze stanowią podstawę gospodarki gminy i kształtują jej krajobraz. Struktura osadnicza jest monocentryczna. Zabudowa jest przeważnie zwarta w mieście i skoncentrowana na obszarach wiejskich. Planowanie rozwoju osadnictwa jest kontrolowane, co zapobiega chaotycznej ekspansji zabudowy. Niektóre obszary wiejskie charakteryzują się rozproszoną zabudową, która wymaga uzupełnienia wolnych przestrzeni. Zabudowa miejska składa się zarówno z zabudowy wielorodzinnej (bloków), jak też historycznej zabudowy jednorodzinnej oraz kamienic.

W części północnej gminy rozpościera się jezioro Miedwie. Ponadto warto podkreślić występowanie innych licznych jezior, np. Będgoszcz, Płonia oraz mniejszych jak np. Bylice Małe, Bylice Duże, Pstrowickie. Wody obejmują ok. 3,4% powierzchni gminy. Lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione stanowią niewielki odsetek struktury użytkowania ziemi - ok. 1,5%. Tereny rolnicze zajmują z kolei około 86% powierzchni gminy, w tym grunty orne – 67,6%. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 5,81% obszaru gminy. Pozostałe tereny, w tym nieużytki, zajmują z kolei ok. 3,1%.

Mapa 3 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Pyrzyce – podstawowe elementy zagospodarowania

Źródło: opracowanie własne

3. Środowisko przyrodnicze

Ze względu na dominację rolnictwa, krajobraz gminy jest w dużej mierze zdominowany przez pola uprawne. Lesistość gminy jest stosunkowo niska. Lasy występują głównie w mniejszych kompleksach, często na terenach mniej przydatnych rolniczo (np. pagórki morenowe, tereny podmokłe, obrzeża dolin rzecznych). Dominują lasy liściaste i mieszane.

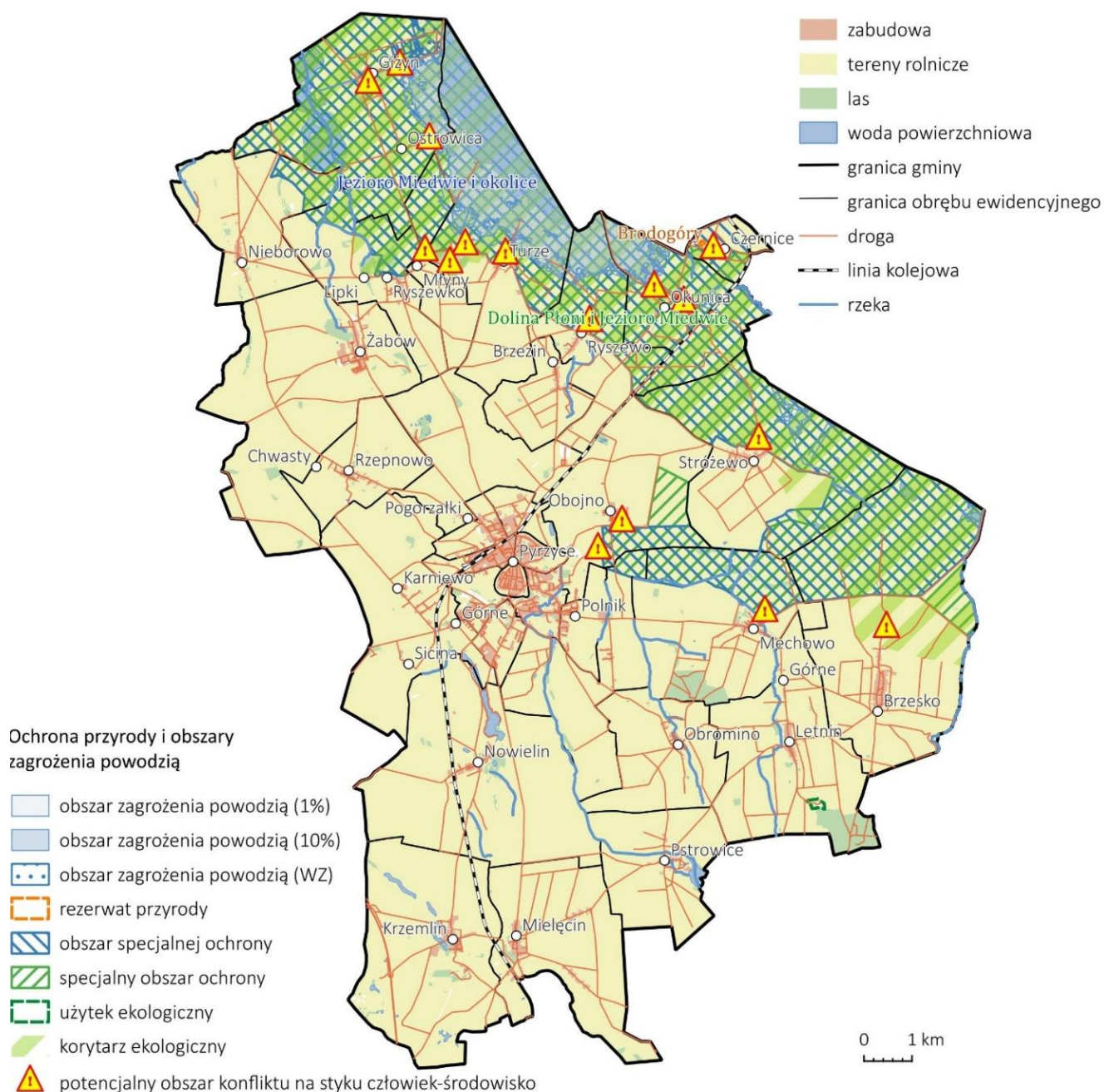
Gmina Pyrzyce posiada cenne obszary objęte ochroną, co świadczy o jej wartości przyrodniczej:

- Obszar Natura 2000 "Dolina Płoni i Jezioro Miedwie" (PLH320019): jeden z najważniejszych obszarów chronionych o powierzchni 20 910,76 ha, obejmujący dolinę rzeki Płonia, która w istotny sposób wpływa na ekosystem gminy. Chroni on cenne siedliska przyrodnicze (np. lasy łęgowe, torfowiska) oraz gatunki flory i fauny, w tym gatunki ptaków, ryb i bezkręgowców.
- Obszar Natura 2000 „Jezioro Miedwie i okolice” (PLB 320005), obejmujący powierzchnię 16 510,98 ha.
- Użytki ekologiczne: obszary chroniące cenne siedliska (np. torfowiska, śródpolne oczka wodne, fragmenty łąk o szczególnej wartości przyrodniczej): „Piaskowe Góry”.
- rezerwat przyrody „Brodogóry”.
- Pomnik przyrody – głąz narzutowy.

Ze względu na intensywne rolnictwo istnieje duże ryzyko zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych pestycydami i nawozami. Obszary chronione są szczególnie narażone na styku z obszarami użytkowanych rolniczo. Ponadto istotne jest również powstrzymywanie antropopresji na obszarach chronionych oraz w ich sąsiedztwie poprzez ograniczanie rozwoju zabudowy i kontrolowanie jej dogęszczania.

Na obszarze gminy Pyrzyce stwierdzono (zgodnie ze stanem danych o obszarach zagrożenia powodziowego według bazy ISOK, stan na 13.07.2025 r.) występowanie obszarów zagrożenia powodziowego o stopniu prawdopodobieństwa 1% oraz 10% oraz obszarów zagrożenia powodzią ze względu na możliwość przerwania wału przeciwpowodziowego (WZ). Obszary te występują w północno-wschodniej części gminy i obejmują miejscowości tj.: Giżyn, Turze, Ryszewo, Okunica.

Mapa 4 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Pyrzyce – środowisko przyrodnicze

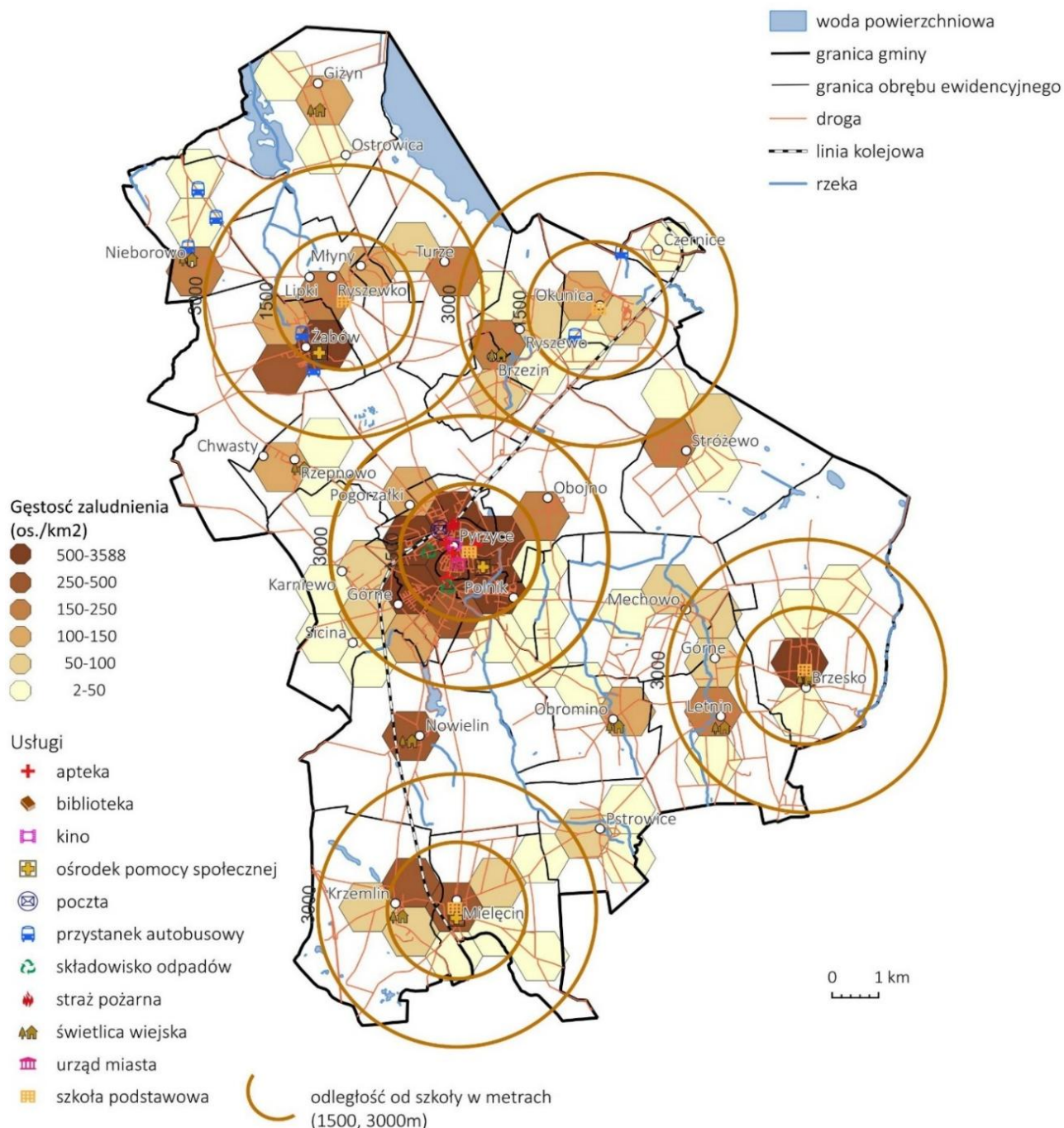
Źródło: opracowanie własne

4. Demografia i usługi społeczne

Największą gęstością zaludnienia cechuje się miasto Pyrzyce. Względnie zwartymi miejscowościami są również Żabów, Brzesko i Mielęcín. Zdecydowana większość mieszkańców gminy znajduje się w promieniu do 3 km od szkół podstawowych, które mieszczą się w: Pyrzycach, Żabowie, Okunicy, Brzesku i Mielęcín. Większość podstawowych

usług mieści się w mieście Pырzyce. W wielu sołectwach mieszkańcy dysponują z kolei świetlicami wiejskimi. Te zlokalizowane są w sołectwach: Żabów, Nieborowo, Ryszewko, Giżyn, Turze, Brzezina, Okunica, Stróżewo, Rzepnowo, Nowielin, Mielęcin, Mechowo, Pstrowice, Letnin 2, Brzesko, Krzemlin, Obromino, Młyny. Planowane jest również wybudowanie świetlicy wiejskiej w Czernicach.

Mapa 5 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Pырzyce – demografia i usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne

5. Gospodarka

Podstawowym sektorem gospodarki gminy jest rolnictwo. Jednakże, ze względu na występowanie obszarów chronionych Natura 2000 rozwój intensywnej produkcji rolniczej powinien być kontrolowany. Planowanie rozwoju poszczególnych funkcji nie powinien wykluczać rozwoju innych. Dlatego w obrębie obszarów chronionych funkcja rolnicza powinna ustępować na wybranych obszarach funkcji turystyczno-rekreacyjnej. Z kolei na obszarze obrębów Brzesko, Krzemlin, Letnin, Mielęcín, Nowielin, Obromino, Pstrowice wyznaczono strefę rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE). Ponadto na terenie gminy Pyrzyce w miejscowości Krzemlin oraz przy ul. Obojno posadowione zostały farmy fotowoltaiczne. W studium uwzględniono rozbudowę farm fotowoltaicznych na terenie gminy Pyrzyce w miejscowościach Brzesko, Letnin, Obromino, Mielęcín, Krzemlin i Pyrzyce. Łączna moc urządzeń fotowoltaicznych funkcjonujących przy ulicy Obojno i Krzemlinie wynosi 2040 kW. Na obszarach użytkowanych rolniczo dopuszcza się budowę elektrowni wiatrowych. Szczegółowy plan rozwoju OZE na tym obszarze będzie przedmiotem dokumentów odrębnych.

Należy także odnotować, że łączna moc urządzeń fotowoltaicznych wytwarzających energię odnawialną zamontowanych na obiektach należących do gminy wynosi 54 kW (Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Leonida Teligi w Pyrzycach, Pyrzycka Szkoła Muzyczna I Stopnia w Pyrzycach oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny w Okunicy).

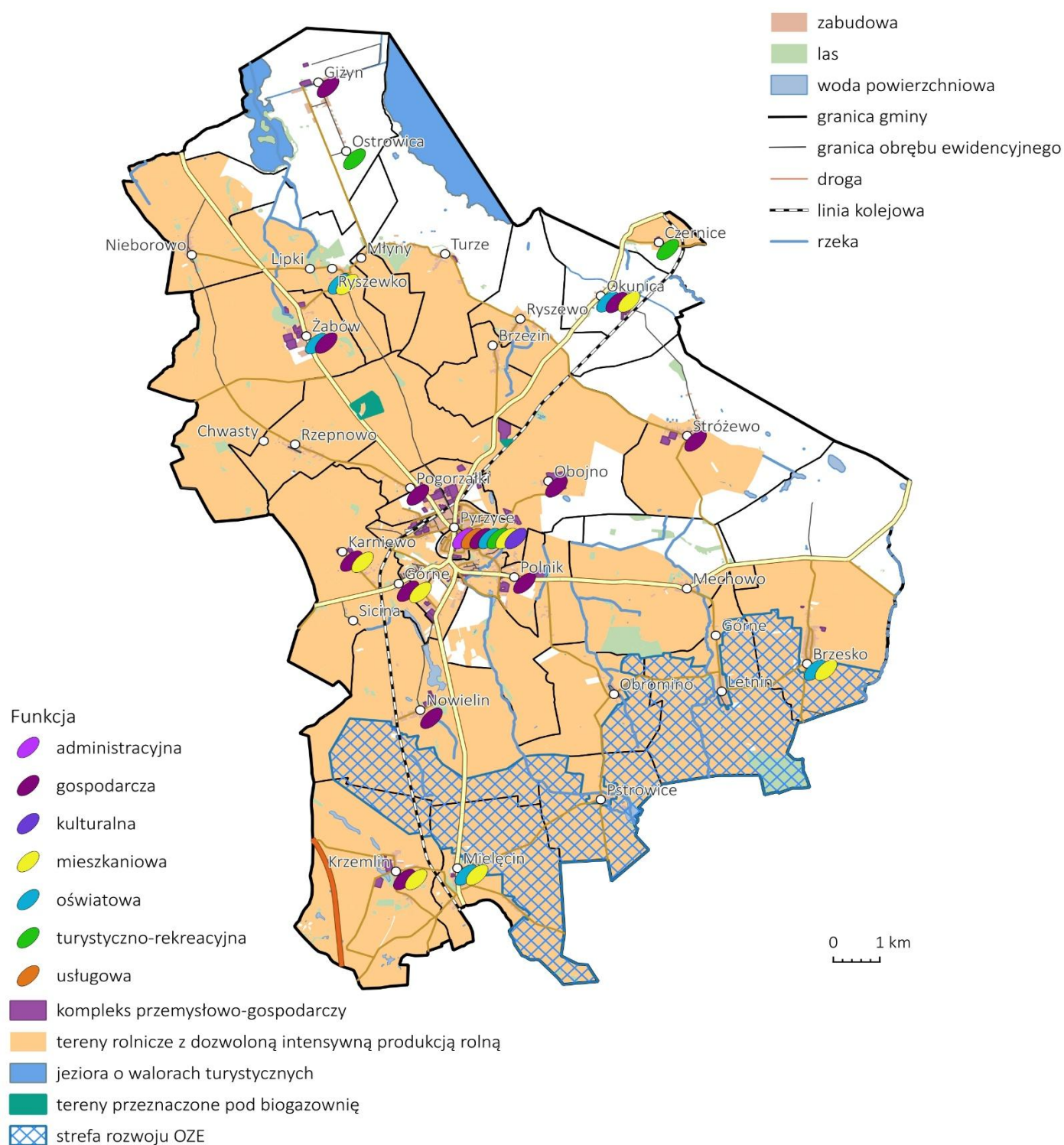
Rozwój funkcji gospodarczej, głównie związanej z produkcją rolniczą, planowany jest policentrycznie.

Obszarem o skoncentrowaniu procesów rozwojowych wszystkich funkcji jest miasto Pyrzyce. W mieście skupia się większość najważniejszych usług oraz miejsc pracy. Miasto stanowi ważny punkt komunikacyjny, jest istotnym ośrodkiem handlu dla mieszkańców gminy oraz stanowi istotną funkcję kulturalną, oświatową, gospodarczą oraz turystyczno-rekreacyjną. Lokalizacja obiektów i zagospodarowanie terenów związanych z turystyką, obejmując również infrastrukturę towarzyszącą, powinna być spójna z istniejącą strukturą osadniczą jak również przebiegiem sieci transportowej i szlaków rowerowych. Dlatego jej rozplanowanie powinno dotyczyć obszarów położonych we względnie niedużej odległości od szlaków turystycznych.

W rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej istotną rolę pełnią zabytki zlokalizowane przede wszystkim w obrębie miasta Pyrzyce. Zespół średniowiecznych murów obronnych w Pyrzycach stanowi jedną z najlepiej zachowanych fortyfikacji miejskich na terenie Pomorza Zachodniego i datowane jest na XII wiek. Mury podzielone były na 52 odcinki z basztami i czatowniami, a od strony zewnętrznej otoczone były wałami i fosami. Długość murów przekracza 2200 m. Kolejnym istotnym obiektem dla dziedzictwa kulturowo-historycznego jest wzgórze przy ul. Staromiejskiej w mieście Pyrzyce, na którym położony jest XIX-wieczny cmentarz (Wzgórze Chramowe). Od 2023 r. prowadzone są prace archeologiczne obejmujące badania grodziska oraz analizy reliktyw zabudowy z okresu wczesnego średniowiecza. Warto również podkreślić, że istotnym obiektem związanym z historią miasta jest Studnia św. Ottona wybudowana w latach 1825-1826 według projektu K. F. Schinkla w miejscu Świętego Źródła związanego tradycyjnie z chrztem Pyrzyczan dokonany w 1124 r. przez biskupa Ottona z Bambergu. W 2024 r. odbyły się obchody 900-lecia Chrztu Pyrzyczan. Pozostałe obiekty zabytkowe warte wymienienia to: kościół pw. NMP Bolesnej w Pyrzycach (z 1260 r., świątynia klasztorna zakonu augustianek), kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Pyrzycach (w wyniku prac archeologicznych odkryto 4 płyty nagrobne z okresu 1670-1734, które zostały wpisane do rejestru zabytków ruchomych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie).

Powyższe zabytki stanowią jedno z wielu atrakcji historycznych oraz związanych z kulturą Pyrzyc, które mają ogromne znaczenie dla zachowania dziedzictwa kulturowego oraz wzbogacają ofertę kulturalno-turystyczną gminy.

Mapa 6 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Pyrzyce – gospodarka

Źródło: opracowanie własne

6. Komunikacja

Dostępność transportowa jest podstawowym czynnikiem rozwojowym. Można ją rozpatrywać zarówno w skali lokalnej (dostępność mieszkańców do usług, np. mierzona czasem dojazdu do najbliższej przychodni lekarskiej) lub ponadlokalnej (dostępność do najbliższego dużego miasta). Niezależnie od celu podróży istotnym elementem wpływającym na poziom dostępności transportowej jest infrastruktura komunikacyjna.

Gmina Pyrzyce posiada dość dobrze rozwiniętą sieć drogową. Przez większość miejscowości przebiegają drogi wojewódzkie, które stanowią główne osie transportowe. Położenie geograficzne gminy względem głównych osi transportowych kraju jest dość korzystne. Miasto Pyrzyce położone jest 9km na wschód od węzła drogowego „Pyrzyce” na drodze ekspresowej S3, posiadającej duże znaczenie międzynarodowe. Dzięki takiemu położeniu możliwe jest szybkie dotarcie do miasta wojewódzkiego – Szczecina oraz przejść granicznych w Kołbaskowie i Gryfinie. Ze względu na krzyżowanie się 3 dróg wojewódzkich w mieście Pyrzyce (DW 106, DW 109 i DW 122), konieczne jest wybudowanie obwodnicy miasta od strony zachodniej, łączącej od północy odcinek DW 106 i od południa DW 119. W 2024 r. kontynuowane były działania związane z realizacją inwestycji „Budowa obwodnicy miasta Pyrzyce”, prowadzone przez Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie. Założeniem projektu jest usprawnienie warunków komunikacyjnych, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz wyprowadzenie ruchu tranzytowego, w szczególności samochodów ciężarowych, z miasta Pyrzyce. Planowane obejście klasy GP o długości 7,54 km ma połączyć 3 drogi wojewódzkie przebiegające przez Pyrzyce.

Linie kolejowe przebiegające przez Pyrzyce są obecnie wyłączone z ruchu lub rozebrane. Ze względu na dużą dynamikę rozwoju kolei dużych prędkości w Polsce oraz budowę sieci powiązań multimodalnych powiązań komunikacyjnych z planowanym Centralnym Portem Komunikacyjnym, gmina Pyrzyce powinna zostać włączona do regionalnego systemu połączeń kolejowych. Włączenie Pyrzyc do sieci kolei regionalnych umożliwiłoby mieszkańcom dotarcie do większych ośrodków oraz centrów przesiadkowych objętych krajowym systemem połączeń kolejowych, co w efekcie zwiększyłoby dostępność transportową. W tym celu konieczne jest wyremontowanie istniejącej linii kolejowej Stargard-Kostrzyn oraz odtworzenie stacji i przystanków kolejowych wraz z infrastrukturą techniczną i towarzyszącą. Według stanu obecnego większość torowisk jest rozebrana lub

przekształcona w ścieżki rowerowe. Linia Stargard-Siekierki jest nieczynna, od stacji Pyrzyce w kierunku Siekierok tor jest rozebrany. Teren wokół stacji w Pyrzycach stanowiłby centrum przesiadkowe dla mieszkańców umożliwiając przesiadkę z komunikacji autobusowej do pociągów.

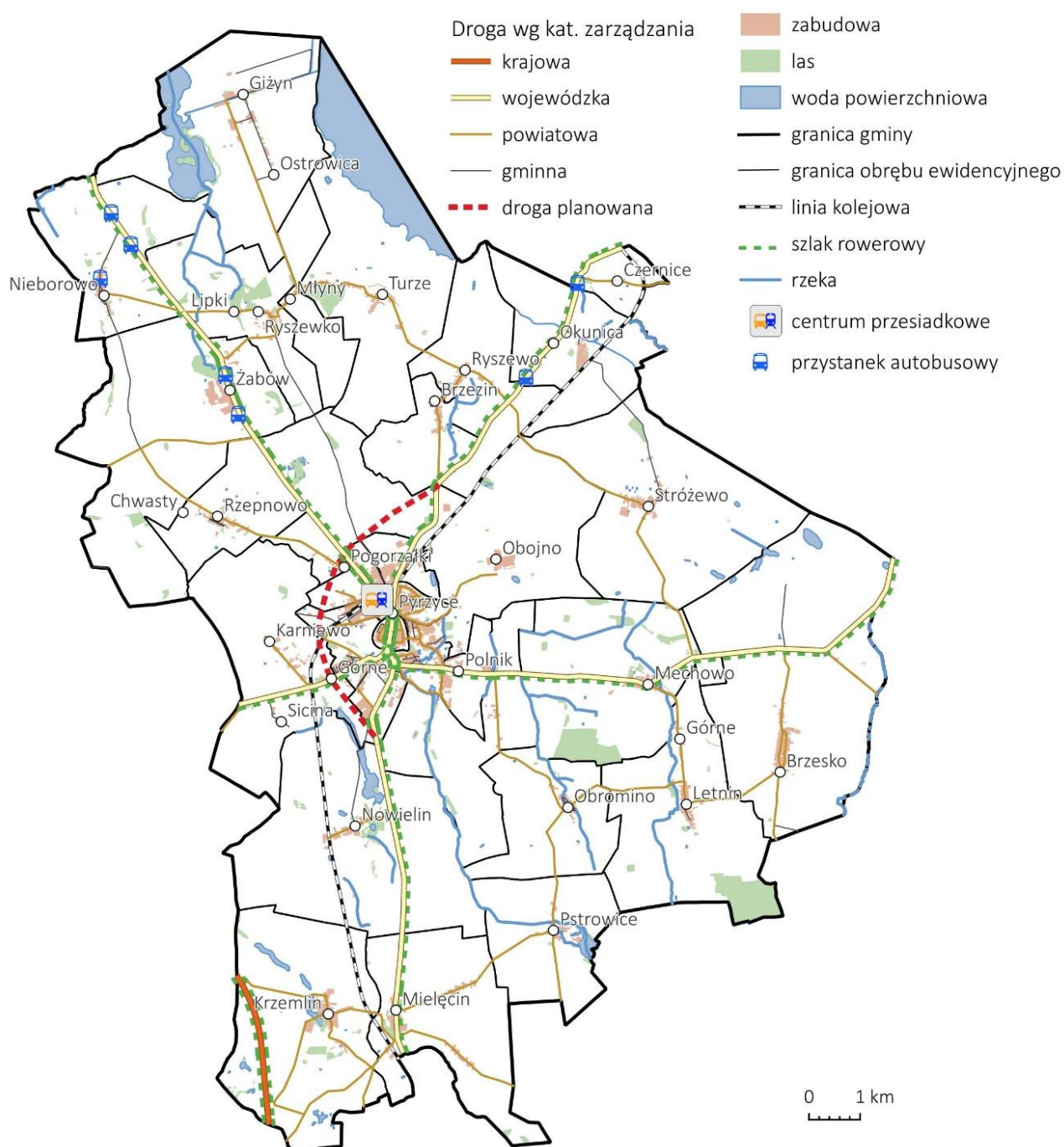
Na terenie gminy rozwinięta jest sieć ścieżek rowerowych, których systematycznie przybywa. „Trasa Doliny Płoni” jest jednym z istotniejszych szlaków rowerowych w regionie. Trasa biegnąca głównie wzdłuż dawnego nasypu kolejowego jest częścią większego szlaku rowerowego wiodącego przez Pojezierze Myśliborskie, Równinę Pyrzycko-Stargardzką i Puszcę Bukową.

Warto nadmienić, że gmina Pyrzyce jest członkiem stowarzyszenia „Lider Pojezierzy”.

W ramach przyjętej strategii Stowarzyszenia na terenie gminy Pyrzyce realizowane będą 2 przedsięwzięcia:

1. „Budowa ścieżki rowerowej Pyrzyce-Kozielice” – przewidywany termin zakończenia inwestycji to IV kwartał 2028 r.
2. „Budowa ścieżki rowerowej Pyrzyce-Nowielin” – przewidywany termin zakończenia inwestycji to III kwartał 2029 r.

Mapa 7 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Pyrzyce – komunikacja

Źródło: opracowanie własne

V.2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Rozwój gminy Pyrzyce zależy od wyeliminowania kilku istotnych barier związanych z komunikacją i gospodarką. Planowanie inwestycji w przestrzeni gminy zgodnie z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030 umożliwi dalszy rozwój gminy i pozwoli na włączenie jej w sieć

powiązań funkcjonalnych z innymi ośrodkami. Rekomendacje dla rozwoju przestrzennego gminy Pyrzyce sformułowano w oparciu o diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy oraz ustalenia PZPW WZ 2030. Działania powinny objąć takie aspekty jak:

- budowa obejścia miasta Pyrzyce,
- włączenie miasta i gminy Pyrzyce w regionalną sieć połączeń kolejowych poprzez remont linii kolejowej Stargard-Kostrzyn oraz rewitalizację terenów kolejowych w mieście Pyrzyce,
- kontrolowany proces rozwoju OZE poprzez zabezpieczenie terenów pod budowę farm wiatrowych na obszarach rolniczych o niższym potencjale produkcyjnym oraz w zgodzie z interesem mieszkańców; wyznaczenie terenów w stosownych dokumentach planistycznych oraz przeprowadzenie jawnych konsultacji społecznych w zakresie rozwoju OZE w gminie,
- wykorzystanie wód geotermalnych, energii słonecznej do zasilania obiektów użyteczności publicznej, tj. szkół, sklepów wielkopowierzchniowych,
- opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów przeznaczonych pod OZE,
- wykorzystanie potencjału surowcowego gminy Pyrzyce – wód geotermalnych, złóż kruszyw żwirowo-piaszczystych „Letnin”, złóż kredy jeziornej, gytii wapiennej „Giżyn”, złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej „Pyrzyce”, nieudokumentowanych złóż torfów i gytii,
- kontrolowany proces rozwoju zabudowy – rozwój zabudowy mieszkaniowej w strefach dobrej dostępności do usług podstawowych i infrastruktury technicznej oraz dogęszczanie zabudowy poprzez zabudowywanie pustych przestrzeni w obrębie istniejącej zabudowy; zabezpieczenie interesów inwestorów w kwestii nieuciążliwego sąsiedztwa (dopuszczenie w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej usług o nieuciążliwym charakterze), wyposażenia w podstawową infrastrukturę techniczną oraz ograniczenie zabudowy w potencjalnych strefach konfliktu (w pobliżu lokalizacji farm wiatrowych, stref produkcyjnych, oczyszczalni ścieków i innych),
- ograniczenie rozwoju zabudowy mieszkaniowej na obszarach o potencjalnym konflikcie przestrzennym związanym z uciążliwością funkcjonowania infrastruktury, w szczególności na styku obszarów chronionych,

- kierowanie się zasadami ładu przestrzennego w planowaniu przestrzeni w aspekcie estetycznym, społecznym, gospodarczym, środowiskowym i funkcjonalnym – w szczególności na obszarach o wysokim potencjale rozwoju turystyki, w tym na obszarach o wysokich walorach krajobrazowych,
- zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie wertykalnym: na poziomie lokalnym ze szczeblem krajowym i regionalnym – uwzględnienie w planowaniu rozwoju przestrzennego inwestycji krajowych i wojewódzkich,
- zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie horyzontalnym: uwzględnienie i konsultowanie dokumentów planistycznych sąsiednich gmin w celu zapewnienia ciągłości struktur przestrzennych,
- skoncentrowany rozwój usług turystycznych w miejscach o wysokim potencjale,
- budowa nowej siedziby filii Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Pyrzycach,
- adaptacja budynku z przeznaczeniem na Dom Dziennego Pobytu dla seniorów,
- ochrona powiązań przyrodniczych oraz wyznaczenie obszarów ochrony ścisłej,
- poprawa dostępności przestrzennej do usług poprzez rozwój infrastruktury drogowej (obwodnica Pyrzyc oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej 119),
- rozwój bazy wypoczynkowej na obszarach wiejskich, w szczególności agroturystyki,
- zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów *dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru, o którym mowa w § 3 ust. 2 w cytowanym Rozporządzeniu, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.*

V.3 Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)

Gmina Pyrzyce położona jest w obrębie 3 wydzielen obszarów specjalnych, które zostały wyznaczone w strategicznych i planistycznych dokumentach krajowych i wojewódzkich.

W celu ich identyfikacji przeanalizowane zostały następujące dokumenty:

- dokumenty strategiczne szczebla krajowego,
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego,

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.

W poniższej tabeli zestawiono obszary specjalne, które obejmują gminę Pyrzyce.

Tabela 3 Obszary specjalne obejmujące gminę Pyrzyce (opracowanie własne na podstawie dokumentów krajowych i wojewódzkich)

Lp.	Typ obszaru	Nazwa	Nazwa dokumentu
1	OF	Ośrodek ponadlokalny wspomagający rozwój	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030
2	OF	Strefa przygraniczna	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030
3	OF	Subregionalny region obsługi ludności	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030

Źródło: opracowanie własne

VI. Kierunki strategicznego rozwoju gminy Pyrzyce

VI.1 Misja i wizja rozwoju gminy

Na bazie przeprowadzonej diagnozy oraz dokonania analizy SWOT określono następującą misję i wizję gminy Pyrzyce:

MISJA ROZWOJU GMINY PYRZYCE

Gmina Pyrzyce – nowoczesna, bezpieczna i zrównoważona przestrzeń do życia, pracy i wypoczynku – rozwijająca się w oparciu o zasoby lokalne, dialog społeczny oraz ochronę środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości usług publicznych, zrównoważonego rozwoju gospodarczego i odpowiedzialnego zarządzania przestrzenią oraz dziedzictwem przyrodniczo-kulturowym.

WIZJA ROZWOJU GMINY PYRZYCE

W roku 2036 gmina Pyrzyce stanowi przyjazne i atrakcyjne miejsce do zamieszkania i osiedlania się. Samorząd zapewnia nowoczesną i dostępną infrastrukturę społeczną, odpowiadającą potrzebom różnych grup mieszkańców. Edukacja i kultura wspierają rozwój kapitału ludzkiego, a system opieki nad dziećmi systematycznie się rozwija. Mieszkańcy chętnie korzystają z szerokiej oferty infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Osoby starsze, zależne oraz z niepełnosprawnościami są aktywnie wspierane i zaangażowane w życie społeczne i integracyjne wspólnoty lokalnej. Gmina prowadzi działania sprzyjające rozwojowi gospodarczemu poprzez udostępnianie terenów inwestycyjnych i tworzenie nowych miejsc pracy, co czyni ją konkurencyjną na rynku. Ochrona środowiska oraz zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych wspierają rozwój turystyki i rekreacji. Mieszkańcy czują się bezpieczni, są dumni ze swojego miejsca zamieszkania i chętnie angażują się w życie swojej lokalnej społeczności.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej i przestrzennej oraz przeprowadzonej analizy SWOT proponuje się przyjęcie następujących kluczowych założeń rozwojowych, które powinny stanowić punkt odniesienia dla dalszych prac nad Strategią Rozwoju Gminy Pyrzyce:

1. Skoncentrowanie rozwoju na jakości życia mieszkańców

Proponuje się, aby głównym celem rozwoju gminy Pyrzyce było systematyczne podnoszenie jakości życia mieszkańców, rozumiane jako dostęp do bezpieczeństwa, opieki zdrowotnej, usług społecznych, kultury, sportu i rekreacji. Inwestycje takie jak budowa pływalni, rozwój infrastruktury sportowej, funkcjonowanie kina, Pyrzyckiego Domu Kultury i sieci świetlic, a także realizacja nowej siedziby Pogotowia Ratunkowego, utworzenie Dziennego Dnia Seniora oraz wybudowanie Skateparku powinny być traktowane jako trwałe fundament polityki rozwojowej, a nie działania uzupełniające.

2. Ochrona i świadome wykorzystanie lokalnych zasobów

Proponuje się prowadzenie rozwoju w oparciu o realne, lokalne zasoby gminy Pyrzyce: rolnictwo wysokiej jakości, lokalne przetwórstwo, produkt regionalny oraz dziedzictwo kulturowe i historyczne. Ograniczona dostępność terenów inwestycyjnych i wysoka klasa gleb

wymagają odpowiedzialnej polityki przestrzennej, która chroni zasoby, a jednocześnie pozwala na ich racjonalne i selektywne wykorzystanie.

3. Ukierunkowanie rozwoju gospodarczego na wyznaczone strefy

Proponuje się, aby rozwój działalności produkcyjnej i usługowej był koncentrowany w obszarach o najlepszej dostępności komunikacyjnej, w szczególności w sąsiedztwie obwodnicy miasta Piryce oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 119. Takie podejście umożliwia przyciąganie inwestorów i tworzenie miejsc pracy, bez pogarszania jakości życia mieszkańców oraz bez presji na centrum miasta i obszary mieszkaniowe.

4. Obniżanie kosztów życia i funkcjonowania gminy jako element polityki społecznej

Proponuje się traktowanie działań w obszarze energii, mieszkalnictwa i infrastruktury technicznej jako kluczowych elementów polityki społecznej. Rozwój odnawialnych źródeł energii, wykorzystanie geotermii, planowana biometanownia oraz tworzenie spółdzielni energetycznej powinny zmierzać do obniżania kosztów energii dla jednostek gminnych i mieszkańców. Równolegle rozwijana polityka mieszkaniowa, w tym projekty KZN/SIM, powinna wspierać stabilizację demograficzną i społeczną gminy.

5. Wzmacnianie tożsamości lokalnej i wspólnoty

Proponuje się, aby kultura, dziedzictwo i wspólnota lokalna były traktowane jako realny kapitał rozwojowy. Wsparcie dla działalności kulturalnej, pielęgnowanie tradycji, rozwój oferty Piryckiego Domu Kultury, sieci świetlic, kina oraz promocja lokalnych produktów i wydarzeń powinny wzmacniać identyfikację mieszkańców z miejscem zamieszkania oraz budować pozytywny wizerunek gminy Piryce.

6. Turystyka (historyczna, rowerowa)

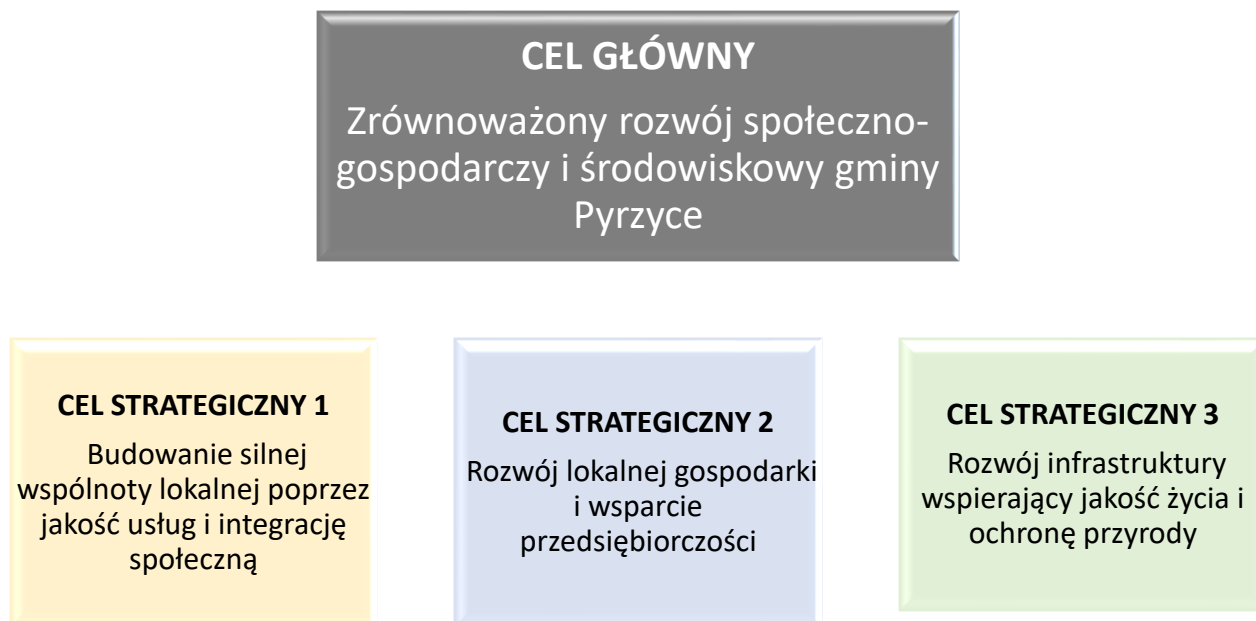
W celu rozwoju turystycznego i wzmacniania jakości życia mieszkańców gminy wskazana jest dalsza rozbudowa ścieżek rowerowych, infrastruktury usługowej oraz gastronomicznej itp. Skoncentrowanie się na zabytkach, ich modernizacji i utrzymania w dobrym stanie stanowi ważny element rozwoju turystyki w gminie Piryce.

VI.2 Cele strategiczne i operacyjne

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej określone zostały potencjały i deficyty gminy analizowanych obszarów. Na podstawie analizy SWOT powstała wizja i misja dalszego rozwoju gminy. Te z kolei stały się podstawą do wyznaczenia celów strategicznych. Zaprezentowane poniżej cele strategiczne

odpowiadają zdiagnozowanym problemom w obszarze społecznym, gospodarczym oraz środowiskowym. Realizacja celów strategicznych wynika z zaplanowanych celów operacyjnych, które wpływają na całokształt rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz jej główny cel rozwojowy, którym jest wieloaspektowy rozwój społeczno-gospodarczy gminy Pyrzyce z uwzględnieniem funkcji środowiskowych, turystycznych i kulturowych. Cele strategicznego rozwoju gminy zostały przedstawione na poniższym schemacie w układzie odpowiadającym poszczególnym celom rozwojowym województwa zachodniopomorskiego ujętym w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2036.

Schemat 1 Cel główny i cele strategiczne rozwoju gminy Pyrzyce

Źródło: opracowanie własne

Przedstawionym celom strategicznym odpowiadają cele operacyjne, realizacja których wpłynie na osiągnięcie celu wyższego rzędu. Zachowując układ kolorystyczny w poniższej tabeli zostały przedstawione cele operacyjne.

Tabela 4 Cele operacyjne

Cel strategiczny	Cele operacyjne
CEL STRATEGICZNY 1 Budowanie silnej wspólnoty lokalnej poprzez jakość usług i integrację społeczną	1. Podniesienie jakości usług społecznych i opiekuńczych. 2. Rozwijanie oferty integracyjnej i animacji społecznej. 3. Zwiększenie dostępności usług edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych. 4. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa społecznego i publicznego. 5. Promowanie równości szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
Cel STRATEGICZNY 2 Rozwój lokalnej gospodarki i wsparcie przedsiębiorczości	1. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. 2. Rozwój terenów inwestycyjnych i infrastruktury gospodarczej. 3. Wspieranie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i zielonej transformacji. 4. Wzmacnianie potencjału rynku pracy i kompetencji mieszkańców. 5. Współpraca z sektorem prywatnym i otwartość na innowacje. 6. Ukierunkowanie rozwoju gospodarczego na wyznaczone strefy.
CEL STRATEGICZNY 3 Rozwój infrastruktury wspierający jakość życia i ochronę przyrody	1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej. 2. Poprawa dostępności i bezpieczeństwa komunikacyjnego. 3. Zrównoważony rozwój przestrzeni publicznych i rekreacyjnych. 4. Ochrona zasobów środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu. 5. Rozwój gospodarki odpadowej zgodnej z zasadami GOZ.

Źródło: opracowanie własne

VI.3 Działania w zakresie rozwoju gminy Pырzyce na lata 2026-2036

Poniżej zaprezentowano działania przyczyniające się do rozwoju społeczno-gospodarczego oraz środowiskowego gminy Pырzyce.

Tabela 5 Działania w zakresie rozwoju gminy Pырzyce na lata 2026-2036

CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 1 Budowanie silnej wspólnoty lokalnej poprzez jakość usług i integrację społeczną
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
1. Podniesienie jakości usług społecznych i opiekuńczych	1. Rozwój usług społecznych świadczonych przez OPS, m.in. dla osób starszych, z niepełnosprawnością, rodzin z dziećmi. 2. Rozwój form opieki nad dziećmi (żłobki, kluby dziecięce, asystenci rodziny). 3. Udzielanie wsparcia specjalistycznego dla rodzin, w których występuje problem uzależnień, przemocy domowej. 4. Wsparcie instytucji publicznych w realizacji zadań ustawowych (np. ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej). 5. Promowanie inicjatyw związanych z uczestnictwem osób wykluczonych w życiu społecznym. 6. Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej, potrzebującej tej formy pomocy oraz pozyskiwanie żywności z różnych programów. 7. Inicjowanie działań mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występują problemy wychowawcze i opiekuńcze. 8. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i izolacją społeczną.

2. Rozwijanie oferty integracyjnej i animacji społecznej	1. Wspieranie działań integrujących mieszkańców wsi i miasta (pikniki, festyny, kluby seniora, świetlice). 2. Wspieranie organizacji pozarządowych i lokalnych liderów. 3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie tworzenia oferty sportowo-rekreacyjnej oraz infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. 4. Modernizacja istniejącej infrastruktury rekreacyjnej, integracyjnej i sportowej. 5. Moderowanie aktywności sportowej dzieci, młodzieży i seniorów. 6. Promocja wolontariatu i aktywności obywatelskiej. 7. Zagospodarowanie i rewitalizacja terenów rekreacyjnych, stworzenie zielonej przestrzeni publicznej. 8. Budowanie/wzmacnianie tożsamości regionalnej poprzez działania o charakterze edukacyjnym oraz integracyjnym. 9. Rozszerzenie oferty zajęć sportowych, edukacyjnych, kulturalnych dla dzieci i młodzieży. 10. Rozwój innych dyscyplin sportowych.
3. Zwiększenie dostępności usług edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych	1. Modernizacja placówek edukacyjnych i rozwój edukacji przedszkolnej. 2. Dostosowanie oferty kulturalnej do różnych grup wiekowych. 3. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. 4. Działania na rzecz uczniów zdolnych i utalentowanych. 5. Wyrównywanie szans dla uczniów z trudnościami w nauce. 6. Dostosowywanie struktury oświatowej do wprowadzanych reform krajowych, prowadzenie innowacyjnych szkoleń dla nauczycieli, zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej gminnych szkół oraz oferty aktywności pozalekcyjnej. 7. Współpraca z podmiotami ochrony zdrowia w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia. 8. Stworzenie warunków do rozwoju prywatnej specjalistycznej praktyki lekarskiej w gminie. 9. Zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki zdrowotnej.

4. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa społecznego i publicznego	1. Wsparcie służb i jednostek zaangażowanych w ochronę ludności (OSP, Policja, PSP, systemy alarmowania). 2. Realizacja działań prewencyjnych w zakresie bezpieczeństwa publicznego, poprzez m.in.: • opracowanie i aktualizacja kompleksowej analizy ryzyka i oceny zagrożeń specyficznych dla gminy, • opracowanie i wdrożenie planów ochrony ludności i ewakuacji, • edukację i informację społeczną, • inwestycje w przygotowanie lokalnej infrastruktury i zaplecza na wypadek sytuacji kryzysowych, • określenie zasad bieżącej koordynacji działań służb ratowniczych. 3. Usprawnienie systemów reagowania kryzysowego i informowania mieszkańców. 4. Podnoszenie świadomości na wszystkich poziomach edukacji, ale również osób dorosłych w zakresie włączania osób niepełnosprawnych w aktywne życie społeczne. 5. Działania na rzecz uczniów z problemami edukacyjnymi i wykazującymi trudności w kontaktach społecznych (pomoc specjalistyczna). 6. Wsparcie opieki psychologicznej wśród dzieci i młodzieży.
5. Promowanie równości szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	1. Działania na rzecz integracji osób zagrożonych wykluczeniem (osoby samotne, z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne). 2. Likwidacja barier architektonicznych i cyfrowych. 3. Tworzenie gminy otwartej na różnorodność i solidarność społeczną. 4. Realizacja programów wspierających osoby wykluczone społecznie, w tym m.in. rozwój mechanizmów ekonomii społecznej, spółdzielni socjalnych, centrów integracji społecznej, prowadzenie punktu pomocy psychologicznej. 5. Utworzenie świetlic środowiskowych. 6. Realizacja programów profilaktycznych. 7. Promowanie inicjatyw związanych z uczestnictwem osób wykluczonych w życiu społecznym. 8. Zagospodarowanie i rewitalizacja terenów rekreacyjnych, stworzenie zielonej przestrzeni publicznej w środowiskach wiejskich. 9. Organizacja działań na rzecz mieszkańców (zajęcia, warsztaty, pikniki rodzinne).

REZULTATY	• Zwiększenie dostępu mieszkańców do obiektów edukacyjnych i rekreacyjnych • Zwiększenie liczby organizowanych zajęć edukacyjnych dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy • Wzrost liczby organizowanych zajęć sportowych • Zwiększenie atrakcyjności gminy pod względem społecznym • Zwiększenie działań na rzecz integracji społecznej i udzielania pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2026 - 2036
SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	50 000 000,00 zł
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy Dotacje i granty rządowe, krajowe Fundusze Europejskie dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021 - 2027 Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS) Fundusze Rozwoju Regionalnego Europejski Fundusz Społeczny Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Pożyczki i kredyty bankowe Inne

CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój lokalnej gospodarki i wsparcie przedsiębiorczości
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
1. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości	1. Ułatwienia administracyjne i informacyjne dla MŚP i osób planujących działalność. 2. Promocja przedsiębiorczości lokalnej, w tym startupów i działalności rodzinnej. 3. Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu (np. LGD, PUP, Agencja Rozwoju Przemysłu, Północna Izba Gospodarcza). 4. Koordynacja i wsparcie dla działań celem dopasowania infrastruktury dla rozwoju przedsiębiorczości i potrzeb inwestorów. 5. Monitorowanie potrzeb lokalnego rynku pracy w zakresie potrzebnych kwalifikacji zawodowych.
2. Rozwój terenów inwestycyjnych i infrastruktury gospodarczej	1. Przygotowanie nowych terenów pod inwestycje (uzbrojenie, plany zagospodarowania). 2. Utrzymanie i modernizacja istniejących stref aktywności gospodarczej. 3. Promocja oferty inwestycyjnej gminy na zewnątrz. 4. Dążenie do zapewnienia nowoczesnych standardów zarządzania w organizacjach samorządowych dla obsługi lokalnych przedsiębiorców. 5. Budowanie i umacnianie współpracy międzysektorowej na rzecz wzmocnienia przedsiębiorczości w regionie.
3. Wspieranie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i zielonej transformacji	1. Zachęcanie do inwestowania w OZE i gospodarkę obiegu zamkniętego. 2. Tworzenie przestrzeni do rozwoju nowoczesnych branż i usług cyfrowych. 3. Edukacja i wsparcie dla firm w procesie transformacji energetycznej i ekologicznej.
4. Wzmacnianie potencjału rynku pracy i kompetencji mieszkańców	1. Rozwój współpracy z lokalnymi szkołami i instytucjami szkoleniowymi (kształcenie zawodowe, przekwalifikowania). 2. Programy wspierające zatrudnienie wśród młodzieży, kobiet i seniorów. 3. Promocja kształcenia dualnego i staży lokalnych.

5. Współpraca z sektorem prywatnym i otwartość na innowacje	1. Zachęcanie do partnerstw publiczno-prywatnych w inwestycjach. 2. Rozwijanie instrumentów współdecydowania (np. rada biznesu, konsultacje). 3. Wspieranie sieciowania i kooperacji między lokalnymi firmami. 4. Koordynacja i wsparcie dla działań celem dopasowania infrastruktury dla rozwoju przedsiębiorczości i potrzeb inwestorów.
6. Ukierunkowanie rozwoju gospodarczego na wyznaczone strefy.	1. Rozwój działalności produkcyjnej i usługowej koncentrowanej w szczególności w sąsiedztwie obwodnicy miasta Pyrzyce oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 119. 2. Promocja wyznaczonych stref jako obszar inwestycyjny.
REZULTATY	• Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie gminy • Wzrost jakości współpracy międzysektorowej • Zwiększenie jakości edukacji w zakresie potrzeb lokalnego rynku pracy • Wzrost partnerstw międzygminnych na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w regionie
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2026 - 2036
SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	10 000 000,00 zł
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy Dotacje i granty rządowe, krajowe Fundusze Europejskie dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021 - 2027 Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS) Fundusze Rozwoju Regionalnego Europejski Fundusz Społeczny Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Pożyczki i kredyty bankowe Wojewódzki Urząd Pracy Inne

CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 3 Rozwój infrastruktury wspierający jakość życia i ochronę przyrody
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej	1. Inwestycje w sieci wodociągowe i kanalizacyjne, ograniczające awarie i straty wody. 2. Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej, gazowej i ciepłowniczej z uwzględnieniem standardów efektywności energetycznej. 3. Rozbudowa systemu odwodnienia i melioracji terenów zagrożonych podtopieniami. 4. Zwiększenie terenów inwestycyjnych pod budowę infrastruktury mieszkaniowej. 5. Modernizacja istniejącej infrastruktury komunalnej i socjalnej. 6. Tworzenie mieszkań chronionych i wspomaganych, w formach m.in. SIM KZN Zachodniopomorskie. 7. Modernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Pyrzycach.
2. Poprawa dostępności i bezpieczeństwa komunikacyjnego	1. Remonty i modernizacja dróg lokalnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów. 2. Rozwój infrastruktury rowerowej i ścieżek pieszo-rowerowych. 3. Tworzenie stref uspokojonego ruchu oraz poprawa oświetlenia ulicznego- budowa i wymiana na LED. 4. Montaż progów zwalniających oraz znaków ograniczających prędkość na drogach szczególnie niebezpiecznych. 5. Wyznaczenie przejść dla pieszych. 6. Doświetlenie przejść dla pieszych. 7. Budowa obwodnicy Pyrzyc. 8. Inwestycje w drogi gminne.
3. Zrównoważony rozwój przestrzeni publicznych i rekreacyjnych	1. Tworzenie i modernizacja parków, placów zabaw oraz terenów zieleni miejskiej i wiejskiej. 2. Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej dostępnej dla mieszkańców. 3. Dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 4. Tworzenie miejsc integracji i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

4. Ochrona zasobów środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu	1. Działania na rzecz poprawy jakości powietrza (np. wymiana źródeł ciepła, rozwój geotermii). 2. Inwestycje w małą retencję, ochrona wód powierzchniowych i podziemnych. 3. Zagospodarowanie terenów zdegradowanych i przeciwdziałanie suszy oraz powodziom. 4. Budowa/montaż zbiorników opadowych przy obiektach użyteczności publicznej. 5. Budowa ogrodów deszczowych na terenie miejskim. 6. Budowa przystanków zielonych.
5. Rozwój gospodarki odpadowej zgodnej z zasadami GOZ	1. Wspieranie selektywnej zbiórki odpadów i zwiększanie poziomu recyklingu. 2. Edukacja ekologiczna mieszkańców i przedsiębiorstw. 3. Rozbudowa infrastruktury PSZOK i optymalizacja systemu odbioru odpadów.
REZULTATY	• Zwiększenie udziału inwestycji w odnawialne źródła energii • Zwiększenie długości sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz poprawa jakości sieci wodociągowej • Wzrost inwestycji w obszarze ochrony środowiska • Wzrost rozwoju turystycznego gminy
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2026 - 2036
SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	50 000 000,00 zł
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy Dotacje i granty rządowe, krajowe Fundusze Europejskie dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021 - 2027 Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS) Fundusze Rozwoju Regionalnego Europejski Fundusz Społeczny Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Pożyczki i kredyty bankowe Inne

Źródło: opracowanie własne

VII. System wdrażania strategii

VII.1 Źródła finansowania

Realizacja zaplanowanych celów strategicznych oraz określonych działań w ramach Strategii Rozwoju Gminy Pyrzyce na lata 2026-2036 wymaga wysokich nakładów finansowych. Kwota potrzebna na realizację zaplanowanych projektów wynosi w przybliżeniu **110 000 000,00 zł**.

Realizacja wszystkich celów i zadań określonych w Strategii wymaga nakładów finansowych przekraczających możliwości budżetu gminy, dlatego niezbędne jest poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania. Należy starannie monitorować pojawiające się możliwości, różnego rodzaju krajowe i międzynarodowe programy związane z nową perspektywą finansową funduszy europejskich, a następnie bardzo skutecznie aplikować o wsparcie. Gmina posiada doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na własny rozwój, w związku z czym należy w dalszym ciągu realizować politykę aplikacyjną w ramach środków zewnętrznych.

Środki zabezpieczające realizację zadań zapisanych w poszczególnych celach strategicznych pochodzić będą między innymi z programów pomocowych UE, z programów rządowych, budżetu państwa, budżetu gminy, ze środków zaangażowanych przez krajowych i zagranicznych inwestorów prywatnych, krajowych i zagranicznych organizacji pozarządowych, instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych. Planuje się, w ramach możliwości i ogłaszanych naborach, aplikowanie o środki zewnętrzne pochodzące z:

- Funduszy Europejskich dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021-2027,
- Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027,
- Funduszy Rozwoju Regionalnego,
- Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Krajowy Plan Odbudowy.

Na etapie przygotowania Strategii Rozwoju Gminy Pyrzyce na lata 2026-2036 nie jest możliwe precyzyjne określenie programów operacyjnych oraz kwot dofinansowania projektów, z których gmina będzie mogła skorzystać. Jednakże na bieżąco będzie monitorowała pojawiające się możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych zgodnie z harmonogramem ich ogłaszania w kolejnych latach.

VII.2 Monitoring

Monitoring realizacji Strategii jest procesem ciągłym, który umożliwia zebranie informacji na temat uzyskiwanych efektów oraz stanu zaawansowania wdrażanych przedsięwzięć i planów. Monitoring pozwala na wykrycie zagrożeń i wprowadzenie korekt oraz modyfikacji w dokumencie, a przez to lepsze ukierunkowanie na osiągnięcie założonych celów rozwojowych. Prowadzony jest on w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji Strategii. Proces monitorowania będzie prowadzony poprzez:

- zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych wskaźników, w szczególności opisanych w tabeli dotyczącej oczekiwanych rezultatów planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
- przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii w ramach opracowywania Raportu o stanie gminy za każdy rok realizacji Strategii.

W odniesieniu do monitoringu i dokonywanej obserwacji zmian, za zasadne uznaje się również przeprowadzenie ewaluacji zapisów dokumentu, co może stanowić bazę do aktualizacji dokumentu Strategii. Poniżej wskazano wskaźniki wybrane do oceny stopnia realizacji zaplanowanych działań w ramach niniejszej Strategii. Do analizy wybrano wskaźniki, uwzględniając przede wszystkim kryterium mierzalności i łatwości w pozyskaniu danych, ponieważ są to dane ogólnodostępne, które są możliwe do weryfikacji na podstawie informacji Głównego Urzędu Statystycznego lub danych zewidencjonowanych w Urzędzie Miejskim w Pyrzycach.

Tabela 6 Wskaźniki monitoringu wdrażania Strategii

Cel strategiczny	Wskaźnik	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
CEL STRATEGICZNY 1 Budowanie silnej wspólnoty lokalnej poprzez jakość usług i integrację społeczną			
1. Podniesienie jakości usług społecznych i opiekuńczych	➤ Liczba usług społecznych i osób korzystających ➤ Liczba nowych usług społecznych ➤ Liczba działań na rzecz wspierania osób z niepełnosprawnością ➤ Liczba działań na rzecz wspierania rodzin w kryzysie ➤ Liczba działań na rzecz osób wykluczonych	Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach, Sprawozdanie OPS
2. Rozwijanie oferty integracyjnej i animacji społecznej	➤ Liczba programów skierowanych do osób starszych i z niepełnosprawnością ➤ Liczba ofert zajęć sportowych i rekreacyjnych ➤ Liczba osób korzystających z zajęć sportowych, integracyjnych, kulturalnych itp. ➤ Liczba zmodernizowanych placówek ➤ Powierzchnia nowych terenów rekreacyjnych	Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach
3. Zwiększenie dostępności usług edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych	➤ Liczba programów zdrowotnych dla mieszkańców ➤ Liczba działań na rzecz wzmocnienia edukacji ➤ Liczba zmodernizowanych placówek ➤ Liczba programów zrealizowanych w placówkach edukacyjnych podnoszących jakość kształcenia	Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach

Cel strategiczny	Wskaźnik	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
4. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa społecznego i publicznego	➤ Liczba zorganizowanych działań ➤ Liczba punktów doradztwa i wsparcia psychologicznego	Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach
5. Promowanie równości szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	➤ Liczba programów profilaktycznych ➤ Liczba osób korzystających ze wsparcia ➤ Liczba działań w zakresie zapewniania dostępności architektonicznej, komunikacyjnej, cyfrowej ➤ Liczba nowych miejsc rekreacji ➤ Liczba nowych miejsc integracji społecznej	Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach
CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój lokalnej gospodarki i wsparcie przedsiębiorczości			
1. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości	➤ Liczba programów współpracy	Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach
2. Rozwój terenów inwestycyjnych i infrastruktury gospodarczej	➤ Liczba programów współpracy ➤ Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych ➤ Liczba działań promocyjnych	Wzrost Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach
3. Wspieranie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i zielonej transformacji	➤ Liczba podjętych działań w obszarze rozwoju przedsiębiorczości ➤ Liczba nowych inwestycji w OZE	Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach

Cel strategiczny	Wskaźnik	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
4. Wzmacnianie potencjału rynku pracy i kompetencji mieszkańców	➤ Liczba programów współpracy ➤ Liczba działań w zakresie doradztwa zawodowego ➤ Liczba działań promocyjnych	Wzrost Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach
5. Współpraca z sektorem prywatnym i otwartość na innowacje	➤ Liczba programów współpracy ➤ Liczba wprowadzonych rozwiązań innowacyjnych	Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach
6. Ukierunkowanie rozwoju gospodarczego na wyznaczone strefy.	➤ Liczba działań promocyjnych. ➤ Liczba nowych podmiotów gospodarczych w wyznaczonych strefach.	Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach
CEL STRATEGICZNY 3 Rozwój infrastruktury wspierający jakość życia i ochronę przyrody			
1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej	➤ Długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej ➤ Liczba przydomowych oczyszczalni ➤ Liczba inwestycji OZE w budynkach użyteczności publicznej ➤ Liczba zmodernizowanych/wymienionych lamp oświetlenia ulicznego ➤ Liczba mieszkań pod najem SIM KZN	Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach
2. Poprawa dostępności i bezpieczeństwa komunikacyjnego	➤ Długość zmodernizowanych dróg gminnych ➤ Długość nowych ścieżek rowerowych ➤ Liczba powstałej infrastruktury około drogowej (przejścia dla pieszych, progi zwalniające)	Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach

Cel strategiczny	Wskaźnik	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
	➤ Długość nowych i zmodernizowanych chodników ➤ Długość nowych ścieżek rowerowych ➤ Poprawa oświetlenia ulicznego	Wzrost Wzrost Wzrost	
3. Zrównoważony rozwój przestrzeni publicznych i rekreacyjnych	➤ Liczba zmodernizowanej bazy sportowej i rekreacyjnej ➤ Liczba nowych miejsc integracji ➤ Długość nowych ścieżek rowerowych ➤ Liczba miejsc użyteczności publicznej dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnością	Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach
4. Ochrona zasobów środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu	➤ Liczba przeprowadzonych działań ➤ Liczba inwestycji w ochronę wód	Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach
5. Rozwój gospodarki odpadowej zgodnej z zasadami GOZ	➤ Ilość odpadów zbieranych selektywnie ➤ Liczba programów edukacyjnych ➤ Liczba działań promocyjnych na rzecz ekologii i klimatu ➤ Poziom recyklingu	Wzrost Wzrost Wzrost Wzrost	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Pyrzycach

Źródło: opracowanie własne

VII.3 Ewaluacja

Ewaluacja ma na celu ocenę efektywności, skuteczności, oddziaływania, trwałości oraz zgodności projektu w kontekście założonych celów, a także porównywanie uzyskiwanych rezultatów ze wstępnymi oczekiwaniami i zamierzeniami. Zastosowanie odpowiednich kryteriów przedstawionych poniżej, pozwala na usprawnienie procesu interwencji.

Kryteria ewaluacji:

- TRWAŁOŚĆ – czy efekty podejmowanych działań są trwałe, długofalowe?
- TRAFNOŚĆ – czy cele odpowiadają potrzebom mieszkańców?
- EFEKTYWNOŚĆ – czy cele osiągnięto najniższym możliwym kosztem?
- SKUTECZNOŚĆ – czy udało się osiągnąć zakładane rezultaty?
- UŻYTECZNOŚĆ – czy działania spełniają oczekiwania mieszkańców?

Dzięki przeprowadzanej ewaluacji możliwa jest ocena działań w określonym czasie, ale również udoskonalanie i wprowadzenie zmian w przedmiotowym dokumencie oraz dostosowanie do zmieniających się uwarunkowań i potrzeb. Jedną z funkcji ewaluacji jest więc wzmocnienie procesu programowania strategicznego rozwoju gminy Pyrzyce. W 2030 r. przewiduje się dokonanie okresowej ewaluacji stopnia realizacji założeń Strategii oraz jeśli będzie to uzasadnione i konieczne, dokonanie aktualizacji, w szczególności w przypadku zaistnienia zmian prawnych, organizacyjnych czy finansowych, istotnych z punktu widzenia funkcjonowania i rozwoju gminy. Ewaluacja powinna być związana z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej (2021-2027). Zmiany w zapisach Strategii Rozwoju Gminy Pyrzyce na lata 2026-2036 mogą nastąpić również w wyniku powstania nowych dokumentów strategicznych na poziomie kraju i Unii Europejskiej lub pojawienia się nowych, znaczących dla rozwoju gminy instrumentów prawnych i finansowych.

VIII. Spis map, schematów, tabel, wykresów i fotografii

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Pyrzyce w powiecie pyrzyckim	12
Mapa 2 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Pyrzyce – podział administracyjny	42
Mapa 3 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Pyrzyce – podstawowe elementy zagospodarowania	44

Mapa 4 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Pyrzyce – środowisko przyrodnicze	46
Mapa 5 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Pyrzyce – demografia i usługi społeczne	47
Mapa 6 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Pyrzyce – gospodarka	50
Mapa 7 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Pyrzyce – komunikacja.....	53
Mapa 8 Układ dróg przebiegających przez teren gminy Pyrzyce.....	123
Mapa 9 System wód powierzchniowych na terenie gminy	137
Mapa 10 Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych nr 70	138
Mapa 11 Obszar zagrożony suszą na terenie gminy Pyrzyce	140
Mapa 12 Mapy zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Pyrzyce	142

Spis schematów

Schemat 1 Cel główny i cele strategiczne rozwoju gminy Pyrzyce	59
--	----

Spis tabel

Tabela 1 Zgodność z celami innych dokumentów strategicznych	9
Tabela 2 Analiza SWOT.....	37
Tabela 3 Obszary specjalne obejmujące gminę Pyrzyce (opracowanie własne na podstawie dokumentów krajowych i wojewódzkich).....	56
Tabela 4 Cele operacyjne	60
Tabela 5 Działania w zakresie rozwoju gminy Pyrzyce na lata 2026-2036	62
Tabela 6 Wskaźniki monitoringu wdrażania Strategii	72
Tabela 7 Mieszkańcy gminy w podziale na grupy funkcjonalne w latach 2020-2024	82
Tabela 8 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Pyrzyce w latach 2020-2024	84
Tabela 9 Liczba rodzin i powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2020-2024.....	85
Tabela 10 Liczba osób korzystających z zasiłków na terenie gminy w latach 2020-2024.....	86
Tabela 11 Liczba rodzin, osób i dzieci otrzymujących pomoc w postaci dożywiania w latach 2020-2024	86
Tabela 12 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Pyrzyce w latach 2020-2024	87

Tabela 13 Statystyka przyjętych zgłoszeń do Straży Miejskiej w Pyrzycach w latach 2023-2024	93
Tabela 14 Statystyka wykroczeń w 2023 i 2024 r.	93
Tabela 15 Statystyka kontroli przeprowadzonych przez Straż Miejską w Pyrzycach w latach 2023-2024	94
Tabela 16 Liczba uczniów i oddziałów w placówkach edukacyjnych na terenie gminy Pyrzyce w 2024 r.....	100
Tabela 17 liczba dzieci/uczniów w niepublicznych szkołach i przedszkolach na terenie gminy Pyrzyce w 2024 r.	102
Tabela 18 Liczba zatrudnionych pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych w placówkach oświatowych na terenie gminy Pyrzyce w 2024 r.	102
Tabela 19 Liczba seansów i widzów kina w latach 2020-2024.....	106
Tabela 20 Statystyka czytelnictwa w 2024 r.	108
Tabela 21 Osoby bezrobotne z terenu gminy Pyrzyce w latach 2020-2024	115
Tabela 22 Liczba budynków i mieszkań na terenie gminy Pyrzyce w latach 2020-2024	120
Tabela 23 Sieć wodociągowa na terenie gminy Pyrzyce w latach 2020-2023	126
Tabela 24 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Pyrzyce w latach 2020-2023	127
Tabela 25 Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych na terenie gminy w 2024 r.	128
Tabela 26 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM _{2,5}).....	132
Tabela 27 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)	133
Tabela 28 JCWP na terenie gminy Pyrzyce.....	136
Tabela 29 JCWPd na terenie gminy Pyrzyce.....	139
Tabela 30 Ilość odebranych odpadów z terenu gminy Pyrzyce z podziałem na frakcje w 2023 i 2024 r.....	143

Spis wykresów

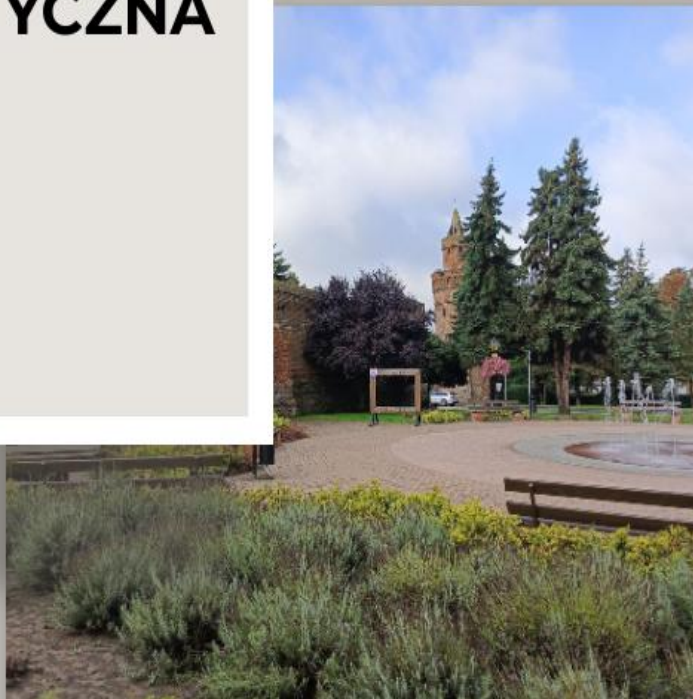
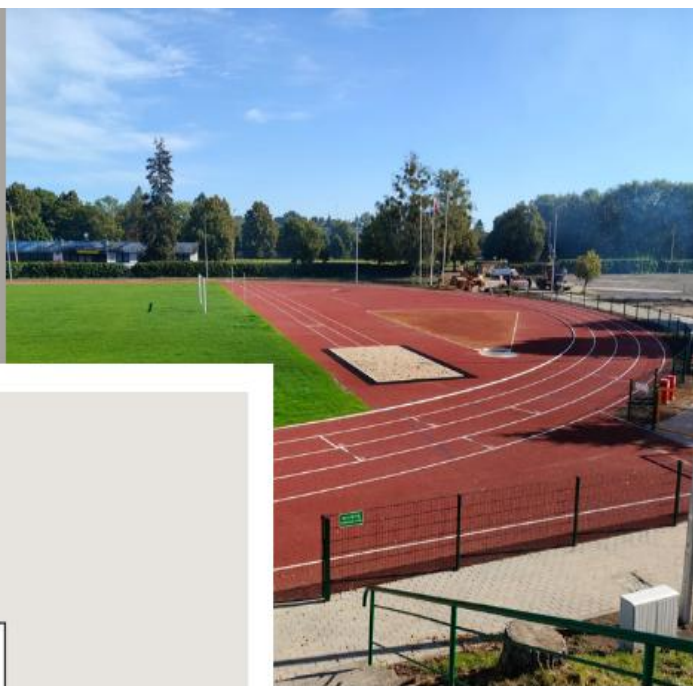
Wykres 1 Liczba ludności na terenie gminy w latach 2020-2024	81
Wykres 2 Współczynnik obciążenia demograficznego w gminie Pyrzyce w latach 2020-2024	82
Wykres 3 Migracje mieszkańców gminy Pyrzyce w latach 2020-2024	83
Wykres 4 Przyrost naturalny w gminie Pyrzyce w latach 2020-2024	83
Wykres 5 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024.....	87
Wykres 6 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2020-2024	89
Wykres 7 Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2020-2024.....	97
Wykres 8 Liczba osób bezrobotnych w gminie Pyrzyce w latach 2020-2024	114
Wykres 9 Liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji REGON na 10 tys. ludności w latach 2020-2024	116
Wykres 10 Liczba podmiotów nowo powstałych i likwidowanych na 10 tys. ludności w latach 2020-2024	117
Wykres 11 Wpływ środków finansowych z wynajmu świetlic wiejskich w latach 2020-2024	122
Wykres 12 Wielkość redukcji emisji benzo(a)pirenu do powietrza w wyniku realizacji działań naprawczych w poszczególnych latach 2023-2026.....	134
Wykres 13 Ilość odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odbudów na terenie gminy Pyrzyce w latach 2020-2024 [%].....	143

Spis fotografii

Fotografia 1 Mury obronne w Pyrzycach	16
Fotografia 2 Dział Tradycji „Muzeum Ziemi Pyrzyckiej”	16
Fotografia 3 Szpital Powiatowy w Pyrzycach	96
Fotografia 4 Szkoła Podstawowa z oddziałami Integracyjnymi w Pyrzycach.....	101
Fotografia 5 Pyrzycki Dom Kultury	105
Fotografia 6 Sala kinowa w Pyrzycach	106
Fotografia 7 Hala widowiskowo-sportowa im. Polskich Olimpijczyków w Pyrzycach	110
Fotografia 8 Stadion Miejski w Pyrzycach	111
Fotografia 9 Mini-tężnia w Pyrzycach	113

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

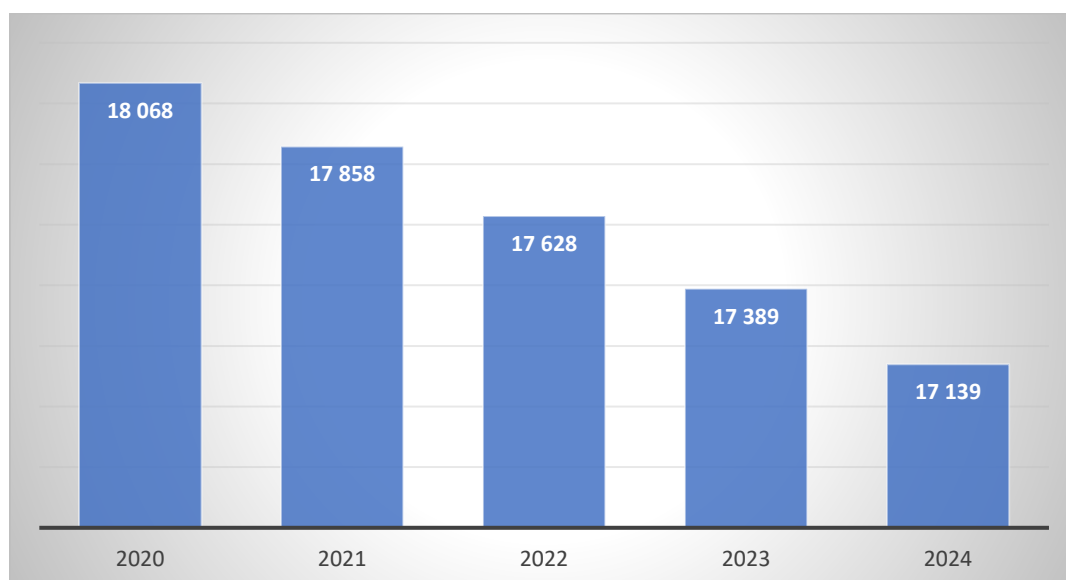
Załącznik: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej gminy Pyrzyce

1. Uwarunkowania społeczne

1.1 Demografia

Według stanu na koniec grudnia 2024 r. liczba mieszkańców gminy Pyrzyce wynosiła 17 139 osób, z czego kobiety stanowiły 50,9% ogółu populacji. W ostatnich latach obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności – w okresie od 2020 do 2024 r. populacja zmniejszyła się o 929 osób.

Wykres 1 Liczba ludności na terenie gminy w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pyrzycach

W 2024 r. populacja gminy, podzielona według grup wiekowych, przedstawiała się następująco: 2 865 osób należało do grupy w wieku przedprodukcyjnym (0–18 lat), 9 640 osób było w wieku produkcyjnym (19–60/65 lat), a 4 634 mieszkańców znajdowało się w grupie poprodukcyjnej (powyżej 60/65 lat). W okresie od 2020 do 2024 r. zaobserwowano spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym o 279 oraz w wieku produkcyjnym o 859. W tym samym czasie liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 209 osób.

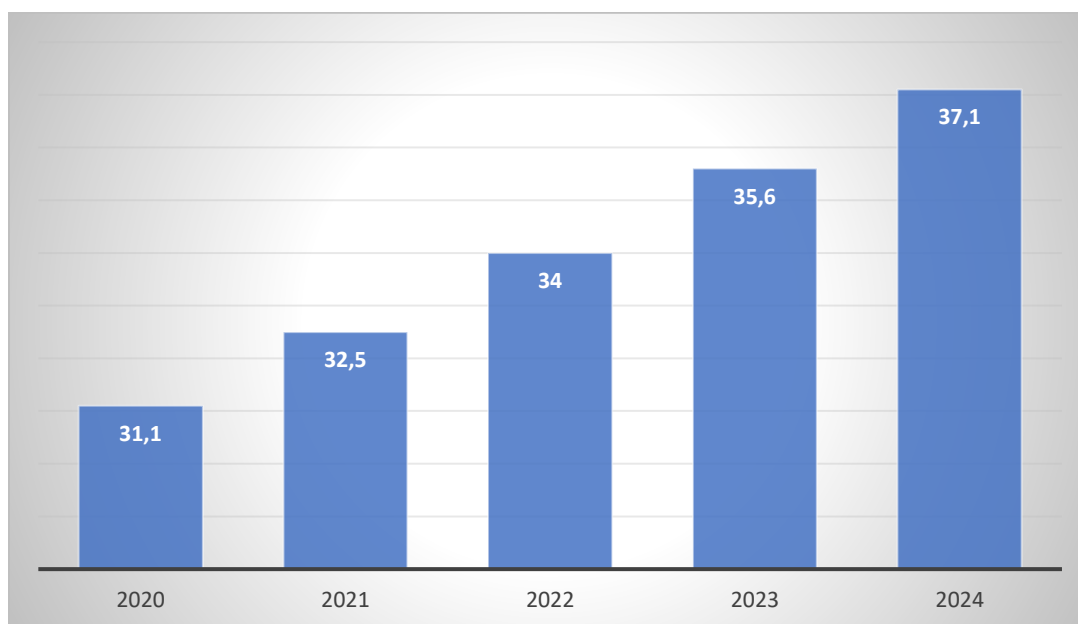
Tabela 7 Mieszkańcy gminy w podziale na grupy funkcjonalne w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
wiek przedprodukcyjny	3 144	3 116	3 071	2 961	2 865
wiek produkcyjny	10 499	10 273	10 057	9 836	9 640
wiek poprodukcyjny	4 425	4 469	4 500	4 592	4 634

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pyrzycach

Zachodzące zmiany demograficzne wpływają na wzrost ludzi starszych na terenie gminy. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi na terenie gminy w latach 2020-2024 uległ wzrostowi o 6 p. p., gdzie w 2024 r. wynosił on 37,1 p. p.

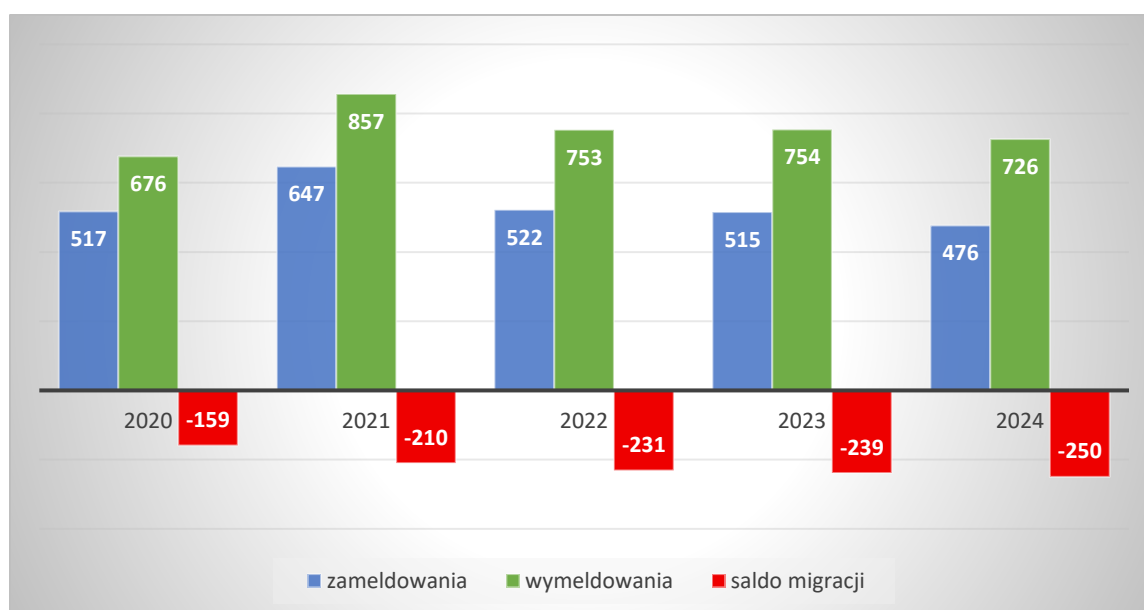
Wykres 2 Współczynnik obciążenia demograficznego w gminie Pyrzyce w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL

W latach 2020–2024 saldo migracji w gminie Pyrzyce pozostawało ujemne, co oznacza, że liczba osób opuszczających gminę przewyższała liczbę nowych mieszkańców. W 2024 r. odnotowano 476 zameldowań oraz 726 wymeldowań, co przełożyło się na ujemne saldo migracyjne wynoszące -250 osób. W gminie widoczne jest zjawisko migracji zarobkowych. Młodzi mieszkańcy często po ukończeniu szkoły średniej wyjeżdżają do większych aglomeracji w celu poszukiwania lepszej i atrakcyjniejszej pracy oraz wyższych zarobków.

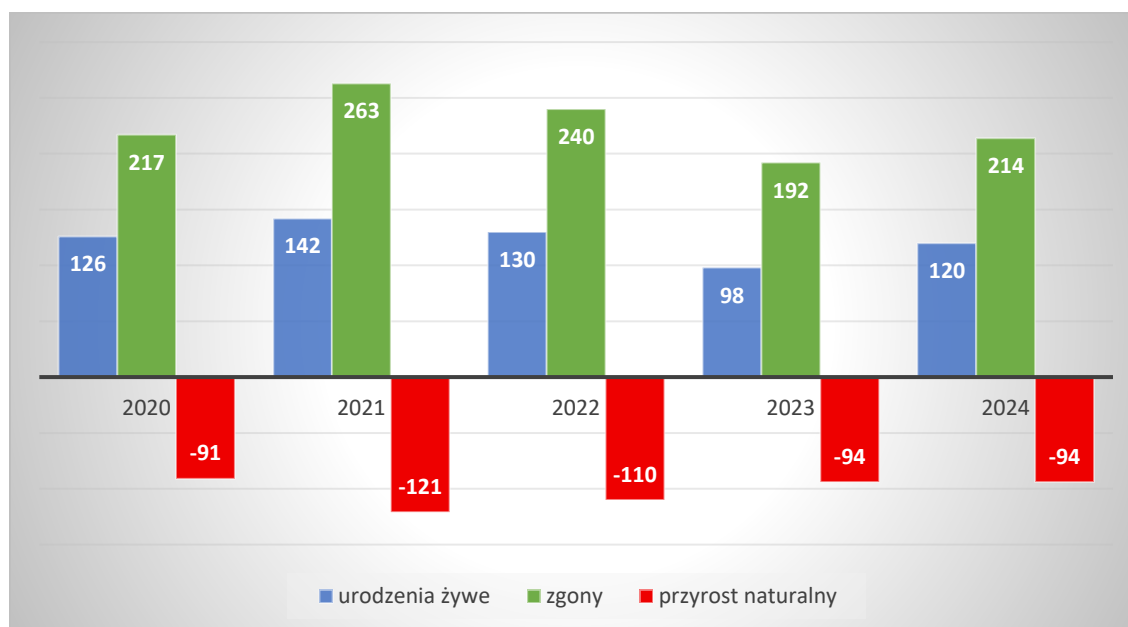
Wykres 3 Migracje mieszkańców gminy Pyrzyce w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pyrzycach

Spadek liczby ludności na terenie gminy wynika również z utrzymującego się od wielu lat ujemnego przyrostu naturalnego. W 2024 r. urodziło się na terenie gminy 120 dzieci, a zmarło 214 osób. Przyrost naturalny wynosił -94 osoby.

Wykres 4 Przyrost naturalny w gminie Pyrzyce w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL

1.2 Pomoc społeczna

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej – zarówno własnych, jak i zleconych na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – w gminie Pyrzyce odpowiada Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyrzycach (OPS). Placówka ta pełni kluczową rolę w realizacji lokalnej polityki społecznej, a do jej głównych obowiązków należy:

- wspieranie osób i rodzin w zaspokajaniu podstawowych potrzeb, tak aby mogły one funkcjonować w warunkach godnych człowieka;
- podejmowanie działań na rzecz usamodzielniania mieszkańców oraz ich integracji społecznej, m.in. poprzez pracę socjalną i poradnictwo;
- wypłacanie świadczeń z tytułu funduszu alimentacyjnego, świadczeń rodzinnych i wychowawczych;
- prowadzenie procedur dotyczących dłużników alimentacyjnych;
- udzielanie wsparcia w postaci dodatków mieszkaniowych i energetycznych.

Współczesna praca socjalna koncentruje się na diagnozowaniu potrzeb społecznych oraz świadczeniu usług odpowiadających tym potrzebom. OPS monitoruje i analizuje zjawiska społeczne, które wpływają na zapotrzebowanie na wsparcie, a także wdraża działania adekwatne do zidentyfikowanych problemów. W ramach tych działań rozwijane są nowe formy pomocy i samopomocy społecznej, dostosowane do rzeczywistych potrzeb lokalnej społeczności.

W 2024 r. OPS w Pyrzycach udzielił pomocy 892 osobom w 507 rodzinach. W stosunku do 2020 r. łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 127 osób, w 42 rodzinach. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy ulega niewielkiemu zmniejszeniu, choć cechą charakterystyczną osób korzystających ze wsparcia ośrodka jest „wielopropblematowość” rodzin potrzebujących wsparcia, w tym współczesne problemy osób starszych i rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Tabela 8 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Pyrzyce w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	549	491	525	510	507
Liczba osób	1 019	848	949	918	892

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS w Pyrzycach

W gminie Pyrzyce najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną było kolejno: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność. W poniższym zestawieniu ujęto liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej według powodów ubiegania się o pomoc.

Tabela 9 Liczba rodzin i powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	357	293	275	286	258
Długotrwała lub ciężka choroba	299	263	254	298	297
Niepełnosprawność	190	178	176	197	182
Bezrobocie	189	147	144	148	133
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	86	67	72	78	65
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	72	56	60	59	52
Alkoholizm	53	52	39	40	34
Bezdomność	29	24	23	30	32
Potrzeba ochrony macierzyństwa	40	31	30	34	29
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym ochrona wielodzietności	33	26	26	31	25
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	14	8	12	11	13
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	9	6	10	12	6
Zdarzenia losowe	3	2	7	3	0
Narkomania	1	2	3	2	3
Przemoc domowa	5	2	1	2	3
Potrzeba ochrony handel ludźmi	1	3	2	2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS w Pyrzycach

OPS w Pyrzycach każdego roku świadczy wsparcie w postaci zasiłków stałych, okresowych oraz celowych. W analizowanym okresie lat widoczny jest spadek liczby osób korzystających z pomocy finansowej udzielanej na rzecz beneficjentów w postaci zasiłków. W 2024 r.

z zasiłku stałego skorzystało 135 osób, z zasiłku celowego – 485 osób, z zasiłku celowego specjalnego – 68 osób, a z zasiłku okresowego – 336 osób.

Tabela 10 Liczba osób korzystających z zasiłków na terenie gminy w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Zasiłek stały	167	144	155	123	135
Zasiłek celowy	790	555	537	451	485
Specjalny zasiłek celowy	138	116	84	46	68
Zasiłek okresowy	528	393	412	382	336

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS w Pyrzycach

Inną formą świadczenia wsparcia dla osób potrzebujących jest pomoc w postaci dożywiania w ramach realizacji Programu "Posiłek w szkole i w domu na lata 2024-2028".

W analizowanych latach liczba osób korzystających z Programu w postaci przyznawanego zasiłku celowego zmniejszyła się o 291 osób. Znacznemu spadkowi uległa liczba dzieci korzystających z Programu (o 85 osób), co może wynikać z mniejszej liczby dzieci lub mniejszym potrzebom korzystania z tej formy pomocy.

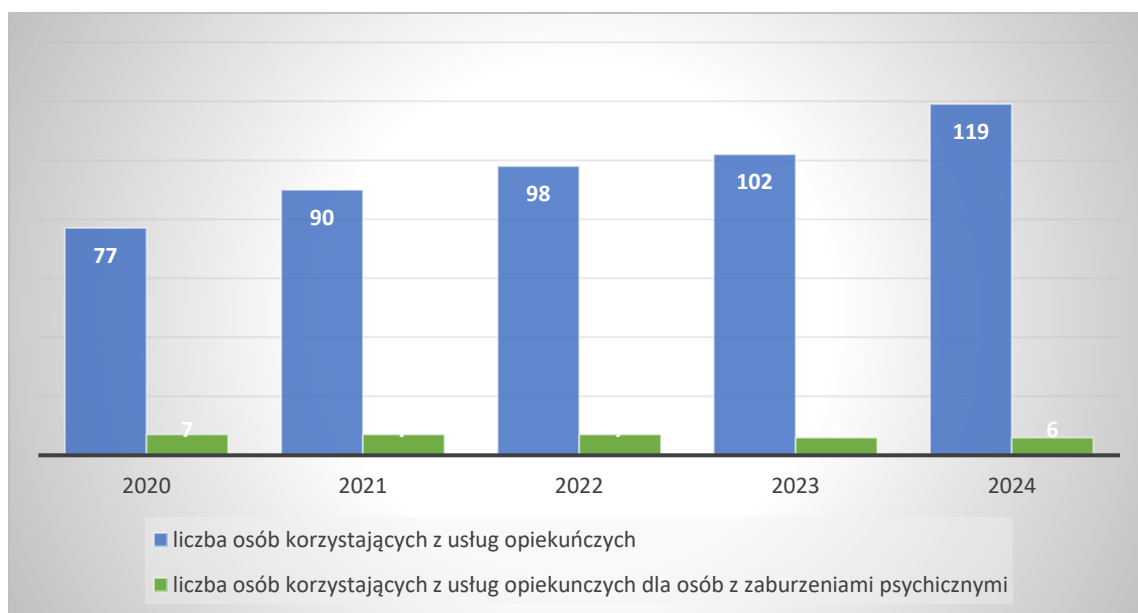
Tabela 11 Liczba rodzin, osób i dzieci otrzymujących pomoc w postaci dożywiania w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób korzystających z zasiłku celowego na zakup żywności	743	497	497	468	452
Liczba osób korzystająca z posiłku	39	35	32	26	29
Liczba dzieci korzystająca z posiłku	195	108	118	127	110

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS w Pyrzycach

Ze względu na proces starzenia się społeczeństwa polskiego jedną z form świadczenia wsparcia są usługi opiekuńcze. W 2024 r. usługi opiekuńcze świadczone były przez 9 opiekunek zatrudnionych na czas nieokreślony, 5 opiekunek zatrudnionych na czas określony oraz 3 opiekunki zatrudnione w ramach umów zleceń, które okresowo wspomagały prace opiekunek zatrudnionych na umowę o pracę. Z usług opiekuńczych korzystało ogółem 119 osób, na rzecz których świadczone były usługi, w ilości 18 329 godzin. W analizowanych latach widoczny jest wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych (o 42 osoby). Również w 2024 r. z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało 6 osób. Ich liczba w stosunku do roku 2020 nie uległa większym zmianom.

Wykres 5 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS w Pyrzycach

Mieszkańcy gminy Pyrzyce korzystają również z pomocy finansowej w formie świadczeń opiekuńczych. Liczba wypłacanych świadczeń opiekuńczych ogółem zmniejszyła się na przestrzeni ostatnich 5 lat. Porównując dane z roku 2024 w stosunku do 2020 r. odnotowano wzrost liczby świadczeń opiekuńczych ogółem (o 366 świadczeń) oraz świadczeń pielęgnacyjnych (o 322 świadczenia).

Tabela 12 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Pyrzyce w latach 2020-2024

Świadczenia opiekuńcze	2020	2021	2022	2023	2024
Specjalny zasiłek opiekuńczy	181	128	37	24	16
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstała do 21 roku życia	1 435	1 391	1 405	1 456	1 476
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	845	1 001	960	971	1 013
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	2 600	2 540	2 557	2 530	2 431
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	136	130	139	135	112
Świadczenia opiekuńcze ogółem	5 798	5 881	5 923	6 103	6 164
Świadczenie pielęgnacyjne	601	691	825	987	923

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS w Pyrzycach

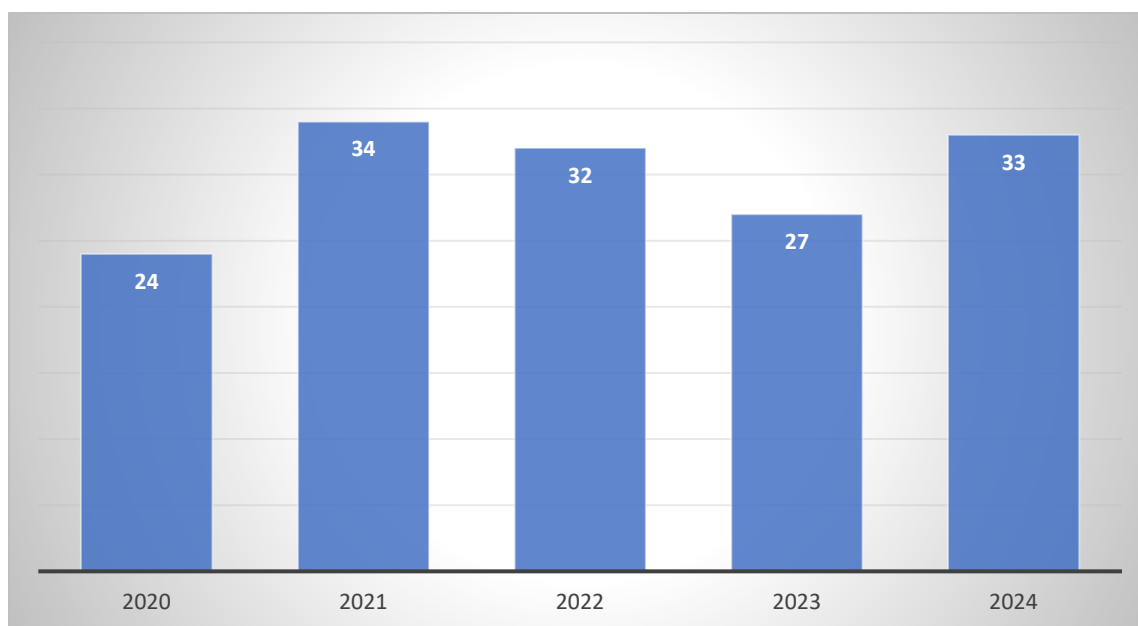
Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. W 2024 r. OPS dofinansował bądź pokrył koszty pobytu w domu pomocy społecznej 30 osobom, które przebywały w DPS. Koszty gminy na ten cel w 2024 r. wyniósł łącznie 1 625 250,74 zł.

W 2024 r. OPS w Pyrzycach realizował wiele działań na rzecz osób starszych i schorowanych. Wśród wiodących działań można wskazać:

1. „Korpus Wsparcia Seniorów” - całkowity koszt realizacji modułu wyniósł 53 017,33 zł, co zapewniło zakup usług dla 70 uczestników programu na okres od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. Ogólna liczba osób biorących udział w programie wyniosła 78 (w trakcie programu następowały zmiany użytkowników), w tym: 44 osoby w wieku powyżej 75 roku życia, 49 osób samotnych, a pozostałe mieszkające z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.
2. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - dzięki pozyskanym środkom finansowym w wysokości 85 986 zł. Siedem osób z niepełnosprawnością z terenu gminy w 2024 r. objętych było wsparciem Asystenta Osoby Niepełnosprawnej.
3. „Opieka wytchnieniowa” - w 2024 r. dzięki pozyskanym środkom finansowym w wysokości: 26 010 zł. wsparcie uzyskało trzech opiekunów osób z niepełnosprawnością z terenu gminy.
4. Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego – w 2024 r. z tej formy pomocy skorzystało 10 osób.
5. Koperta życia - do 31 grudnia 2024 r. po Koperty Życia zgłosiło się 139 seniorów.
6. Zachodniopomorska Karta Seniora 60+ - w 2024 r. przyjęto 391 wniosków na wydanie niniejszej karty.
7. Pyrzycka Karta Seniora 65+ - w 2024 r. wydano łącznie 1 037 kart.

W 2024 r. na terenie gminy Pyrzyce wsparciem asystenta rodziny objęto 33 rodziny zmagające się z trudnościami wychowawczymi lub innymi problemami życiowymi. W latach 2020–2024 liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy pozostawała na względnie stabilnym poziomie, z niewielkimi wahaniami. Jednakże w porównaniu z danymi z roku 2020 widoczny jest wzrost liczby osób objętych wsparciem asystenta.

Wykres 6 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS w Pyrzycach

Pomoc na rzecz mieszkańców gminy Pyrzyce przyjmuje również inną postać świadczeń finansowych i niefinansowych. Rodziny objęte wsparciem korzystają także z dodatków mieszkaniowych, energetycznych, zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, z funduszu alimentacyjnego, z Zachodniopomorskiej Karty Rodziny czy z innych programów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. OPS w Pyrzycach realizuje również wiele działań integracyjnych na rzecz minimalizowania wykluczenia społecznego osób znajdujących się w kryzysie izolacji. Jest organizatorem spotkań dla seniorów oraz wypoczynków letnich dla dzieci.

Współczesna pomoc społeczna coraz częściej przybiera formy wsparcia niematerialnego, wychodzące poza tradycyjne świadczenia finansowe. Doświadczenia ostatnich lat pokazały, że rola pracowników socjalnych nie ogranicza się jedynie do działań interwencyjnych w miejscu zamieszkania czy przyznawania zasiłków. Pandemia COVID-19 uwidoczniła intensyfikację działań socjalnych, szczególnie wobec seniorów, którzy otrzymywali nie tylko pomoc rzeczową, ale również codzienne wsparcie w czasie izolacji.

Sytuacja uległa dalszemu przekształceniu wraz z wybuchem wojny w Ukrainie. Pomoc społeczna musiała sprostać nowym wyzwaniom związanym z organizacją kompleksowego wsparcia dla uchodźców. Samorządy stanęły przed zadaniem zapewnienia nie tylko schronienia, ale także pomocy w znalezieniu pracy, załatwianiu spraw administracyjnych czy

integracji dzieci z systemem edukacyjnym i środowiskiem lokalnym. Pracownicy socjalni odgrywali kluczową rolę w procesie adaptacji, oferując również dostęp do kultury, rozwoju fizycznego i opieki psychologicznej. Tego rodzaju zaangażowania nie da się przedstawić liczbowo — opiera się ono na empatii i pełnym oddaniu.

Dodatkowym obciążeniem dla systemu pomocy społecznej były współczesne kryzysy ekonomiczne, takie jak rosnąca inflacja, problemy z dostępem do opału, wzrost kosztów kredytów czy energii. Zjawiska te przekładają się na pogorszenie kondycji psychicznej wielu obywateli. Pracownicy socjalni coraz częściej mierzą się z koniecznością udzielania wsparcia psychologicznego, diagnozowania sytuacji życiowej oraz świadczenia poradnictwa — zwłaszcza wobec osób starszych, samotnych i schorowanych, które nie są w stanie samodzielnie poradzić sobie z trudnościami dnia codziennego.

Na terenie gminy w ramach współpracy z OPS w Pyrzycach swoją działalność prowadzą także: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny. Wspierają one rodziny dysfunkcyjne w przezwyciężaniu trudności związanych z nadużywaniem alkoholu oraz stosowaniem przemocy domowej.

Z analizy danych wynika, że w 2024 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI) w Pyrzycach wpłynęło 56 formularzy „Niebieskiej Karty-A” wszczynających procedurę (w 2022 r. – 22, a w 2023 r. – 34), w tym: 17 przekazanych przez przedstawicieli policji, 16 przez przedstawicieli pomocy społecznej, 10 przez przedstawicieli oświaty, 2 przez przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także 11 formularzy przekazanych z innych gmin w związku z właściwością miejscową ZI do realizacji procedury (pobyt osoby doznającej lub stosującej przemoc domową na terenie gminy Pyrzyce).

Ponadto realizowano dalsze działania wobec 29 rodzin, w których procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto w latach poprzednich. Odbyło się 6 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 293 posiedzenia powołanych grup diagnostyczno-pomocowych. W ramach procedury objęto łącznie wsparciem 85 rodzin, w tym 127 osób doznających przemocy domowej.

Udzielono poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego. 5 osób uczestniczyło w grupie wsparcia dla osób doznających przemocy, utworzonej w ramach działań realizowanych w Gminnym Punkcie Wsparcia. Z uwagi na bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie zabezpieczono w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej

7 dzieci, z tego 5 umieszczono w rodzinie zastępczej, a 2 w placówce opiekuńczo – wychowawczej. W 2024 r. na wniosek grup diagnostyczno-pomocowych zakończono 40 procedur „Niebieskie Karty” w tym: 38 z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej, a pozostałe 2 z uwagi na brak zasadności podejmowania działań. W ramach działań podejmowanych na rzecz osób stosujących przemoc domową Zespół Interdyscyplinarny skierował, na wniosek grup diagnostyczno-pomocowych, 36 osób do podjęcia programu korekcyjno-edukacyjnego realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pyrzycach, z tego program ukończyło 20 osób.

1.3 Bezpieczeństwo publiczne

Jednym z zadań gminnych jest realizacja zadań z zakresu zapewnienia szeroko pojętego porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego. W szczególności obejmują one sprawy związane z porządkiem publicznym i bezpieczeństwem obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Nad poziomem bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy działają: Państwowa Straż Pożarna, Straż Miejska, Policja oraz Ochotnicze Straże Pożarne.

Gminny system ochrony przeciwpożarowej opiera się na 9 Jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych. Są to następujące jednostki: OSP Brzesko, OSP Mielęcín, OSP. Nowielin, OSP Obromino, OSP Pstrowice, OSP Pyrzyce, OSP Ryszewko, OSP Żabów oraz OSP Stróżewo. Trzy z wymienionych jednostek należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (OSP Pyrzyce, OSP Brzesko oraz OSP Żabów). Dodatkowo jednostki z Brzeska i Żabowa są podłączone do tzw. Selektywnego systemu wywołania i alarmowania jednostek pomocniczych, którego centrum znajduje się w Komendzie Powiatowej Straży Pożarnej w Pyrzycach.

Każdego roku gmina przeznacza środki finansowe na realizację zadań z zakresu doposażania OSP oraz utrzymania istniejącej infrastruktury. W 2024 r. przy wsparciu finansowym m.in. gminy, a także środków zewnętrznych jednostki OSP uzyskały dofinansowanie z różnych źródeł na doposażenie. Środki te przeznaczono na remonty jednostek, wymianę instalacji grzewczych, elewacji, instalacji elektrycznej itp. Również w 2024 r. gmina Pyrzyce w wyniku osiągnięcia najwyższej frekwencji wyborczej w powiecie pyrzyckim (70,12%) uzyskała dotację

w wysokości 500 000,00 zł. Środki te przeznaczone na realizację zadania pn. „Remont remizy w ramach programu Bitwa o remizy”.

Rolą OSP na terenie gminy jest wspieranie bezpieczeństwa publicznego zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności oraz obronie cywilnej. Celem statutowym OSP jest działanie na rzecz ochrony przeciwpożarowej, ratownictwa i bezpieczeństwa mieszkańców. OSP to ważny element ochrony ludności i obrony cywilnej, wspierający działania samorządów. W sytuacjach kryzysowych (np. pandemia COVID-19) brały udział w dystrybucji środków ochrony, dostarczaniu posiłków, pomocy osobom starszym. Podmioty wspierają też system wczesnego reagowania i współpracują z innymi instytucjami i jednostkami. Często OSP prowadzi edukację przeciwpożarową z pierwszej pomocy, a także ćwiczenia ewakuacyjne w szkołach. Zgodnie z nową ustawą o ochronie ludności oraz o obronie cywilnej obowiązkiem jednostek samorządowych jest m.in. prowadzenie analiz ryzyka i oceny zagrożeń dla ludności cywilnej, opracowywanie i wdrażanie gminnych planów ochrony ludności i ewakuacji, prowadzenie szkoleń, ćwiczeń, informowania i edukacji społecznej, przygotowanie lokalnej infrastruktury i zaplecza na wypadek sytuacji kryzysowych oraz bieżąca koordynacja działań służb ratowniczych i organizacyjnych na poziomie gminnym.

W odniesieniu do powyższych zapisów i obowiązków podjęto uchwałę nr XV/129/25 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 24 kwietnia 2025 r. w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników ochotniczych straży pożarnych za udział w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych, szkoleniach, ćwiczeniach oraz realizację innych zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej. W świetle nowych przepisów i regulacji prawnych OSP realizują dziś nie tylko zadania typowo ratownicze i gaśnicze, lecz również są aktywnym wykonawcą zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej. Na realizację tych zadań gmina Pyrzyce otrzyma środki finansowe m.in. na doposażenie jednostek OSP, organizację ćwiczeń i szkoleń, organizację działań edukacyjnych i informacyjnych oraz modernizację infrastruktury technicznej i operacyjnej. W dalszym planowaniu rozwoju gminy należy uwzględnić zadania dotyczące obrony cywilnej i zachowania bezpieczeństwa publicznego. Zadania te muszą być realizowane poprzez m.in. analizę ryzyka i zagrożeń dla gminy, opracowanie planów ochrony ludności i ewakuacji, edukację i informację społeczną, odpowiednie przygotowanie infrastruktury i zaplecza na

wypadek sytuacji kryzysowych oraz wdrożenia zasad koordynacji służb ratowniczych (tj. Policja, Straż Pożarna, OSP), które określałyby zasady współpracy ww. instytucji.

Nad bezpieczeństwem publicznym na terenie gminy czuwa również Straż Miejska, której głównym zadaniem jest utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa ludzi, ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych, kontrola ruchu drogowego oraz ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej. Z danych wynika, że z zakresu zagrożeń pożarowych w 2024 r. wpłynęło do Straży Miejskiej 19 zawiadomień, a z zakresu awarii technicznych – 170 zawiadomień.

Tabela 13 Statystyka przyjętych zgłoszeń do Straży Miejskiej w Pyrzycach w latach 2023-2024

Zdarzenie	2023	2024	Dynamika zmian
Z zakresu zagrożeń pożarowych	15	19	+ 26,66%
Z zakresu awarii technicznych	209	170	- 18,66 %
Z zakresu zagrożenia życia i zdrowia	1	2	+ 100,00 %
Razem	225	191	- 15,11 %

Źródło: Raport o stanie gminy Pyrzyce za rok 2024, s. 111.

Z analizy wykroczeń w poszczególnych kategoriach zdarzeń wynika, że w 2024 r., w porównaniu do roku 2023, największy wzrost – o 403 przypadki – odnotowano w zakresie wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji. Z kolei największy spadek – o 154 przypadki – dotyczył wykroczeń przeciwko obyczajowości. Łącznie liczba wykroczeń wzrosła w 2024 r. o 28,79% w stosunku do roku poprzedniego. W 2024 r. za wskazane wykroczenia ukarano sprawców m.in. 78 mandatami karnymi, udzielono 2 662 pouczeń oraz skierowano 11 wniosków do sądu. W stosunku do 2023 r. liczba wystawionych mandatów wzrosła o 14,70%, liczba pouczeń zwiększyła się aż o 82,45%, natomiast liczba wniosków skierowanych do sądu spadła o 38,88%.

Tabela 14 Statystyka wykroczeń w 2023 i 2024 r.

Zdarzenie	2023	2024	Dynamika zmian
Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	321	327	+ 1,87 %
Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	121	153	+ 26,44 %
Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	74	477	+ 544,59 %
Wykroczenia przeciwko obyczajowości	180	26	- 85,55 %

Zdarzenie	2023	2024	Dynamika zmian
Wykroczenia przeciwko urządzeniom pożytku publicznego	122	166	+ 36,06 %
Wykroczenia z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	109	115	+ 5,50 %
Wykroczenia z ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych	100	106	+ 6,00 %
Wykroczenia z ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach	652	953	+ 46,16 %
Wykroczenia z ustawy o ochronie zwierząt	22	0	- 100,00 %
Wykroczenia z ustawy o odpadach	202	94	- 53,46 %
Wykroczenia z ustawy o miarach	15	38	+ 153,33%
Wykroczenia z ustawy prawo o ruchu drogowym	151	65	- 56,95 %
Wykroczenia z ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt	21	32	+ 52,38 %
Wykroczenia z kodeksu wyborczego	46	148	+ 221,74%
Wykroczenia z ustawy prawo ochrony środowiska	-	51	+100,00%
Razem	2136	2751	+ 28,79 %

Źródło: Raport o stanie gminy Pyrzyce za rok 2024, s. 110-111.

W 2024 r. Straż Miejska prowadziła monitoring dzikich wysypisk śmieci, zaśmiecania miejsc publicznych, dewastacji i niszczenia mienia oraz spożywania alkoholu w miejscu publicznym. Z danych wynika, że w stosunku do roku 2023 wzrosła liczba zdarzeń związanych z dewastacją i niszczeniem mienia (o 28 zdarzeń) oraz w niewielkim zakresie wzrosła liczba zdarzeń w wyniku spożywania alkoholu w miejscach publicznych (37 odnotowanych zdarzeń). Straż Miejska przeprowadziła również kontrole. Najwięcej zdarzeń w wyniku kontroli odnotowano w zakresie postępowań w sprawie zameldowań/wymeldowań. W poniższej tabeli ujęto dynamikę zmian przeprowadzonych kontroli.

Tabela 15 Statystyka kontroli przeprowadzonych przez Straż Miejską w Pyrzycach w latach 2023-2024

Zdarzenie	2023	2024	Dynamika zmian
W zakresie zgodności deklaracji śmieciowych z liczbą osób faktycznie zamieszkałych	363	440	+ 21,21 %
Dewastacja mienia komunalnego	4	27	+ 575 %
Postępowania w sprawie zameldowania/wymeldowania	22	39	+ 77,27 %
Kontrole osób bezdomnych	112	173	+ 54,46 %
Wspólne patrole z policjantami z KPP w Pyrzycach	140	47	- 66,42 %
Razem	641	726	+ 13,26 %

Źródło: Raport o stanie gminy Pyrzyce za rok 2024, s. 112.

W 2024 r. w ramach realizowanych działań Straży Miejskiej podjęto również następujące inicjatywy: kontrolowano przystanki autobusowe, realizowano monitoring za pomocą kamer mobilnych, przeprowadzono monitoring miejsc rekreacji dzieci i młodzieży, w tym boisk sportowych i placów zabaw, ze szczególnym uwzględnieniem oceny stanu technicznego urządzeń służących do zabawy i rekreacji. Prowadzono również kontrole klatek schodowych w budynkach mieszkalnych pod kątem zakłócania porządku, zaśmiecania oraz dewastacji przez grupującą się młodzież. Wspólne patrole Policji i Straży Miejskiej przyniosły efekty w postaci wzrostu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i utrzymania porządku publicznego.

Straż Miejska w Pyrzycach prowadziła także działania profilaktyczne zmierzające do poprawy bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży. Zorganizowała szereg pogadanek w przedszkolach i szkołach nt. „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”, „Odpowiedzialność karna nieletnich”, „Cyberprzemoc i inne zagrożenia związane z internetem”, „Młodzież zapobiega pożarom”. Straż uczestniczyła również w imprezach organizowanych na terenie gminy m.in.: Pyrzycka Szybka Dycha, Pyrzycki Wyścig Rowerkowy o Puchar Burmistrz Pyrzyc Marzeny Podzińskiej, Dożynki Gminne w Krzemlinie, w których poprzez gry i zabawy promowała bezpieczeństwo oraz przestrzeganie zasad ruchu drogowego wśród najmłodszych mieszkańców. W 2024 r. w ramach prowadzonej od lat akcji pomocy zwierzętom, Straż Miejska przekazała pokarm ze zbiórek do schronisk oraz dla osób prywatnych zajmujących się bezdomnymi zwierzętami.

Potrzeba wzmacniania bezpieczeństwa publicznego wynika z konieczności ochrony życia i zdrowia ludzi, ciągłości działania instytucji, stabilności państwa oraz odporności społeczeństwa na zagrożenia. To fundament funkcjonowania nowoczesnych społeczności i element budowania zaufania obywateli do instytucji publicznych. Realizacja zadań w zakresie bezpieczeństwa obrony cywilnej powinna stanowić ważny aspekt strategicznego rozwoju gminy w kolejnych latach, głównie również z uwagi na obecną sytuację międzynarodową (konflikty zbrojne, zagrożenia zbrojne itp.).

1.4 Ochrona zdrowia

Zadania z zakresu ochrony zdrowia na terenie gminy Pyrzyce realizują: Szpital Powiatowy w Pyrzycach oraz Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej OFI-MED i „Eskulap” Sp. z o.o.

Pyrzycy, funkcjonujące poza publicznym systemem ochrony zdrowia. W szpitalu funkcjonują następujące poradnie specjalistyczne:

- Poradnia Gruźlicy i Chorób Płuc,
- Poradnia Chirurgii ogólnej,
- Poradnia Chirurgii urazowo ortopedycznej,
- Poradnia Preluksacyjna,
- Poradnia Ginekologiczno-położnicza,
- Poradnia Kardiologiczna,
- Poradnia Urologiczna,
- Poradnia Diabetologiczna,
- Poradnia Endokrynologiczna,
- Poradnia Medycyny sportowej,
- Poradnia Gastroenterologia,
- Poradnia Okulistyczna.

Fotografia 3 Szpital Powiatowy w Pyrzycach

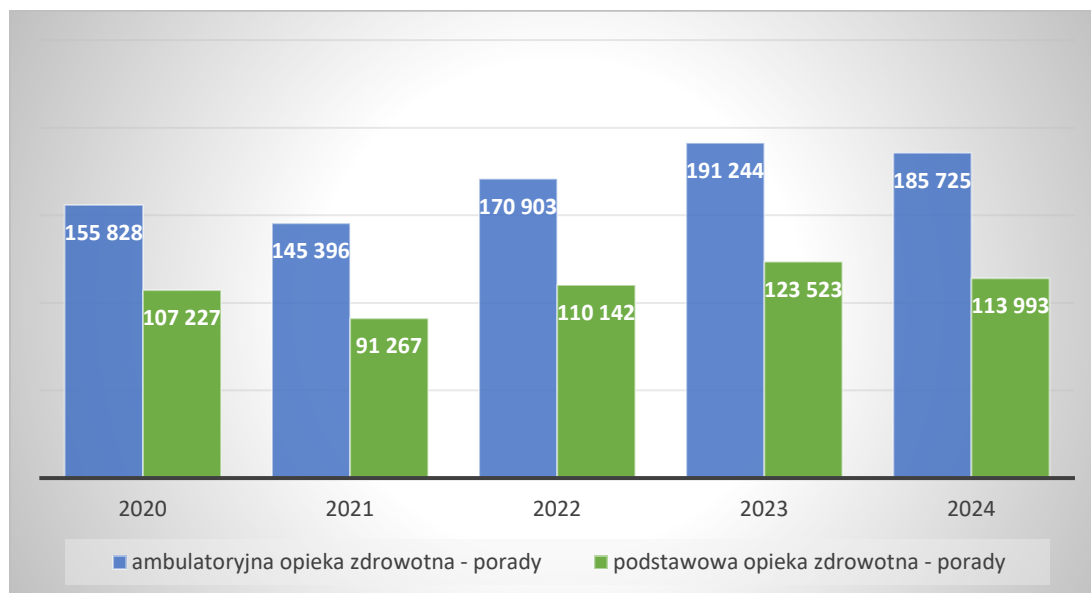

Źródło: <https://www.facebook.com/SzpitalPyrzyce/>

Na terenie Pyrzyc funkcyjne również Klinika Rehabilitacji EVOMED Sp. z o.o. przy ul. Kwiatowej 2 (specjalizacje: neurologia, ortopedia, rehabilitacja medyczna, fizjoterapia) oraz Multimed – Poradnia Chirurgiczna przy ul. Jana Pawła II 13 (specjalizacje: chirurgia, ortopedia, reumatologia, urologia, pediatria).

W 2024 r. w ramach podstawowej opieki medycznej udzielono łącznie 113 993 porad lekarskich. W tym samym okresie udzielono 185 725 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Liczba udzielanych porad wzrasta od 2021 r. (od czasu pandemii, gdzie widoczny był znaczny spadek udzielanych porad lekarskich).

Wykres 7 Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Na terenie gminy Pyrzyce realizowane są programy profilaktyczne, które mają na celu wspieranie zdrowia mieszkańców oraz przeciwdziałanie różnym problemom społecznym. Szpital Powiatowy w Pyrzycach realizował programy profilaktyczne, takie jak: program profilaktyki raka szyjki macicy, skierowany do kobiet w wieku 25–64 lata, umożliwiający bezpłatne wykonanie cytologii co trzy lata czy program profilaktyki raka jelita grubego, skierowany do osób w wieku 55–64 lata, obejmujący bezpłatne badania kolonoskopowe.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym (2022–2026) realizowane są działania mające na celu zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, a także prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci

i młodzieży. Program ten uwzględnia również działania związane z przeciwdziałaniem narkomanii.

Od 6 grudnia 2023 r. w Urzędzie Miejskim w Pyrzycach działa Gminny Punkt Wsparcia, oferujący bezpłatne konsultacje dla osób w kryzysie. W ramach tego punktu dostępne są indywidualne konsultacje i porady z zakresu uzależnień, przemocy domowej oraz wsparcia pedagogicznego. Programy profilaktyczne realizowane są również w placówkach edukacyjnych. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pyrzycach realizowała takie programy jak:

- „ARS, czyli jak dbać o miłość?” - skierowany do młodzieży w wieku 16–19 lat, dotyczący profilaktyki używania substancji psychoaktywnych.
- „Porozmawiajmy o zdrowiu i nowych zagrożeniach” - program dla uczniów klas V–VII szkoły podstawowej, mający na celu zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych.
- „Bieg po zdrowie” - program dla uczniów klas IV szkoły podstawowej, promujący zdrowy styl życia i zapobieganie paleniu tytoniu.
- „Nie pal przy mnie, proszę” - program dla uczniów klas I–III szkoły podstawowej, uczący dzieci asertywności wobec palenia tytoniu.
- „Znajdź właściwe rozwiązanie” - program dla starszych klas szkół podstawowych, dotyczący profilaktyki palenia tytoniu.
- „Znamię! Znam je?” - program edukacyjny dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz starszych uczniów szkół podstawowych, dotyczący profilaktyki czerniaka.
- „Podstępne WZW” - program edukacyjny dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz starszych uczniów szkół podstawowych, mający na celu podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HBV i HCV.

1.5 Organizacje pozarządowe

W 2024 r. zgodnie z prowadzonym przez Urząd Miejski w Pyrzycach rejestrem organizacji pozarządowych działających na terenie gminy swoją działalność prowadzą łącznie 54 stowarzyszenia, organizacje i kluby działające w zakresie:

- kultury fizycznej i sportu – 21,
- kultury i dziedzictwa kulturowego – 6,
- przeciwdziałanie patologii społecznej – 2,

- turystyki - 1,
- oświaty – 4,
- Ochotniczej Straży Pożarnej – 9,
- pomocy społecznej – 1,
- Koła Gospodyń Wiejskich – 10.

Gmina Pyrzyce wypracowała efektywny system współpracy z organizacjami pozarządowymi, mający wpływ na ich rozwój oraz realizację zadań finansowanych w ramach udzielanego wsparcia. Każdego roku uchwalany jest w drodze konsultacji „Gminny Program współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”. Program ten na rok 2024 został przyjęty uchwałą nr LXVI/511/23 z dnia 30 listopada 2023 r. Głównym celem programu jest wspólne podejmowanie działań przez gminę Pyrzyce oraz organizacje pozarządowe na rzecz zaspokajania potrzeb społecznych oraz podnoszenia poziomu życia mieszkańców. Gmina w ramach ogłaszanych konkursów ofert w 2024 r. udzieliła 32 organizacjom dotacje na łączną kwotę 438 049,00 zł oraz przekazała dotację udzieloną przez Wojewodę Zachodniopomorskiego w kwocie 986 931,03 zł na prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy typu A,B,C w Mielęcinie. W 2024 r. organizacje pozarządowe złożyły łącznie 47 wniosków, w tym 21 w otwartych konkursach ofert i 26 w trybie pozakonkursowym.

Przekazane przez gminę wsparcie finansowe pozwoliło na realizację zadań w zakresie:

1. Upowszechniania kultury, sztuki w kwocie 21 200,00 zł.
2. Upowszechniania edukacji, oświaty i wychowania w kwocie 10 250,00 zł.
3. Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu w kwocie 250 000,00 zł.
4. Zapewnienie gotowości bojowej oraz przygotowania jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych w kwocie 20 599,00 zł.
5. Wspieranie rozwoju turystyki w kwocie 3 000,00 zł.
6. Prowadzenie Klubu Abstynenta „Krokus” w kwocie 45 000,00 zł.
7. Przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym w kwocie 85 000,00 zł.
8. Pomoc społeczna w kwocie 3 000,00 zł.
9. Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych w kwocie 986 931,03 zł (zadanie zlecone przez Wojewodę Zachodniopomorskiego).

Współpraca gminy Pyrzyce z organizacjami pozarządowymi odbywa się również w formie pozafinansowej i obejmuje wsparcie merytoryczne i organizacyjne, działalność informacyjną, szkoleniowo-konsultacyjną, udostępnianie obiektów na preferencyjnych warunkach jak i w formie nieodpłatnej (sala konferencyjna UM, OSiR, PDK, świetlic wiejskich), a także na współorganizacji uroczystości o charakterze państwowym, imprez społeczno-kulturalnych z gminą Pyrzyce oraz jednostkami organizacyjnymi gminy. Organizacje pozarządowe odgrywają kluczową rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy. Ich działania uzupełniają działalność samorządu, wspierają mieszkańców i wzmacniają lokalną demokrację. Organizacje pozarządowe budują więzi społeczne, promują wolontariat, zaufanie i aktywność obywatelską. Dzięki nim mieszkańcy angażują się w sprawy wspólnoty i uczą się współodpowiedzialności za rozwój gminy. NGO wspomagają także samorząd, realizując usługi społeczne w obszarach takich jak pomoc rodzinom, seniorom, osobom z niepełnosprawnościami, a także w prowadzeniu działań profilaktycznych w zakresie uzależnień czy wsparcia dzieci i młodzieży.

1.6 Edukacja

Na terenie gminy Pyrzyce w 2024 r. funkcjonowało 9 placówek oświatowych, do których w 2024 r. uczęszczało 1 856 dzieci/uczniów w 114 oddziałach. Największa ilość uczniów uczęszczała do Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Pyrzycach – 607 uczniów w 32 oddziałach, natomiast najmniej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Okunicy – 62 uczniów w 8 oddziałach. W 2024 r. do publicznych przedszkoli uczęszczało 322 dzieci (o 15 dzieci mniej niż w roku 2023).

Tabela 16 Liczba uczniów i oddziałów w placówkach edukacyjnych na terenie gminy Pyrzyce w 2024 r.

Lp.	Nazwa placówki oświatowej	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
1	Pyrzycka Szkoła Muzyczna I stopnia	94	10
2	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Brzesku	90	9
3	Punkt Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Brzesku	7	1
4	Szkoła Podstawowa w Okunicy funkcjonująca w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Okunicy	62	8
5	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Żabowie funkcjonująca w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Żabowie	149	9

Lp.	Nazwa placówki oświatowej	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
6	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Leonida Teligi w Pyrzycach	607	32
7	Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Mielęcinie funkcjonuje w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. Leonida Teligi w Pyrzycach oraz w Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Pyrzycach	149	9
8	Punkt Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Mielęcinie funkcjonuje w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. Leonida Teligi w Pyrzycach	19	1
9	Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Pyrzycach	383	21
10	Przedszkole Publiczne w Żabowie funkcjonujące w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Żabowie	37	2
11	Przedszkole Publiczne Nr 2 w Żabowie funkcjonujące w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Żabowie	17	1
12	Przedszkole Publiczne Nr 3 z Oddziałem Integracyjnym w Pyrzycach	114	5
13	Przedszkole Publiczne Nr 4 w Pyrzycach	99	4
14	Przedszkole Publiczne w Brzezynie funkcjonujące w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Okunicy	29	2
RAZEM		1 856	114

Źródło: Raport o stanie gminy Pyrzyce za 2024 r., s. 65-66.

Fotografia 4 Szkoła Podstawowa z oddziałami Integracyjnymi w Pyrzycach

Źródło: https://polska-org.pl/10341550,Pyrzyce,Szkoła_Podstawowa_z_Oddzialami_Integracyjnymi_im_Leonida_Teligi.html

Sieć placówek publicznych na terenie gminy Pyrzyce uzupełniana jest przez niepubliczne placówki oświatowe, które otrzymują dotację z budżetu gminy Pyrzyce na pokrycie wydatków bieżących. W 2024 r. do niepublicznych placówek oświatowych uczęszczało 310 dzieci/uczników (o 1 dziecko więcej niż w roku 2023).

Tabela 17 liczba dzieci/uczniów w niepublicznych szkołach i przedszkolach na terenie gminy Pyrzyce w 2024 r.

Lp.	Nazwa placówki niepublicznej	Liczba uczniów
1	Niepubliczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi „Promyczek” w Pyrzycach	30
2	Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Puchatek” w Pyrzycach	35
3	Przedszkole Niepubliczne „Piotruś Pan” w Pyrzycach	69
4	Przedszkole Niepubliczne „Bąbel” w Pyrzycach	20
5	Niepubliczne Przedszkole Akademia malucha z Oddziałami Integracyjnymi Ogólnodostępnymi i Specjalnymi w Pyrzycach	65
6	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Nr 1 w Pyrzycach	91
RAZEM		310

Źródło: Raport o stanie gminy Pyrzyce za 2024 r., s. 67.

W 2024 r. liczba etatów przeliczeniowych nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach publicznych wyniosła 249,40 etatu, co oznacza wzrost względem roku 2023 o 41,43 etatu przeliczeniowego. W placówkach edukacyjnych zatrudnionych było łącznie 269 osób. Najliczniejszą grupą pod względem posiadanego stopnia awansu zawodowego stanowili nauczyciele dyplomowani – 49,90 % ogółu zatrudnionych nauczycieli. Z kolei liczba zatrudnionych pracowników niepedagogicznych w 2024 r. wynosiła 94 osób, co w przeliczeniu na etat stanowiło 80,55 etatów.

Tabela 18 Liczba zatrudnionych pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych w placówkach oświatowych na terenie gminy Pyrzyce w 2024 r.

Lp.	Nazwa jednostki	Nauczyciele		Pracownicy niepedagogiczni	
		Liczba	Etat przeliczeniowy	Liczba	Etat przeliczeniowy
1	Pyrzycka Szkoła Muzyczna I stopnia	16	14,47	5	4,50
2	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Brzesku wraz z Punktem Przedszkolnym	26	20,89	6	5,25
3	Zespół Szkolno-Przedszkolnym w Okunicy	23	21,76	9	8,50
4	Zespół Szkolno-Przedszkolnym	29	27,03	15	13,20

Lp.	Nazwa jednostki	Nauczyciele		Pracownicy niepedagogiczni	
		Liczba	Etat przeliczeniowy	Liczba	Etat przeliczeniowy
	w Żabowie				
5	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Leonida Teligi w Pyrzycach	79	78,07	15	14,10
6	Szkoła Podstawowa im. W. Broniewskiego w Mielęcinie z Punktem Przedszkolnym	21	19,94	11	6,00
7	Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Pyrzycach	47	43,67	11	10,00
8	Przedszkole Publiczne Nr 3 z Oddziałem Integracyjnym w Pyrzycach	14	12,35	11	10,00
9	Przedszkole Publiczne Nr 4 w Pyrzycach	14	11,22	11	9,00
RAZEM		269	249,40	94	80,55

Źródło: Raport o stanie gminy Pyrzyce za 2024 r., s. 74-75.

Na terenie gminy Pyrzyce opieka nad dziećmi w wieku do lat 3 sprawowana jest przez Niepubliczny Żłobek "Akademia Malucha" w Pyrzycach (z liczbą 25 miejsc) prowadzony przez Fundację Oświatową „Realizujemy marzenia” w Pyrzycach oraz Niepubliczny Klub Dziecięcy "Akademia Malucha III" w Pyrzycach (z liczbą 25 miejsc) prowadzony przez Fundację Oświatową „Realizujemy marzenia” w Pyrzycach.

Gmina Pyrzyce zapewnia transport dzieci do szkół i przedszkoli oraz udziela wsparcia w postaci stypendium. W 2024 r. transportem regularnym objętych było 494 uczniów. W 2024 r. gmina przyznała również stypendia szkolne dla 156 uczniów na łączną kwotę 72 442 zł. (pomoc dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej). Również w 2024 r. przyznanych zostało 50 stypendiów o charakterze motywacyjnym. Stypendia przyznawane są uczniom za szczególne osiągnięcia w nauce i zachowaniu. Wydatki gminy na stypendia o charakterze motywacyjnym wyniosły 31 698,00 zł. Ze stypendium sportowego w 2024 r. skorzystało 10 uczniów na kwotę 19 555 zł, a ze stypendium artystycznego 1 uczeń na kwotę 3 600 zł. Gmina udzieliła również nagrody sportowej i artystycznej dla wybitnych uczniów (łączna kwota nagród to 8 300 zł).

Placówki oświatowe na terenie gminy Pyrzyce zaspokajają potrzeby mieszkańców, co do podstawowej opieki i edukacji przedszkolnej i szkolnej. W placówkach realizowane są programy edukacyjne, wychowawczo-profilaktyczne, które zaspokajają potrzeby dzieci w prawidłowym rozwoju społeczno-emocjonalnym i psychiczno-fizycznym. Placówki wspierają również proces wyrównywania szans dla dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi. Organizują szereg zajęć dodatkowych wspomagających proces edukacji (zajęcia logopedyczne, wyrównawcze, kompensacyjne itp.). W placówkach edukacyjnych organizowana jest również pomoc psychologiczno-pedagogiczna, a także podejmowane są działania w zakresie minimalizacji zdiagnozowanych problemów społecznych.

Każdego roku placówki przeznaczają środki finansowe na bieżące remonty oraz modernizację istniejącej bazy dydaktycznej, aby tym samym stale podnosić jakość kształcenia.

Wykorzystują również możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój infrastrukturalny.

1.7 Działalność kulturalna i sportowa

Działalność sportowo-rekreacyjną oraz kulturalno-edukacyjną na terenie gminy Pyrzyce realizują: Pyrzycki Dom Kultury (PDK), Pyrzycka Biblioteka Publiczna w Pyrzycach (PBP) oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pyrzycach (OSiR).

Misją **Pyrzyckiego Domu Kultury** jest m.in. tworzenie przestrzeni, gdzie wspólne działania artystyczne i kulturalne przyczyniają się do podnoszenia kompetencji, aktywnego rozwoju oraz świadomego uczestnictwa w życiu społecznym. PDK to miejsce, które integruje społeczność lokalną, kultywuje tradycje i zachęca do twórczej aktywności. W latach 2020 - 2024 r. Pyrzycki Dom Kultury prowadził od 6 do 10 pracowni dla dzieci i dorosłych. Wśród zajęć znajdujących się w ofercie Pyrzyckiego Domu Kultury można było znaleźć:

- zajęcia dot. nauki gry na instrumencie: keyboard, pianino, skrzypce (dla dzieci i dorosłych),
- zajęcia wokalne (dla każdej grupy wiekowej),
- zajęcia taneczne: taniec ludowy, towarzyski i nowoczesny (dla każdej grupy wiekowej),
- warsztaty ceramiczne dla dzieci i dorosłych,
- zajęcia plastyczno-kreatywne dla dzieci,

- nauka rysunku (dla dzieci i dorosłych),
- zajęcia z arteterapii dla dzieci,
- warsztaty fotograficzne dla młodzieży i dorosłych,
- warsztaty krawieckie dla dzieci i młodzieży.

Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych.

Fotografia 5 Pyrzycki Dom Kultury

Źródło: Urząd Miejski w Pyrzycach

Pyrzycki Dom Kultury to dynamiczne centrum kulturalne, które wspiera różnorodne inicjatywy artystyczne i społeczne. W jego strukturze działa wiele podmiotów, m.in.: zespoły ludowe, śpiewacze, taneczne. PDK stale realizuje projekty we współpracy z organizacjami pozarządowymi, społecznymi i placówkami edukacyjnymi. Są wśród nich: Uniwersytet Trzeciego Wieku, Europejski Klub Seniora oraz Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Pyrzycach. W PDK funkcjonuje również Klub Fotograficzny „Pozytyw” oraz swoją siedzibę ma 37. Gromada Zuchowa „Iskierki”. W PDK działają również zespoły ludowe, śpiewacze i taneczne, tj. Zespół Pieśni i Tańca Pyrzyce, Kapela Ludowa Agnieszki Urbańskiej, Zespół Śpiewaczy Pyrzyczanka, Zespół Śpiewaczy Wrzos.

Ważną częścią działalności instytucji jest kino. **Kino Pyrzyckiego Domu Kultury** funkcjonuje w trybie weekendowym, oferując seanse filmowe w każdą sobotę i niedzielę oraz seanse zorganizowane. W 2024 r. wyświetlono 168 seansów filmowych, sprzedano 5 933 bilety,

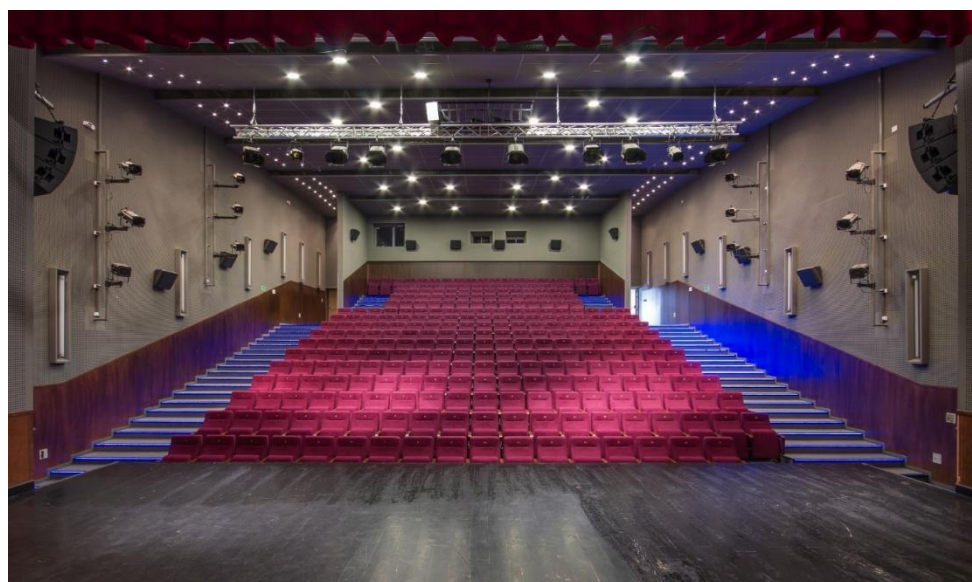
zorganizowano 25 pokazów zamówionych skierowanych do grup zorganizowanych, tj. szkoły, przedszkola oraz inne instytucje (PSONI, DPS).

Tabela 19 Liczba seansów i widzów kina w latach 2020-2024

Rok	Seanse	Widzowie
2020	29	457
2021	425	6014
2022	226	555
2023	194	6248
2024	168	5933
Razem:	1 042	19 207

Źródło: dane z PDK

Fotografia 6 Sala kinowa w Pyrzycach

Źródło: <https://teatr.com.pl/realizacja/dom-kultury/>

Od 2014 r. przy PDK funkcjonuje **Pyrzycki Klub Filmowy**, który stanowi przestrzeń regularnych spotkań umożliwiających lokalnej społeczności rozwijanie pasji do kina, poszerzanie wiedzy na temat różnorodności filmowej oraz integrację z innymi miłośnikami filmu. W 2024 r. odbyło się 10 spotkań Klubu, a na jego działalność PDK uzyskał wsparcie finansowe Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej. W 2024 r. w **Galerii „Więcej dla Oczu”**, mieszczącej się w Pyrzyckim Domu Kultury, odbył się szereg różnorodnych wystaw artystycznych i fotograficznych, prezentujących twórczość zarówno lokalnych, jak i zaproszonych artystów. Wśród wydarzeń znalazły się m.in.: „Zobaczyć Muzykę”, wystawa okładek płyt analogowych – Dominik Mol, „43 Twarze Wandy”, malarstwo – Wandy

Konikowskiej, „Muzyka w Obrazach”, fotografia – Ireneusz Jędruch, „Przegląd Prac Plastycznych Koła PDK”, malarstwo i rysunek – Natalia Nizio, Lidia Dzwonnik, Małgorzata Karpiniec, Wanda Konikowska, „Moje podróże małe i duże”, fotografia – Jana Jaskuły, „Centrum Stomatologiczne AllDentis – 70 lat”, fotografia, „Matematyka w obiektywie”, fotografia – wystawa Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, „Co w Duszy Gra”, malarstwo, grafika – Aneta Szoltis-Mencina. Galeria „Więcej dla Oczu” stanowi ważne miejsce spotkań z kulturą i sztuką, promując lokalnych twórców oraz poszerzając ofertę kulturalną Pyrzyckiego Domu Kultury. Pyrzycki Dom Kultury aktywnie pozyskuje środki finansowe na rozwój bazy infrastrukturalnej. W 2024 r. udało się pozyskać środki na realizację następujących zadań:

- „Remont w Metrach Kwadratowych – Nowe Oblicze Pyrzyckiego Domu Kultury”, w ramach którego wykonano: remont schodów i strefy głównego wejścia do budynku, zakupiono drzwi wejściowe automatyczne i drzwi ewakuacyjne, zakupiono klimatyzację do sali lustrzanej i tanecznej, a także poręczę w sali kinowo-widowiskowej oraz wykonano remont sali lustrzanej i tanecznej. Całkowita wartość zadania: 264 315,10 zł.
- „Z Lotto dach nie tylko w snach Z LOTTO - naprawa dachu budynku Pyrzyckiego Domu Kultury” - zadanie obejmowało remont dachu oraz drobne prace remontowe wewnątrz budynku. Całkowita wartość zadania: 238 005,00 zł.

Pyrzycki Dom Kultury pozyskuje również środki finansowe na realizację bieżącej działalności podmiotu. W ramach pozyskanych dotacji udało się zorganizować w 2024 r. następujące programy/projekty: Melodie wiosny, Śladami pyrzyckiego folkloru, Wakacyjny Eko FUN w Pyrzyckim Domu Kultury, Projektowanie uniwersalne kultury, ZPY GameSHOW 2024, 42.Międzynarodowy Festiwal Pyrzyckich Spotkań z Folklorem, Pyrzycki Klub Filmowy, Festiwal Pyrzyckiego Smaku, Nowe perspektywy aktywności.

Rok 2024 obfitował w liczne wydarzenia, spotkania, emocje i doznania artystyczne. Pyrzycki Dom Kultury realizował swoje działania artystyczne, kulturalne, edukacyjne i społeczne zarówno w tradycyjnej formie, poprzez wydarzenia stacjonarne jak i w przestrzeni cyfrowej, oferując videocasty czy transmisje na żywo. W zdecydowanej większości z nich PDK był ich inicjatorem, organizatorem czy też współorganizatorem.

Podstawowym celem statutowym **Pyrzyckiej Biblioteki Publicznej w Pyrzycach** jest rozwijanie i zaspakajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców gminy oraz uczestnictwo w upowszechnianiu kultury i czytelnictwa. W skład PBP wchodzi Oddział dla Dorosłych i Dzieci w mieście Pyrzyce oraz Filie biblioteczne w: Okunicy, Żabowie, Brzesku, Ryszewku, Krzemlinie i Dział Tradycji – „Muzeum Ziemi Pyrzyckiej”.

W 2024 r. odnotowano w bibliotekach łącznie 1 162 użytkowników, wypożyczono 20 195 książek, skorzystano 526 razy z czasopism udostępnianych przez oddział w Pyrzycach.

Tabela 20 Statystyka czytelnictwa w 2024 r.

L.p.	Nazwa oddziału	Liczba użytkowników	Wypożyczenia książek	Czytelnia czasopism
1	Oddział dla Dorosłych i Oddział dla Dzieci w Pyrzycach	840	18 247	526
2	Filia w Brzesku	32	687	-
3	Filia w Krzemlinie	52	213	-
4	Filia w Okunicy	39	408	-
5	Filia w Ryszewku	113	557	-
6	Filia w Żabowie	86	83	-
RAZEM:		1 162	20 195	526

Źródło: Raport o stanie gminy Pyrzyce za 2024 r., s. 123.

Według danych liczba książek na 100 mieszkańców w PBP w 2024 r. wynosiła 327 książek. Odnotowano 116 wypożyczeń na 100 mieszkańców. Stan księgozbioru PBP wraz z filiami w 2024 r. wynosił 61 723 vol. (w tym 58 155 książek, 949 roczników czasopisma oraz 2 619 vol. Zbiorów specjalnych).

Biblioteka udostępnia bezpłatny dostęp do Legimi, dzięki której mieszkańcy gminy mają dostęp do ponad 250 000 ebooków i audiobooków. W 2024 r. z kodów skorzystało 249 użytkowników. Wypożyczono łącznie 3 806 ebooków lub audiobooków. W PBP dostępny jest również terminal wypożyczalni Academica (Cyfrowa Wypożyczalnia Publikacji Naukowych).

Biblioteka realizuje zadania promowania czytelnictwa, na które pozyskuje środki zewnętrzne. W 2024 r. wraz ze Stowarzyszeniem „Nasze Przedszkolaki” złożyła wniosek o dofinansowanie z programu „SPOŁECZNIK 2022 – 2024” projektu „Przestrzeń Małego Czytelnika” i pozyskała kwotę 3 950 zł. Celem projektu było stworzenie przyjaznej przestrzeni czytelniczej w celu zwiększenia dostępu do literatury, zaoferowania działań, które zachęciły dzieci i młodzież

do czytania, edukacji oraz promowania integracji i wymiany kulturowej. W ramach tego samego programu PBP złożyła wniosek (również ze Stowarzyszeniem „Nasze Przedszkolaki”) na realizację projektu „EkoSpotkania Edukacyjne w Bibliotece” i otrzymała wsparcie w wysokości kwota 3 415 zł. Projekt obejmował cykl ekologicznych spotkań obejmujących różnorodne tematy związane z ekologią i ochroną przyrody. W 2024 r. Pyrzycka Biblioteka Publiczna pozyskała także dotację w kwocie 3 769,00 zł na zakup nowości wydawniczych w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0”. W 2024 r. PBP wzięła udział w projekcie „Mała książka - wielki człowiek” realizowanej przez Instytut Książki.

W 2024 r. PBP zorganizowała 105 wydarzeń, z których skorzystało 1 958 osób. były to m.in.:

- ferie zimowe – cykl zabaw i zajęć dla dzieci,
- wakacje z Biblioteką cykl zabaw dla dzieci,
- organizacja zajęć „Czytania ze zrozumieniem” (w ramach realizacji projektu),
- spotkanie z poezją Czesława Miłosza,
- warsztaty dla młodzieży BOOKSZPAN,
- konkurs wiedzy historycznej w ramach Rajdu Turystycznego „Szlakiem Najstarszych Zabytków Pyrzyc”,
- spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki (8 spotkań),
- organizacja lekcji tematycznych dla dzieci i młodzieży (w ramach ogólnopolskiej akcji „Tydzień Bibliotek”),
- spotkania autorskie z Katarzyną Brzozowską, Markiem Malmanem,
- promocja książki wydanej przez PBP „900-lecie Chrztu Pyrzyczan. Pirissa czyli Petris Civitas. Misyjne dzieło patrona Pyrzyc św. Ottona” oraz spotkanie autorskie z prof. Edwardem Rymar,
- organizacja Narodowego Czytania,
- spotkanie z historią „80. rocznica Powstania Warszawskiego”,
- organizacja Gminnego Dnia Seniora (udział ok. 300 osób),
- organizacja lekcji tematycznych w Oddziale dla Dzieci (61 lekcji, udział 1 114 czytelników),
- organizacja lekcji tematycznych w Dziale Tradycji – „Muzeum Ziemi Pyrzyckiej” (udział 815 osób).

Zadania własne gminy z zakresu sportu, kultury fizycznej i rekreacji realizowane są przez **Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pyrzycach**, placówki oświatowe oraz stowarzyszenia i kluby sportowe. Działania w zakresie sportu, kultury i rekreacji mają ogromny potencjał integracji społecznej w zakresie włączenia różnych grup społecznych. OSiR administruje na zasadzie trwałego zarządu bądź umów użyczenia następującymi obiektami:

- Stadionem Miejskim im. Leszka Słoninki przy ul. Sportowej 5 w Pyrzycach (trwały zarząd),
- Halą Widowiskowo-Sportową im. Polskich Olimpijczyków przy ul. Rolnej 5 w Pyrzycach (umowa użyczenia),
- boiskiem „Orlik 2012” w Krzemlinie (umowa użyczenia),
- boiskami sportowymi wraz z budynkiem gospodarczo-socjalnym w Brzesku (umowa użyczenia),
- 15 terenami rekreacyjno-wypoczynkowymi z przeznaczeniem pod boisko na terenach sołeckich.

Mieszkańcy gminy Pyrzyce mają także możliwość korzystania z ogólnodostępnych siłowni zewnętrznych położonych na terenie miasta i całej gminy Pyrzyce.

Fotografia 7 Hala widowiskowo-sportowa im. Polskich Olimpijczyków w Pyrzycach

Źródło: <https://osir.wpyrzycach.pl/hala-widowiskowo-sportowa-im-polskich-olimpijczykow/>

Źródło: Urząd Miejski w Pyrzycach

W 2024 r. na obiektach sportowych przeprowadzone zostały modernizacje pozwalające na utrzymanie ich w należytym stanie technicznych. Co roku w ramach posiadanych środków własnych i pozyskanych z zewnętrznych źródeł realizowane są zadania mające na celu poprawę stanu technicznego infrastruktury sportowej w celu zapewniania jak najlepszych warunków dla osób korzystających z istniejących obiektów, wzbogacając w ten sposób ofertę OSiR skierowaną do mieszkańców gminy Pyrzyce. W 2024 r. OSiR pozyskał środki na realizację następujących zadań:

1. „Hall of Fame – Galeria Sławnych i Zasłużonych Ludzi Sportu Ziemi Pyrzyckiej” – dofinansowanie w wysokości 3000,00 zł od Totalizatora Sportowego Sp. z o.o.
2. „VIII Pyrzycki Wyścig Rowerkowy” - dofinansowanie w wysokości 8 000,00 zł od Decathlon Sp. z o.o. na zakup nagród rzeczowych dla uczestników wyścigu.
3. Półkolonie pn. „Ekoaktywne Pyrzyce – na sportowo w przyjaźni z ekologią” - dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego w wysokości 1500,00 zł.
4. Konkurs sportowy „Dożynkowa rekreacja na wsi” podczas Dożynek Gminnych 2024 w Krzemlinie – bezzwrotna pomoc finansowa z Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wysokości 3000,00 zł.

5. Nagroda za zdobycie I miejsca w „XVI Europejskim Tygodniu Sportu dla Wszystkich” - XXX Sportowy Turniej Miast i Gmin – 6 000,00 zł.
6. X Pyrzycka Senioriada – dofinansowanie z Totalizatora Sportowego Sp. z o.o. Oddział Terenowy w Szczecinie na świadczenie usług reklamowych w kwocie 3 690,00 zł.
7. Budowa Streetworkout w gminie Pyrzyce na terenie Stadionu Miejskiego przy ul. Sportowej 5 w Pyrzycach - w ramach pomocy finansowej udzielanej jednostkom samorządu terytorialnego z obszaru Województwa Zachodniopomorskiego z przeznaczeniem na poprawę i modernizację infrastruktury sportowej w 2024 r., gmina Pyrzyce otrzymała z budżetu województwa pomoc finansową w wysokości 31 910,00 zł.

Każdego roku Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pyrzycach przy udziale gminy Pyrzyce oraz stowarzyszeń bierze czynny udział w przygotowaniu i organizacji wydarzeń oraz imprez o charakterze sportowo-rekreacyjnym. Do najważniejszych organizowanych imprez cyklicznych można zaliczyć: Pyrzycka Szybka Dycha, Plebiscyt LMKS Żak Pyrzyce – sekcja lekkiej atletyki, Hall of Fame, Mistrzostwa Oldbojów ZZPN, Pyrzyckie Grand Prix- Pomorze Zachodnie Tour – Klasyki Szosowe, Pyrzycki Wyścig Rowerkowy o Puchar Burmistrz Pyrzyc Marzeny Podzińskiej, Sokół Cup, Bieg Pokoleń, Pyrzycka Gala Olimpijska, Pyrzycka Senioriada pn. Sportowa rekreacja aktywną integracją, International Karate Cup, Gala MMA – Gladiator Arena 18. W 2024 r. odbyły się również: wakacyjna półkolonia pn. „Ekoaktywne Pyrzyce-na sportowo w przyjaźni z ekologią”, Konferencja Wojewódzka Trenerów Piłkarskich, I Memoriał Stefana Dudy o puchar Burmistrz Pyrzyc, Cyclocross Cup 2024 – Pyrzyckie Przełajowe Winobranie, a także Turniej Charytatywny dla Mai i Kai.

Współpraca na rzecz pyrzyckiego sportu opierała się na współdziałaniu z instytucjami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami przy czynnym udziale mieszkańców gminy Pyrzyce. Ośrodek Sportu i Rekreacji aktywnie współpracował również ze stowarzyszeniami i klubami celem pozyskania środków finansowych na organizację imprez, turniejów i wydarzeń sportowych. Jednostka prowadziła także aktywne działania mające na celu pobudzenie aktywności fizycznej mieszkańców gminy Pyrzyce. W obiektach administrowanych przez OSiR odbywają się zajęcia i rozgrywki w wielu dyscyplinach: piłka nożna, piłka siatkowa, piłka koszykowa, lekkoatletyka, zapasy, karate, z których skorzystało łącznie ok. 700 uczestników klubów sportowych i stowarzyszeń.

Gmina rozbudowuje własną infrastrukturę rekreacyjną. Oprócz 22 placów zabaw zlokalizowanych w całej gminie powstaje nowa infrastruktura rekreacyjno-lecznicza. W 2022 r. gmina Pyrzyce przystąpiła do realizacji zadania pn.: „Budowa pyrzyckich mini tężni solankowych”. Inwestycja została podzielona na dwa etapy. W pierwszym etapie powstał obiekt mini tężni wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Koszt inwestycji wyniósł 298 500,00 zł. W listopadzie 2023 r. gmina Pyrzyce podpisała z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie umowę dotacji na realizację II etapu inwestycji, który został zakończony w maju 2024 r. W ramach tego etapu zadania, został wykonany ciąg pieszo-jezdny, tablice informacyjne oraz oświetlenie z zasilaniem solarnym (7 szt.). Zasadzone zostały również drzewa tlenowe, drzewa szczepione na pniu i lawendy. Na terenie miasta zamontowano trzy tablice kierunkowo-informacyjne, które wskazują dojazd do mini-tężni. Zadanie objęte zostało w całości dofinansowaniem w kwocie 135 067,53 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Obiekt zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie ścieżki rowerowej, z której korzystają zarówno mieszkańcy miasta i gminy jak i turyści. Mini-tężnia jest obiektem rekreacyjnym, ale spełnia wszystkie walory lecznicze.

Fotografia 9 Mini-tężnia w Pyrzycach

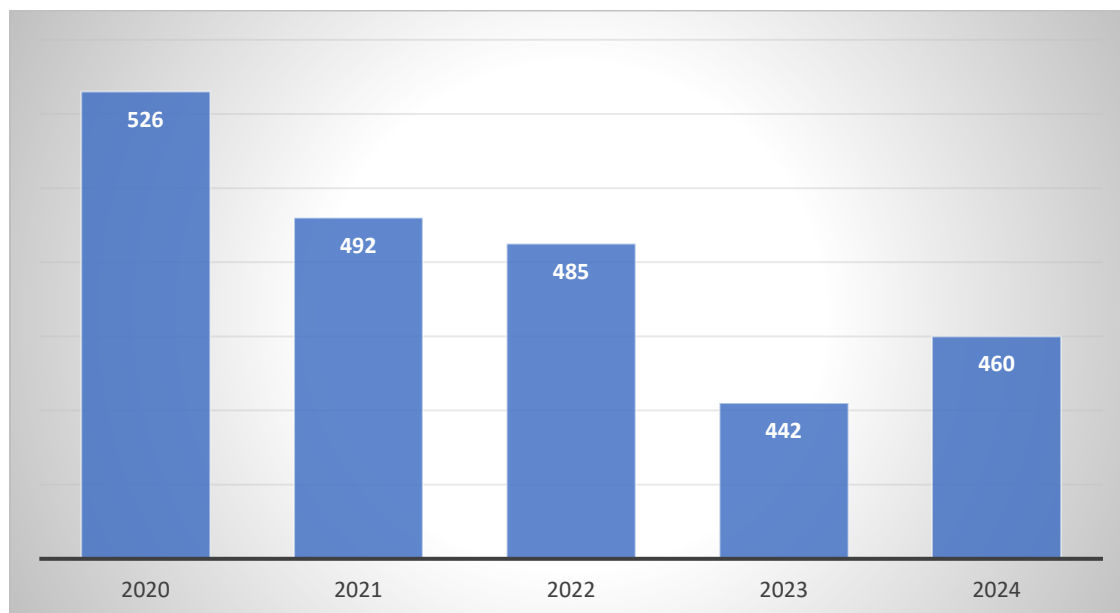
Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Pyrzycach

2. Uwarunkowania gospodarcze

2.1 Rynek pracy

Na koniec grudnia 2024 r. stopa bezrobocia w gminie Pyrzyce wynosiła 4,5%, co oznacza niewielki wzrost o 0,2 punktu procentowego w stosunku do roku 2023 (4,3%). Dla porównania wskaźnik bezrobocia w Powiecie Pyrzyckim wyniósł 5,5%, co stanowi wzrost o 0,3 punktu procentowego względem roku poprzedniego (5,2 % w 2023 roku). W 2024 r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pyrzycach z terenu gminy wyniosła 460, z czego 248 stanowiły kobiety. Wśród bezrobotnych mieszkańców wsi było 166 osób (w tym 98 kobiet). Prawo do zasiłku przysługiwało 95 osobom, w tym 52 kobietom. Zjawisko pandemii COVID-19 spowodowało wzrost ogólnego poziomu bezrobocia w całym kraju, co również można zaobserwować w gminie Pyrzyce, gdzie w 2020 r. odnotowano 526 osób pozostających bez pracy. Po okresie pandemii widoczny jest spadek liczby osób pozostających bez zatrudnienia z terenu gminy. Pomimo ogólnego wzrostu bezrobocia w regionie, Gmina Pyrzyce utrzymuje wskaźnik niższy od średniej powiatowej, co świadczy o względnej stabilności lokalnego rynku pracy.

Wykres 8 Liczba osób bezrobotnych w gminie Pyrzyce w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W latach 2020–2024 dane dotyczące poziomu bezrobocia w gminie pokazują, że kobiety stanowią większy odsetek osób pozostających bez pracy. Taka sytuacja wynika zazwyczaj z kilku czynników, takich jak: brak motywacji do podjęcia zatrudnienia, obowiązki związane

z opieką nad osobami zależnymi, niższy poziom wykształcenia i doświadczenia zawodowego, a także ograniczona liczba ofert pracy skierowanych do kobiet na lokalnym rynku.

Oprócz kobiet, istotną część wśród osób bezrobotnych stanowią jednostki należące do grup uznawanych za znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Do grup tych należą osoby młode (do 30 roku życia), osoby starsze (powyżej 50 roku życia) oraz długotrwale bezrobotni. W 2024 roku zarejestrowano w gminie 128 osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia i 118 powyżej 50 roku życia. W analizowanym okresie największy spadek liczby bezrobotnych zaobserwowano wśród osób powyżej 50. roku życia.

Wśród osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy najliczniejszą grupę w gminie stanowią długotrwale bezrobotni. Ich liczba w latach 2020–2024 zmniejszyła się o 59 osób. Osoby te nierzadko posiadają nieadekwatne lub przestarzałe kwalifikacje zawodowe i mają trudności ze znalezieniem pracy, co negatywnie wpływa na ich jakość życia. Często towarzyszą im zniechęcenie, brak aktywności zawodowej, poczucie wykluczenia społecznego oraz lęk przed powrotem na rynek pracy. Nierzadko osoby te działają w tzw. „szarej strefie” lub traktują status bezrobotnego jako trwały, co sprawia, że działania aktywizacyjne skierowane do tej grupy są mało efektywne. W gminie Pyrzyce bezrobocie jest jedną z głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej.

Tabela 21 Osoby bezrobotne z terenu gminy Pyrzyce w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
bezrobotne kobiety	295	258	261	223	248
osoby do 30 roku życia	129	92	121	107	128
osoby po 50 roku życia	145	158	140	126	118
długotrwale bezrobotni	251	268	237	181	192

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Bezrobocie to nie tylko problem jednostki, ale także całych społeczności i gospodarki.

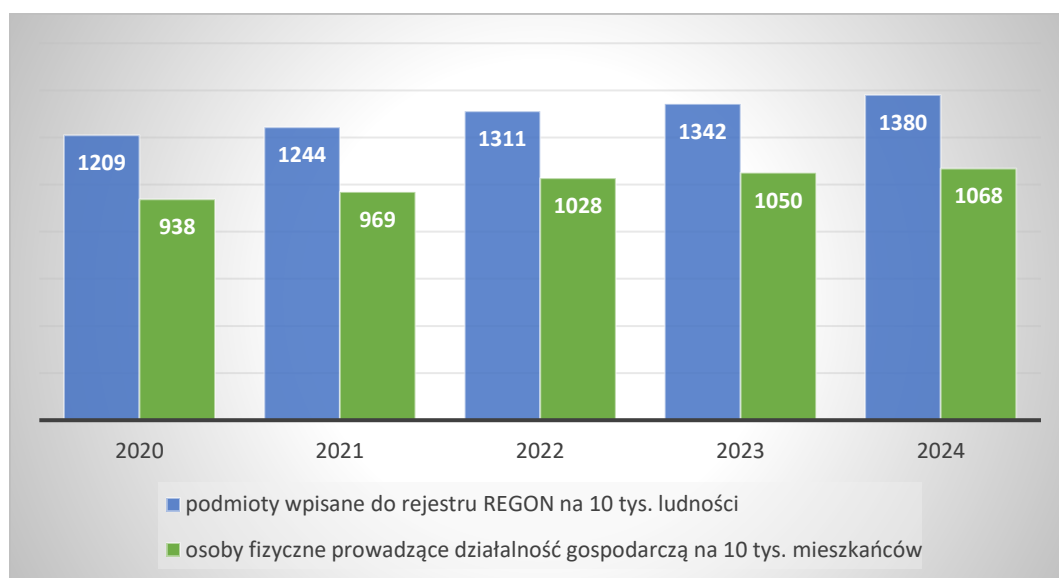
Występowanie wysokiego poziomu bezrobocia wpływa negatywnie na kondycję społeczną, psychologiczną i ekonomiczną obywateli. Brak dochodów powoduje obniżenie poziomu życia. Osoby bezrobotne często nie są w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb (mieszkanie, żywność, edukacja, opieka zdrowotna), co prowadzi do ubóstwa i marginalizacji

społecznej. Bezrobocie jest jednym z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej na terenie gminy Pyrzyce.

2.2 Podmioty gospodarcze

Według danych GUS na 10 tys. ludności w gminie Pyrzyce w ewidencji REGON zarejestrowanych było 1 380 podmiotów gospodarczych, z czego 1 068 było prowadzonych przez osoby fizyczne. Liczba podmiotów gospodarczych w analizowanych latach 2020-2024 wskazuje a tendencję wzrostową, co świadczy o rozwoju gospodarczym gminy.

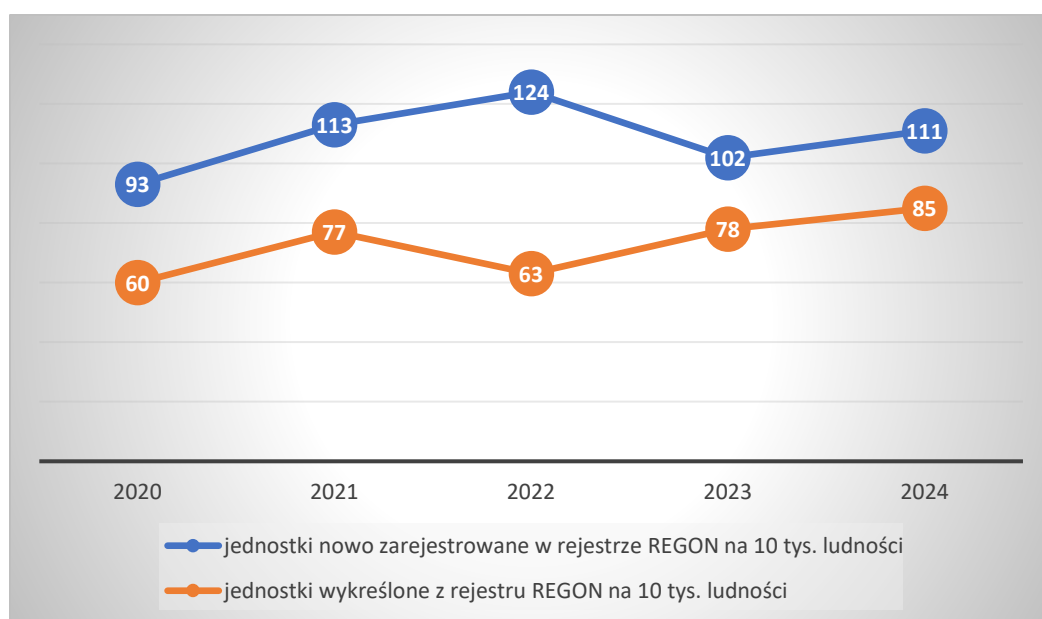
Wykres 9 Liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji REGON na 10 tys. ludności w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Wzrost gospodarczy to proces długofalowego zwiększania się zdolności gospodarki do wytwarzania dóbr i usług w danym okresie. Najczęściej mierzy się go jako zmianę realnego produktu krajowego brutto (PKB) w ujęciu rocznym. Jest jednym z podstawowych wskaźników oceniających kondycję gospodarki. Tendencją wzrostu gospodarczego jest również liczba nowo powstających przedsiębiorstw oraz jej stosunek do podmiotów likwidowanych. W analizowanym okresie lat 2020-2024 na terenie gminy Pyrzyce stosunek liczby podmiotów nowo powstałych do likwidowanych jest wyższy. W 2024 r. odnotowano powstanie 111 nowych podmiotów gospodarczych, a zlikwidowano 85 podmiotów.

Wykres 10 Liczba podmiotów nowo powstałych i likwidowanych na 10 tys. ludności w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Z danych Urzędu Miejskiego w Pyrzycach można wskazać największych przedsiębiorców na terenie gminy, m.in.:

- ABC Rol,
- Agrolex,
- Backer OBR Sp. z o.o.,
- Bakron Projekt,
- Bank Pekao S.A.,
- Bank PKO BP S.A.,
- Bank Spółdzielczy Ziemi Szczecińskiej z siedzibą w Pyrzycach,
- BNP Paribas Bank Polska S.A.,
- Centrala Nasienna,
- Dall Sp. J.,
- Europa Systems Sp. z o.o.,
- Geotermia Pyrzyce Sp. z o.o.,
- Hotel "SALVADOR",
- MECH-ROL,
- M.I.H.G. Sp. z o.o.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Eskulap Sp. z o.o.,

- Piekarnia "AGA",
- PSS "Społem",
- Pyrzycka Spółdzielnia Mieszkaniowa w Pyrzycach,
- Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Pyrzycach,
- Remont i Oznakowanie Dróg Sp. z o.o.,
- Restauracja Park,
- Santander Bank Polska S.A. Placówka Partnerska Nr 2,
- Sharman Sp. z o. o.,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa "Nasz Dom" w Krzemlinie,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa "Słoneczna" w Pyrzycach,
- Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA,
- TOPP – Firma Usługowo-Handlowa Andrzej Wrzosek,
- Usługi Sprzętem Budowlanym i Transportowym – Jacek Ksel,
- Usługi Transportowe "GRUT" – Leszek Rogalewicz,
- Wspólnota – Doradztwo i Zarządzanie – Teresa Kardaczuk,
- Zarządzanie Nieruchomościami "Gestor" – Elżbieta Pełka,
- Ofi-Med. Przychodnia Specjalistyczna Pyrzyce,
- Ulenberg sp. z o.o.,
- EW-Invest,
- KONSTALBUD S.C.

2.3 Planowanie przestrzenne

Obecnie na terenie gminy Pyrzyce obowiązuje *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasta i Gminy Pyrzyce* zatwierdzone Uchwałą nr LXV/499/23 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 26 października 2023 r.

Na terenie gminy obowiązuje 18 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Pokrycie gminy obowiązującymi mpzp wynosi 512,4 ha, co stanowi w przybliżeniu 2,51 % powierzchni gminy. Gmina nie posiada jeszcze opracowanego planu ogólnego.

W 2024 r. gmina Pyrzyce kontynuowała prace nad realizacją dwóch projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wyznaczających tereny przeznaczone pod lokalizację farm wiatrowych, zgodnie z niżej wymienionymi uchwałami:

1. Uchwała nr LXI/474/23 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 25 maja 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębów: Brzeziny, Młyny, Pyrzyce, Ryszewko, Ryszewo, Rzepnowo, Turze, Żabów w gminie Pyrzyce, uchwała wyznacza teren na północy gminy Pyrzyce. Podjęcie uchwały umożliwia posadowienie farm wiatrowych, których całkowita wysokość elektrowni wiatrowej jest do 300 m, maksymalna średnica wiatraka wraz z łopatami do 200 m, planowana liczba elektrowni wiatrowych 5 szt. (uchwała została uchylona na mocy Uchwały nr XVI/140/25 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 29 maja 2025 r.);
2. Uchwała nr LXI/475/23 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 25 maja 2023 r. w sprawie sporządzenia mpzp części obrębów: Brzesko, Krzemlin, Letnin, Mielęciny, Nowielin, Obromino, Pstrowice, w gminie Pyrzyce, wyznacza teren na południu Gminy Pyrzyce. Podjęcie uchwały umożliwia posadowienie farm wiatrowych, których całkowita wysokość elektrowni wiatrowej jest do 300 m, maksymalna średnica wiatraka wraz z łopatami do 200 m, planowana liczba elektrowni wiatrowych 15 szt.

Dodatkowo podjęte zostały 3 uchwały intencyjne dotyczące zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz uchwała intencyjna dotycząca sporządzenia planu ogólnego dla gminy Pyrzyce.

Z uwagi na brak planów zagospodarowania przestrzennego do całej gminy w 2024 r. wydano: 183 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz 12 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Łączna powierzchnia terenów objętych decyzjami o warunkach zabudowy wyniosła 84,22 ha natomiast decyzjami celu publicznego - 18,97 ha. W 2024 r. nastąpił wzrost powierzchni terenów objętych decyzjami o warunkach zabudowy o 20,62 ha w stosunku do roku 2023 oraz spadek o 12,73 ha w przypadku decyzji dotyczących inwestycji celu publicznego.

2.4 Gospodarka mieszkaniowa i mienie gminne

W 2024 r. na terenie gminy Pyrzyce odnotowano łącznie 2 872 budynki mieszkalne. Ich liczba w stosunku do 2020 r. uległa zwiększeniu o 183 budynki. Na terenie gminy znajduje się 6 918 mieszkań o łącznej powierzchni 505 515 m². Przeciętna powierzchnia mieszkania wynosi 73,1 m². W analizowanym okresie wzrosła liczba mieszkań w gminie o 233 mieszkania.

Tabela 22 Liczba budynków i mieszkań na terenie gminy Pyrzyce w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Budynki mieszkalne	2 689	2 749	2 781	2 829	2 872
Liczba mieszkań	6 685	6 745	6 809	6 865	6 918
Powierzchnia użytkowa mieszkań	482 376	489 493	494 633	500 363	505 515
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	72,2	72,6	72,6	72,9	73,1

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zgodnie z ewidencją mienia komunalnego gmina Pyrzyce posiada:

- majątek rzeczowy w postaci środków trwałych, wyposażenia, księgozbiorów oraz wartości niematerialnych i prawnych w jednostkach organizacyjnych (urząd, przedszkola, szkoły, OSiR oraz OPS w Pyrzycach) o wartości 172 250 205,62 zł,
- majątek rzeczowy w postaci środków trwałych administrowanych przez Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. (w zakresie gospodarki mieszkaniowej, utrzymania cmentarzy komunalnych, gospodarki wodnej i kanalizacyjnej na terenie miasta i części terenu wiejskiego),
- Prawa majątkowe z tytułu udziałów i akcji: Geotermia Pyrzyce Sp. z o.o., Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa „KZN – Zachodniopomorski Sp. z o.o.” o wartości 38 213 450 zł.

Gmina jest właścicielem następujących gruntów (o łącznej wartości 8 642 497,12 zł):

- grunty rolne – o powierzchni 110,0431,
- grunty leśne – o powierzchni 46,9051,
- grunty zabudowane i zurbanizowane – o powierzchni 291,2964 ha,
- drogi (tereny komunikacyjne) – o powierzchni 395,4ha,712
- grunty pod wodami – o powierzchni 7,7911 ha,
- tereny różne – o łącznej powierzchni 37,5271 ha.

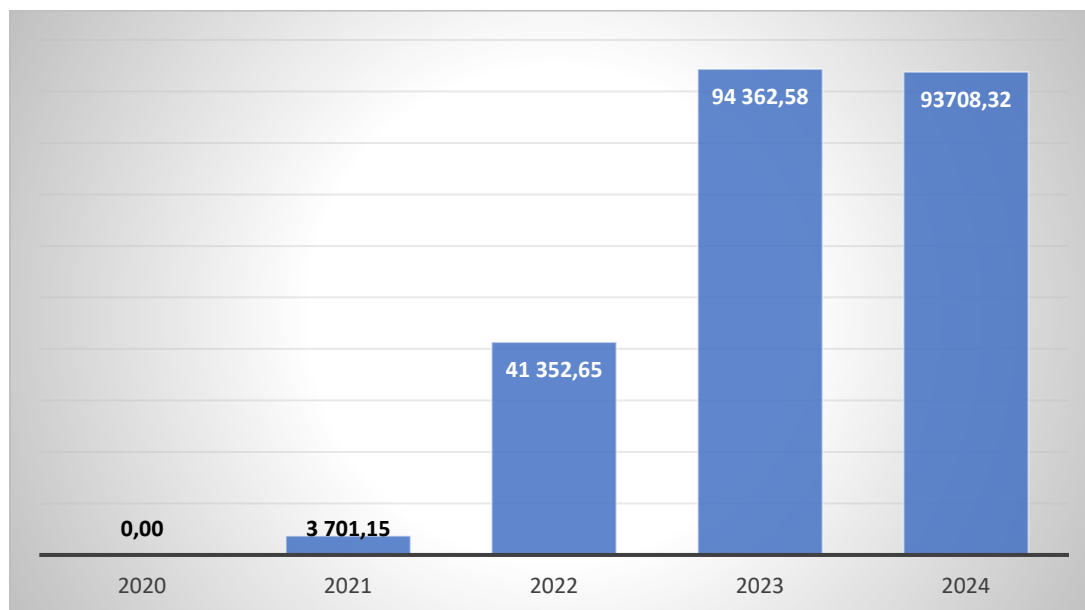
Wykaz świetlic wiejskich wchodzących w skład mienia komunalnego gminy Pyrzyce:

1. świetlica wiejska w m. Brzesko,
2. świetlica wiejska w m. Brzezin,
3. świetlica wiejska w m. Giżyn,
4. świetlica wiejska w m. Krzemlin,
5. świetlica wiejska w m. Mechowo,

6. świetlica wiejska w m. Mielęcín,
7. świetlica wiejska w m. Młyny,
8. świetlica wiejska w m. Nieborowo,
9. świetlica wiejska w m. Nowielin,
10. świetlica wiejska w m. Obromino,
11. świetlica wiejska w m. Okunica,
12. świetlica wiejska w m. Pstrowice,
13. świetlica wiejska w m. Ryszewko,
14. świetlica wiejska w m. Stróżewo,
15. świetlica wiejska w m. Turze,
16. świetlica wiejska w m. Żabów,
17. świetlica wiejska w m. Rzepnowo,
18. świetlica wiejska w m. Letnin,
19. Klub Rolnika w Letninie.

Świetlice wiejskie na terenie gminy Pyrzyce pełnią funkcję lokalnych centrów integracji społecznej. Wykorzystywane są do organizacji spotkań mieszkańców, zajęć dla dzieci i młodzieży, szkoleń, wydarzeń kulturalnych oraz zebrań sołeckich. Część świetlic została wyremontowana lub doposażona ze środków unijnych, funduszu sołeckiego lub programów rozwoju obszarów wiejskich. Ich stan techniczny i wyposażenie są zróżnicowane – część obiektów wymaga modernizacji, inne są nowoczesne i w pełni przystosowane do działań animacyjnych. W analizowanych latach 2020-2024 dokonano wielu działań modernizacyjnych w świetlicach. Oprócz bieżących remontów i dostosowywania przestrzeni i infrastruktury dokonano termomodernizacji niektórych świetlic. W 2020 r. nie odnotowano żadnych wpływów, z uwagi na brak wynajmu świetlic z powodu pandemii.

Wykres 11 Wpływ środków finansowych z wynajmu świetlic wiejskich w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Pyrzycach

3. Uwarunkowania środowiskowe

3.1 Infrastruktura techniczna

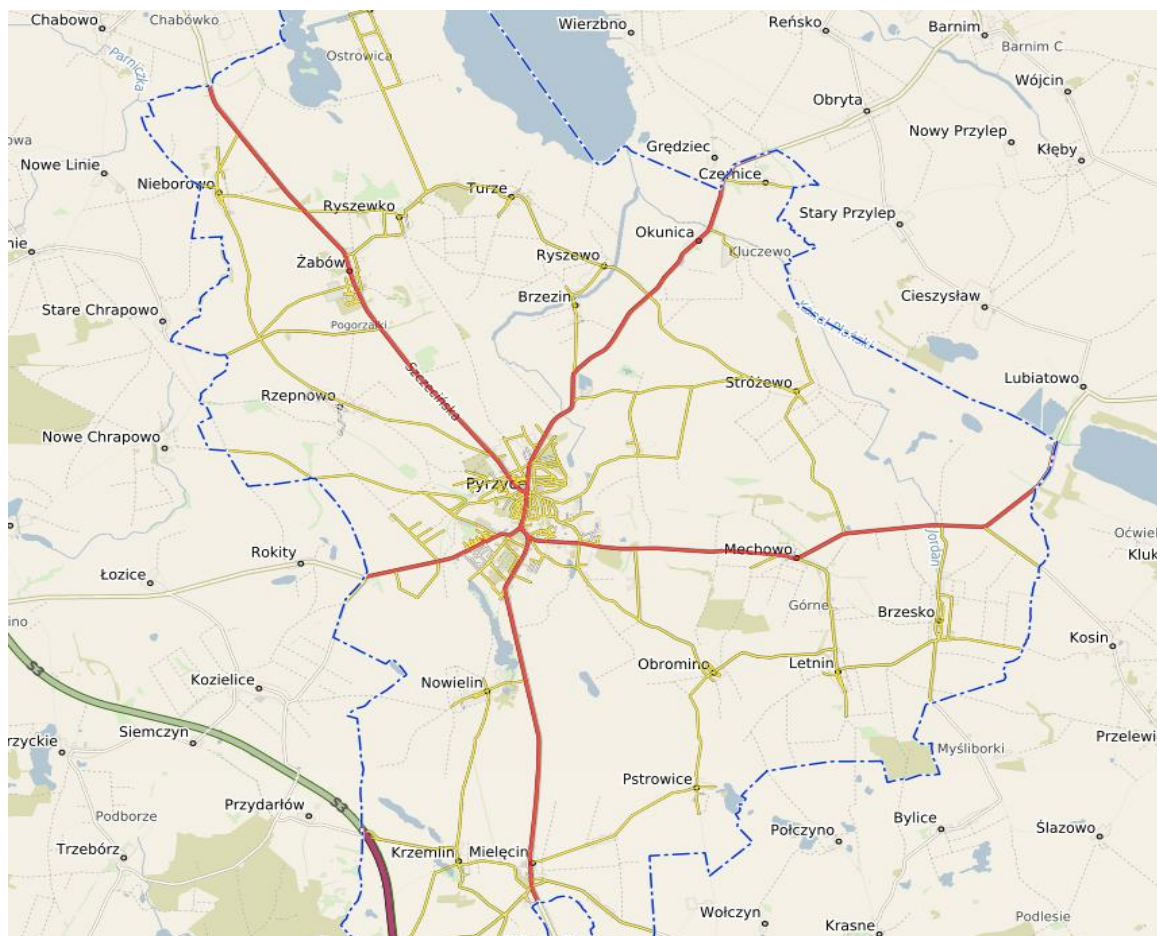
3.1.1 Komunikacja drogowa

W 2024 r. uległa zmianie struktura własnościowa infrastruktury drogowej w stosunku do roku 2023 z uwagi na przeprowadzone inwestycje na drogach gminnych - wewnętrznych, które według przepisów stały się drogami gminnymi - publicznymi. Skutkowało to, zwiększeniem ilości dróg publicznych w gminie z 34 do 38 dróg publicznych, z czego 28 dróg znajduje się na terenie miasta Pyrzyce, a 10 na terenach wiejskich.

Struktura własnościowa infrastruktury drogowej obejmuje drogi gminne, powiatowe i wojewódzkie o łącznej długości 173,689 km o zróżnicowanym stanie technicznym, z tego:

- drogi gminne publiczne posiadają długość 39,709 km, w tym 14,467 km dróg miejskich,
- drogi powiatowe wynoszą 91,580 km, w tym 22,938 km dróg miejskich,
- drogi wojewódzkie posiadają długość 42,4 km.

Mapa 8 Układ dróg przebiegających przez teren gminy Pyrzyce

Źródło: <https://pyrzyce.e-mapa.net/>

Gmina Pyrzyce jest właścicielem 790 dróg wewnętrznych o łącznej powierzchni 326,5497 ha położonych na terenie 21 sołectw. W większości są to drogi gruntowe, utwardzone gruzem, tłuczniem itp., nie spełniające parametrów technicznych o zróżnicowanym stopniu zużycia technicznego. W czerwcu 2024 r. gmina Pyrzyce przejęła od Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa działkę nr 134/5 obręb Żabów, stanowiącą drogę wewnętrzną (dojazdową m.in. do przedszkola w Żabowie).

Na terenie gminy znajdują się ścieżki rowerowe o łącznej długości 10,89 km, z czego

- ścieżka rowerowa ul. Stargardzkiej – Brzesko – 10,06 km;
- ścieżka rowerowa ul. Cmentarna – ul. Rycerza Przybora – 0,83 km.

W 2024 r. gmina Pyrzyce jako Członek Stowarzyszenia „Lider Pojezierzy” z siedzibą w Przelewicach czynnie uczestniczyła w pracach nad opracowaniem Strategii IIT Partnerstwa

„Lider Pojezierzy”. W ramach przyjętej Strategii gmina Pyrzyce będzie realizować m.in. przedsięwzięcia:

- „Budowa ścieżki rowerowej Pyrzyce-Kozielice” - przewidywany termin zakończenia inwestycji IV kwartał 2028 r.,
- „Budowa ścieżki rowerowej Pyrzyce-Nowielin” - przewidywany termin zakończenia inwestycji III kwartał 2029 r.

W dniu 17 lutego 2025 r. gmina Pyrzyce podpisała z Województwem Zachodniopomorskim list intencyjny dotyczący współpracy przy tworzeniu i utrzymaniu „Sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego – Trasa Doliny Płoni”. Dokument określa wolę realizacji wspólnych działań w zakresie rozwoju infrastruktury rowerowej, jej promocji, pozyskiwania środków zewnętrznych oraz zapewnienia trwałości i przejezdności istniejących tras. Zadania będą realizowane w oparciu o koncepcję sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego.

Na terenie gminy utworzonych jest 376 miejsc parkingowych. W gminie funkcjonuje transport zbiorowy. Ponadto realizowane są przewozy regularne specjalne, związane z dowozami do placówek oświatowych. Przez teren gminy Pyrzyce przebiegają dwie linie kolejowe. Linia kolejowa nr 411 relacji Stargard Szczeciński – Pyrzyce oraz linia kolejowa nr 422 relacji Pyrzyce – Głazów. Obie linie są nieczynne i niezelektryfikowane. Długość linii kolejowych na terenie gminy wynosi 16,3 km dla linii nr 411 oraz 18,7 km dla linii nr 422.

System komunikacji drogowej na terenie gminy Pyrzyce jest systematycznie kontrolowany i sukcesywnie ulepszany. W celu zapewnienia bezpieczeństwa i poprawy jakości życia mieszkańców każdego roku dokonuje się bieżących remontów i napraw dróg gminnych. W 2024 r. w celu poprawy stanu technicznego dróg oraz zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników, zostały zrealizowane bieżące remonty na łączną kwotę 240 588,47 zł, w tym chodniki - 57 980,97 zł, drogi - 182 607,50 zł. W 2024 r. zlecono wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadań:

1. „Rozbudowa i przebudowa ul. Rycerza Przybora w M. Pyrzyce wraz z infrastrukturą drogową: I etap - Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej”. Całkowity koszt zadania 161 130,00 zł,
2. „Rozbudowa i przebudowa ul. Żwirki i Wigury wraz z infrastrukturą drogową: I etap - Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej”. Całkowity koszt zadania 175 521,00 zł. Zadanie w trakcie realizacji.

3. „Przebudowa drogi gminnej nr 341 obręb Mechowo – etap I” - Długość odcinka drogi ok. 600 mb. Zadanie finansowane ze środków funduszu sołeckiego sołectwa Mechowo (17 097,00 zł),
4. „Przebudowa drogi gminnej działka nr 296 i 120/2” obręb Krzemlin. Zadanie finansowane ze środków funduszu sołeckiego sołectwa Krzemlin (8 856,00 zł)
5. „Przebudowa drogi dz. nr 143 obręb Turze” wraz z odwodnieniem. Zadanie finansowane ze środków funduszu sołeckiego sołectwa Turze (14 890,55 zł).
6. „Przebudowa ulicy Jana Kilińskiego wraz z modernizacją sieci wodociągowej realizowanej wspólnie z Pyrzyckim Przedsiębiorstwem Komunalnym”. Całkowity koszt zadania szacowany jest na około 19 mln.

W ramach poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego pieszych systematycznie poprawiany jest stan oświetlenia na terenie gminy. W 2024 r. wykonano i zmodernizowano oświetlenie uliczne przy ul. Ciepłowniczej od posesji 19A do skrzyżowania z ul. Spokojną (etap II), na ul. Nad Potokiem, w miejscowości Stróżewo, Brzeziny, Giżyn. Przygotowano również dokumentację techniczną pod montaż nowych lamp świetlnych w kolejnych sołectwach (tj. Letnina, Ryszewo, Turze czy w Krzemlinie).

W 2024 r. gmina kontynuowała kolejne inwestycje infrastrukturalne (drogowe), których realizacja ukończona zostanie w kolejnych latach. Wśród najważniejszych działań była kontynuacja budowy obwodnicy miasta Pyrzyce, prowadzonej przez Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie, we współpracy z Pracownią Projektową Most Sp. z o.o. Budowa obwodnicy Pyrzyc w ciągu DW119 jest kluczową inwestycją infrastrukturalną regionu. Projekt znajduje się w końcowej fazie przygotowań (procedura ZRID), a jego realizacja planowana jest na lata 2026–2028. Szacunkowy koszt inwestycji wynosi ok. 80–82 mln zł, przy współfinansowaniu ze środków rządowych oraz udziale Gminy Pyrzyce (ok. 9 mln zł). Obwodnica o długości ponad 7,5 km zostanie poprowadzona po zachodniej stronie miasta, łącząc główne ciągi komunikacyjne. Inwestycja obejmuje budowę rond, mostów i infrastruktury towarzyszącej. Celem przedsięwzięcia jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta (ok. 16 tys. pojazdów/dobę), poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, ograniczenie hałasu i emisji oraz zwiększenie dostępności terenów inwestycyjnych. Projekt uwzględnia rozwiązania środowiskowe, w tym przejścia dla zwierząt i nasadzenia kompensacyjne.

3.1.2 Sieć wodociągowa

Gmina Pyrzyce posiada rozbudowany układ sieci wodociągowej obejmujący całą gminę. Stopień zużycia sieci jest zróżnicowany i uzależniony od roku jej budowy. Podmiotami odpowiedzialnymi za dostawę wody do gospodarstw domowych oraz zakładów pracy działających na terenie gminy Pyrzyce są: Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. w Pyrzycach, które eksploatuje sieć wodociągową na terenie miasta Pyrzyce, Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o. w Goleniowie będące administratorem sieci wodociągowej na terenie wiejskim stanowiącej własność gminy Pyrzyce. W listopadzie 2024 r. gmina wypowiedziała umowę o administrowanie siecią Wodociągom Zachodniopomorskim Sp. z o.o. w Goleniowie. Docelowo sieć zostanie przekazana do Pyrzyckiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o. o. w Pyrzycach.

Całkowita długość sieci wodociągowej na terenie gminy Pyrzyce w 2023 r. wyniosła 124,6 km (według Banku Danych Lokalnych – GUS) i obsługiwała 2 358 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W porównaniu do roku 2020 długość sieci wodociągowej na terenie gminy uległa zwiększeniu o 11,5 km. Z sieci wodociągowej w gminie korzystało w 2023 r. 16 907 osób, co stanowiło 93,1% ogólnej liczby ludności gminy. W 2023 r. odnotowano 91 awarii sieci wodociągowej. Zużycie wody na 1 mieszkańca w 2022 r. wynosiło 30,2 dam³, co w porównaniu z latami wcześniejszymi wskazuje na wzrost zużycia wody na terenie gminy.

Tabela 23 Sieć wodociągowa na terenie gminy Pyrzyce w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) [km]	113,1	118,3	118,5	124,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	2 213	2 310	2 331	2 358
awarie sieci wodociągowej [szt.]	271	267	104	91
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	17 210	17 132	17 050	16 907
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	92,8	93,0	93,0	93,1
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [dam ³]	29,4	29,4	30,2	brak danych

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Największym dostawcą wody na terenie gminy Pyrzyce jest Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o. o. w Pyrzycach, które na dzień 31.12.2024 r. dostarczyło odbiorcom 502 498 m³ wody. Z kolei Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o. o. w Goleniowie w 2024 r. dostarczyły 185 254,79 m³ wody 1 457 odbiorcom. Przedsiębiorstwa odnotowały wzrost sprzedaży wody w porównaniu z latami wcześniejszymi.

3.1.3 Sieć kanalizacyjna

System gospodarki ściekowej na terenie gminy jest realizowany przez Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z.o.o. w Pyrzycach, Spółdzielnię Mieszkaniową „Nasz Dom” w Krzemlinie. Największym problemem na terenie gminy jest brak kanalizacji na obszarach wiejskich.

W 2024 r. oczyszczalnia ścieków w Pyrzycach przyjęła mieszaninę ścieków bytowych, roztopowych i infiltracyjnych w ogólnej ilości 1 829 330,00 m³, z tego z kanalizacyjnego systemu zbiorczego 1 785 920,00 m³. Do przepompowni taborem asenizacyjnym dostarczono 43 410,00 m³ ścieków, w tym 27 590,34 m³ pochodziło z terenu gminy Pyrzyce. Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Krzemlin przyjęła 20 000 m³ i odnotowano wzrost o 45,61%. Całkowita długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Pyrzyce w 2023 r. wyniosła 49,6 km (według Banku Danych Lokalnych – GUS) i obsługiwała 1 058 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W porównaniu do roku 2020 długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy uległa zwiększeniu o 5,9 km. Z sieci kanalizacyjnej w gminie korzystało w 2023 r. 13 346 osób, co stanowiło 73,5% ogólnej liczby ludności gminy. W 2023 r. odnotowano 310 awarii sieci kanalizacyjnej, co wskazuje na wzrost liczby awarii w porównaniu z rokiem 2020.

Tabela 24 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Pyrzyce w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	43,7	44,0	46,7	49,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 017	1 037	1 056	1 058
awarie sieci kanalizacyjnej [szt.]	268	240	193	310
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	13 572	13 515	13 449	13 346
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	73,2	73,3	73,4	73,5

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Na terenie gminy w 2024 r. zlokalizowanych było łącznie 845 zbiorników bezodpływowych oraz 180 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 25 Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych na terenie gminy w 2024 r.

Lp.	Obszar	Liczba	
		Zbiorniki bezodpływowe	Oczyszczalni przydomowe
1	Miasto	88	67
2	Wieś	757	113
Razem		845	180

Źródło: Raport o stanie gminy Pyrzyce za rok 2024, s. 46.

Remonty i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej realizowane są przez przedsiębiorstwa. Plan remontów i modernizacji w przypadku PPK Sp. z o.o. w Pyrzycach oraz Wodociągów Zachodniopomorskich Sp. z o.o. w Goleniowie realizowany jest zgodnie z Wieloletnim Planem Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych. Natomiast w Spółdzielni Mieszkaniowej „Nasz Dom” na podstawie planów przyjętych przez Spółdzielnię. W 2024 r. Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Pyrzycach wybudowało sieć magistralną wodociągowa w ulicach: Lipiańska - Młodych Techników Mickiewicza, a także podpisało umowę na wykonanie prac dotyczących budowy studni głębinowych wchodzących w skład ujęcia wody w Pyrzycach oraz podpisano umowę na zadanie pn. „Opracowanie Programu Funkcjonalno-użytkowego – Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Pyrzyce”. Zachodniopomorskie Wodociągi Sp. z o.o. w Goleniowie w 2024 r. wykonały wymianę wodomierzy (32 szt.) w miejscowości: Mechowo, Brzesko, Letnin, Obromino, Pstrowice, Brzezin, Ryszewo, Czernice, Ryszewko, Krzemlin, Nowielin, Giżyn, Rzepnowo, a także przegląd hydrantów w miejscowości: Krzemlin, Mielęcín, Nowielin. Dodatkowo Zachodniopomorskie Wodociągi w 2024 r. wykonały remonty ujęcia wody w Krzemlinie, Mielęcínie, Stróżewie, Obrominie oraz w Ryszewku.

W 2024 r. wystąpiły nieliczne przerwy w dostawie wody spowodowane usuwaniem awarii oraz remontami. Poza przerwami technicznymi sieć wodociągowa działała w sposób bezpieczny i ciągły. Należy stwierdzić, że mieszkańcy gminy Pyrzyce byli należycie zabezpieczeni w dostawę wody do celów konsumpcyjnych jak i gospodarczych. Gospodarka

ściekowa w gminie Pyrzyce wymaga poszukiwania nowych rozwiązań, aby systemem było objętych 100% mieszkańców.

Od sierpnia 2024 r. gmina Pyrzyce realizuje działania inwestycyjne mające na celu uporządkowanie systemu gospodarki ściekowej w miejscowości Żabów. Kluczowym elementem tych działań jest **wybudowana nowa oczyszczalnia ścieków**. Na realizację tej inwestycji gmina pozyskała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład w wysokości ok. 5,7 mln zł. Inwestycja zakończyła się 12 stycznia 2026 r., pozwoli to, na trwałe rozwiązanie problemów związanych z funkcjonowaniem lokalnej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz wyeliminuje konieczność podejmowania licznych działań interwencyjnych. Realizacja tej inwestycji jest odpowiedzią na skomplikowaną sytuację infrastrukturalną w miejscowości Żabów, która przez wiele lat była związana z funkcjonowaniem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w strukturach Spółdzielni Mieszkaniowej „ŚWIT”. Spółdzielnia zarządzała m.in. lokalną oczyszczalnią ścieków, hydrofornią oraz siecią wodociągową i kanalizacyjną obsługującą mieszkańców miejscowości. Już od 2015 r. podejmowane były działania mające na celu uporządkowanie sposobu zarządzania tą infrastrukturą. Przedstawiciele Gminy Pyrzyce oraz Pyrzyckiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. uczestniczyli w spotkaniach z przedstawicielami Spółdzielni „ŚWIT”, podczas których deklarowano gotowość przejęcia eksploatacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przez podmiot komunalny. Początkowo jednak członkowie spółdzielni nie wyrazili zgody na przekazanie majątku obejmującego oczyszczalnię ścieków, hydrofornię oraz elementy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W kolejnych latach pojawiały się coraz większe trudności związane z utrzymaniem i eksploatacją infrastruktury. Ograniczone możliwości inwestycyjne podmiotu zarządzającego oraz pogarszający się stan techniczny urządzeń doprowadziły do sytuacji wymagającej podejmowania interwencji w celu zapewnienia ciągłości świadczenia usług komunalnych dla mieszkańców miejscowości. W 2021 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa „ŚWIT” poinformowała o zamiarze zaprzestania dalszej eksploatacji oczyszczalni ścieków. Od tego momentu gmina intensyfikowała działania zmierzające do rozwiązania problemu gospodarki wodno-ściekowej w Żabowie, w tym prowadziła rozmowy dotyczące przejęcia infrastruktury oraz jej docelowej modernizacji. Sytuacja uległa dalszemu skomplikowaniu w związku z rozpoczęciem procesu likwidacji Spółdzielni Mieszkaniowej „ŚWIT”. W 2024 r. rozpoczęto formalne działania mające na celu

przejęcie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej przez Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne. Podczas spotkania przedstawiciele gminy oraz likwidatora spółdzielni zaproponowano przekazanie infrastruktury obejmującej m.in. oczyszczalnię ścieków, hydrofornię oraz elementy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na rzecz gminy za symboliczną kwotę 1 zł. W związku z powyższym Rada Miejska w Pyrzycach w dniu 30 października 2024 r. podjęła uchwałę nr IX/72/24 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie od Spółdzielni Mieszkaniowej „ŚWIT” w likwidacji majątku obejmującego elementy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w miejscowości Żabów. Proces przejęcia infrastruktury okazał się jednak skomplikowany ze względu na brak pełnej dokumentacji technicznej oraz konieczność przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji sieci i przygotowania operatów szacunkowych. W toku prowadzonych działań gmina wielokrotnie zwracała się o przekazanie dokumentacji niezbędnej do sporządzenia operatu szacunkowego oraz przygotowania aktu notarialnego. Przekazywane materiały nie zawierały jednak wszystkich informacji wymaganych do przeprowadzenia pełnej wyceny majątku. W związku z powyższym gmina Pyrzyce podjęła działania zmierzające do pozyskania brakujących informacji oraz przeprowadzenia inwentaryzacji infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie miejscowości Żabów. Jednocześnie, ze względu na konieczność zapewnienia ciągłości świadczenia usług komunalnych dla mieszkańców, część działań związanych z utrzymaniem infrastruktury realizowana jest w trybie awaryjnym przy wsparciu Pyrzyckiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. Do czasu zakończenia procesu przejęcia infrastruktury system funkcjonuje w warunkach przejściowych, wymagających podejmowania bieżących działań zabezpieczających. Doświadczenia związane z funkcjonowaniem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Żabowie wskazują na konieczność systemowego monitorowania stanu infrastruktury komunalnej oraz stopniowego porządkowania struktury własnościowej sieci technicznych. Integracja infrastruktury w ramach jednolitego systemu zarządzania komunalnego jest niezbędna dla zapewnienia bezpieczeństwa infrastrukturalnego, efektywnego planowania inwestycji oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na modernizację systemów wodociągowych i kanalizacyjnych. Zrealizowana budowa nowej oczyszczalni ścieków w Żabowie stanowi kluczowy element rozwiązania wieloletnich problemów infrastrukturalnych w tej części gminy oraz istotny krok w kierunku poprawy bezpieczeństwa środowiskowego i jakości życia mieszkańców.

3.1.4 Sieć szerokopasmowa

Dużą potrzebą współczesnego rozwoju społeczno-gospodarczego jest dostęp do komunikacji, którą zapewnia szerokopasmowy internet. „Narodowy Plan Szerokopasmowy” (NPS) określa politykę rządu dotyczącą zapewnienia obywatelom i przedsiębiorcom dostępu do nowoczesnych usług komunikacji elektronicznej.

Na przestrzeni lat 2013-2018 należy dostrzec pozytywny wzrost poziomu pokrycia kraju infrastrukturą szerokopasmową, umożliwiającą korzystanie z usług dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s. Na koniec 2018 r. taką możliwość posiadało 71,7% gospodarstw domowych w Polsce, wskaźnik ten wzrósł zaś o 19,6 p. p. względem danych na koniec 2013 r., tj. tuż przed przyjęciem przez Radę Ministrów pierwszej wersji NPS.

Kluczowym wyzwaniem Ministerstwa Cyfryzacji jest zapewnienie do 2025 r. wszystkim gospodarstwom domowym możliwości dostępu do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s., z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonej w gigabitach oraz zapewnienie gigabitowego dostępu do internetu dla wszystkich miejsc stanowiących siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego, takich jak szkoły, węzły transportowe i główne miejsca świadczenia usług publicznych, a także dla przedsiębiorstw prowadzących intensywną działalność w internecie.

W kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego gminy należy uwzględnić w rozwoju instytucjonalnym aktywną działalność w celu podnoszenia dostępu do sieci szerokopasmowej. Stanowi to ważny aspekt rozwoju przedsiębiorczości internetowej, funkcjonowania placówek oświatowych, kulturalnych oraz administracji samorządowej.

3.2 Jakość powietrza

W województwie zachodniopomorskim pomiary jakości powietrza dokonywane są w podziale na trzy strefy: Aglomerację szczecińską, miasto Koszalin i strefę zachodniopomorską, do której należy gmina Pyrzyce. Zgodnie z *Roczną oceną jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim – raport wojewódzki za rok 2024* (GIOŚ RWMS w Szczecinie, 2025 r.) na terenie gminy Pyrzyce wyznaczono obszar przekroczeń docelowego stężenia rocznego O₃ w powietrzu ze względu na kryterium ochrony zdrowia i roślin.

W rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2024 z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę zdrowia ludzi, żadna strefa w województwie zachodniopomorskim

nie otrzymała klasy C. W przypadku wszystkich badanych zanieczyszczeń każda z trzech stref województwa została sklasyfikowana jako A (A1 pod kątem pyłu zawieszonego PM_{2,5} faza II). Ocenę przeprowadzono głównie w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w roku 2024 na stacjach włączonych do sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Jako metody uzupełniające metody szacowania uwzględniające wyniki modelowania matematycznego za rok 2024, a także informacje o lokalizacji źródeł i wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Tabela 26 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM_{2,5})

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
aglomeracja szczecińska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
miasto Koszalin	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
strefa zachodniopo morska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2023, s. 91.

Chociaż w roku 2024 w ocenie jakości powietrza żadna strefa w województwie zachodniopomorskim nie uzyskała klasy C ze względu na kryteria określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi, warto podkreślić, że zgodnie z zasadami oceny rocznej, klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, w przypadku wystąpienia obszaru przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia nawet o małym zasięgu decyduje on o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że potencjalne zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Z kolei w rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2024 r. z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę roślin, w przypadku wszystkich zanieczyszczeń strefa zachodniopomorska uzyskała klasę A. Na uwzględnionym w ocenie stanowisku pomiarowym tła pozamiejskiego, zlokalizowanym w Widuchowej (powiat gryfiński), nie zanotowano wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych/docelowych określonych dla kryterium celu ochrony roślin. Strefa zachodniopomorska została natomiast zaliczona do klasy D2 z uwagi na przekroczenie kryterium celu długoterminowego ustanowionego dla ozonu, zarejestrowane na stanowisku w Widuchowej.

Tabela 27 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A

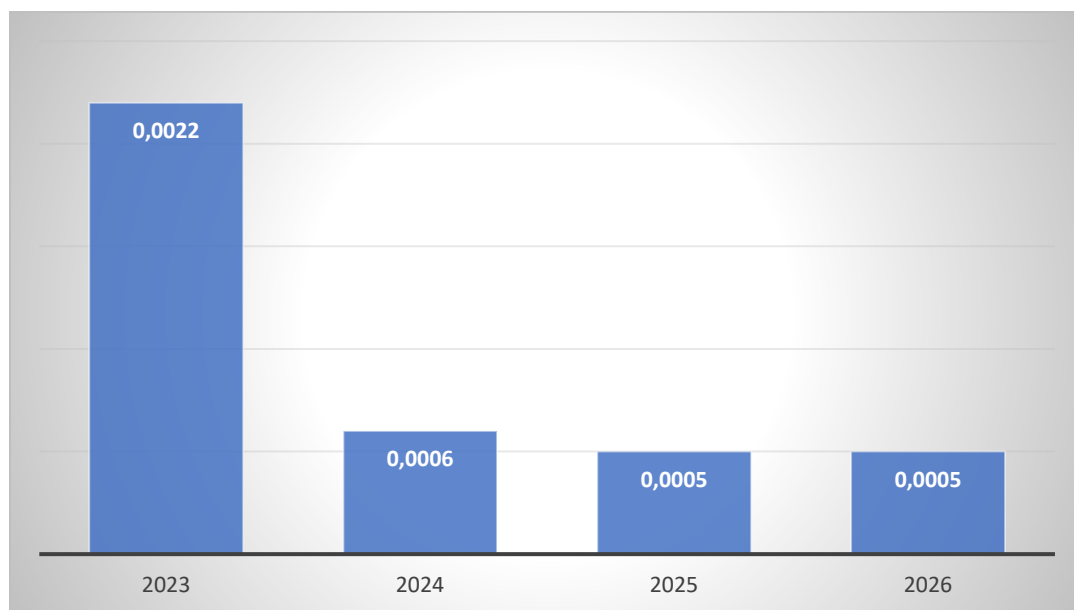
Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2023, s. 99.

Stan jakości powietrza w gminie Pyrzyce można określić jako bardzo dobry. Przekroczenia zanieczyszczenia powietrza dotyczyły tylko ozonu O₃. Do dwóch głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza w gminie można zaliczyć zanieczyszczenia komunikacyjne oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji. W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w kotłowniach indywidualnych i indywidualnych piecach centralnego ogrzewania. Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa, podmioty gospodarcze spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego. Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń. Co więcej, głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel, często zawierający znaczne ilości siarki.

Warto podkreślić, że na terenie Pyrzyce funkcjonuje Geotermia Pyrzyce, które produkuje ciepło geotermalne i dostarcza je do mieszkańców miasta, co świadczy o ekologicznym wykorzystywaniu naturalnych zasobów w wytwarzaniu ciepła.

W dniu 14 września 2023 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwalił aktualizację programu ochrony powietrza (POP) wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej. Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Dokument zawiera analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazuje działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm. Integralną częścią POP są Plany Działań Krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach wystąpienia ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych, informowania społeczeństwa w sytuacjach alarmowych w strefach województwa zachodniopomorskiego w danym roku kalendarzowym. Zgodnie z aktualizacją POP gmina Pyrzyce w ramach działań naprawczych ma osiągnąć w 2026 r. redukcję emisji benzo(a)pirenu do powietrza na poziomie 0,0005 Mg/rok.

Wykres 12 Wielkość redukcji emisji benzo(a)pirenu do powietrza w wyniku realizacji działań naprawczych w poszczególnych latach 2023-2026

Źródło: Uchwała Nr XLY/540/23 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 14 września 2023 r. w sprawie określenia Aktualizacji Programu ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej, s. 54.

3.3 Odnawialne źródła energii

Wraz z wciąż rosnącym zapotrzebowaniem na energię a przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych).

Na terenie gminy Pyrzyce znajdują się mikroinstalacje fotowoltaiczne o mocy do 50 kW, jednak gmina nie posiada ewidencji posiadanych mikroinstalacji, gdyż znajdują się one głównie w gospodarstwach domowych. Należy także odnotować, że na obiektach należących do gminy (tj. Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Leonida Teligi w Pyrzycach, Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia w Pyrzycach oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny w Okunicy) znajdują się urządzenia fotowoltaiczne o mocy 54kW.

Dodatkowo na obszarze obrębów Brzesko, Krzemlin, Letnin, Mielęcín, Nowielin, Obromino, Pstrowice wyznaczono strefę rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE). Ponadto na terenie gminy Pyrzyce w miejscowości Krzemlin oraz przy ul. Obojno posadowione zostały farmy fotowoltaiczne. W studium uwzględniono rozbudowę farm fotowoltaicznych na terenie gminy Pyrzyce w miejscowościach Brzesko, Letnin, Obromino, Mielęcín, Krzemlin i Pyrzyce. Łączna moc urządzeń fotowoltaicznych funkcjonujących przy ul. Obojno i Krzemlinie wynosi 2040 kW. Na obszarach użytkowanych rolniczo dopuszcza się budowę elektrowni wiatrowych. Rozwój odnawialnych źródeł energii w postaci farm wiatrowych jest planowany w przyszłości. Z uwagi na opór społeczny w samej gminie Pyrzyce oraz brak zgody Ministerstwa Obrony, nie ma jeszcze działających farm wiatrowych, jednak trwają prace planistyczne oraz prowadzone są pomiary wiatru, co wskazuje na potencjalny rozwój tego sektora w najbliższych latach. Doświadczenia sąsiednich gmin pokazują, że inwestycje w energetykę wiatrową mogą przynieść znaczące korzyści finansowe dla lokalnych społeczności.

Na terenie gminy znajduje się Geotermia Pyrzyce Sp. z o.o. Geotermia Pyrzyce to jedna z pionierskich i najstarszych ciepłowni geotermalnych w Polsce, działająca od 1996/1997 roku. Jest głównym dostawcą ciepła w Pyrzycach, wykorzystującym wody termalne jako

odnawialne źródło energii (OZE) do ogrzewania miasta i produkcji ciepłej wody użytkowej. Ciepłownia wykorzystuje wody podziemne o temperaturze ok. 61°C, wydobywane z głębokości ok. 1,63 km. System zastąpił rozproszone kotłownie węglowe, co znacznie ograniczyło emisję zanieczyszczeń. Przedsiębiorstwo zaopatruje w ciepło około 68% mieszkańców Pyrzyce. Oprócz sieci ciepłowniczej, zakład wykorzystuje pyrzycką solankę do celów leczniczych, np. w mini-tężni. Geotermia w Pyrzycach jest uznawana za ważny element lokalnej transformacji energetycznej, redukując zależność od paliw kopalnych.

3.4 System hydrologiczny gminy

Wody powierzchniowe

Na terenie gminy Pyrzyce wody powierzchniowe występują przede wszystkim w postaci rzeki Płoni, która stanowi główny ciek wodny oraz dwóch głównych jezior: Będgoszcz i Miedwie. Mają one znaczenie dla gospodarki gminy oraz jej walorów turystyczno-rekreacyjnych. Ponadto na terenie gminy występują mniejsze cieki wodne oraz zbiorniki wód stojących. Rzeka Płonia przepływa przez północno-wschodnie obszary gminy, ma ona swoje źródła na północny-wschód od Barlinka, a kończy bieg w jeziorze Dąbie w Szczecinie. Łączna długość rzeki to ok. 74 km (ok. 30 km odcinek przepływa przez powiat pyrzycki). Jest jedną z najdłuższych rzek Pomorza Zachodniego. Rzeka Płonia łączy jeziora Płoń i Miedwie. Jezioro Miedwie jest drugim największym jeziorem w województwie zachodniopomorskim oraz piątym pod względem powierzchni w kraju. Zbiornik ten charakteryzuje się największą kryptodepresją w Polsce (29,8 m p.p.m.). Lustro wody znajduje się na wysokości 14 m n.p.m., a głębokość wynosi 43,8 m. Wody jeziora objęte są ochroną sieci Natura 2000. Jest ono zbiornikiem wody pitnej dla Szczecina.

Zgodnie z danymi PGW Wody Polskie na terenie gminy Pyrzyce częściowo zlokalizowane są jednolite części wód powierzchniowych, które ujęte zostały w poniższym zestawieniu.

Tabela 28 JCWP na terenie gminy Pyrzyce

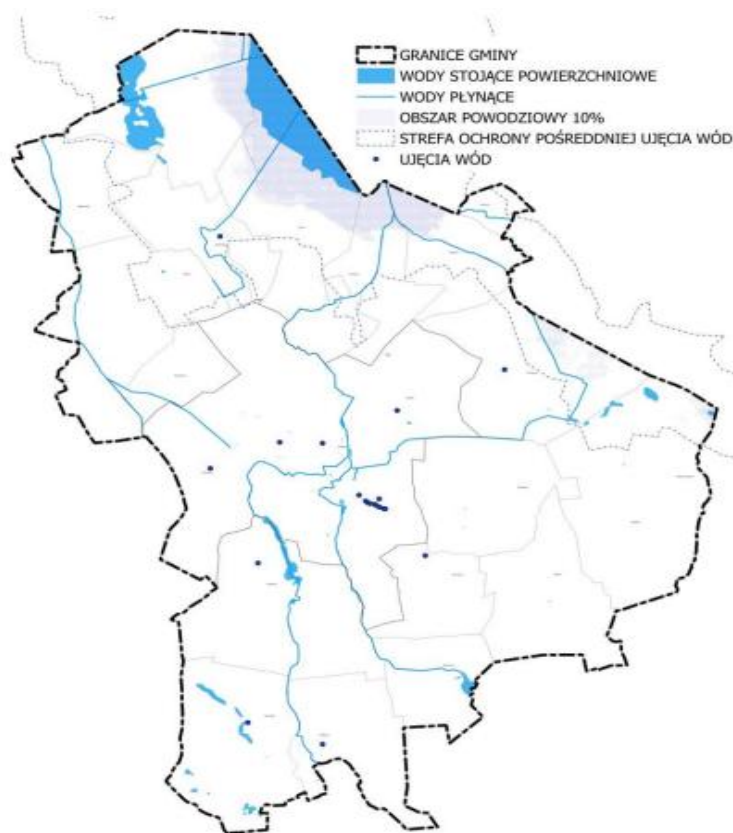
Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan ogólny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW6000111912529	Kanał Głęboki	dobry stan wód	zagrożona
LW11041	Będgoszcz	bark danych	niezagrożona
RW6000091974327279	Bielica	zły stan wód	zagrożona
RW6000191974327299	Bielica od jez. Będgoszcz do ujścia	zły stan wód	zagrożona

RW6000181974329119	Płonia od jez. Płoń do jez. Żelewko	zły stan wód	zagrożona
LW11034	Miedwie	zły stan wód	zagrożona
RW6000111912549	Kanał Czółnow	dobry stan wód	zagrożona
RW600009197432569	Sicina	zły stan wód	zagrożona
LW10954	Sitno Wielkie	bark danych	niezagrożona
RW60000919743252	Dopływ spod Myśliborek	bark danych	zagrożona

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Jezioro Będgoszcz jest zbiornikiem rynnowym. Położone jest na terenie trzech gmin: Pyrzyce, Bielice oraz Stare Czarnowo. Wzdłuż zachodniej granicy gminy biegnie Kanał Nieborowski, który uchodzi do Jeziora Będgoszcz. Po stronie południowej od miasta Pyrzyce został utworzony sztuczny zbiornik wodny, powstały na skutek spiętrzenia wód oraz zalania wodą torfowiska dolinowego. Zbiornik ten jest podzielony na dwa akweny: północny i południowy, przedzielone od siebie groblą z drogą. Ponadto większe zbiorniki wodne występują w południowo-zachodniej części gminy, niedaleko miejscowości Krzemlin.

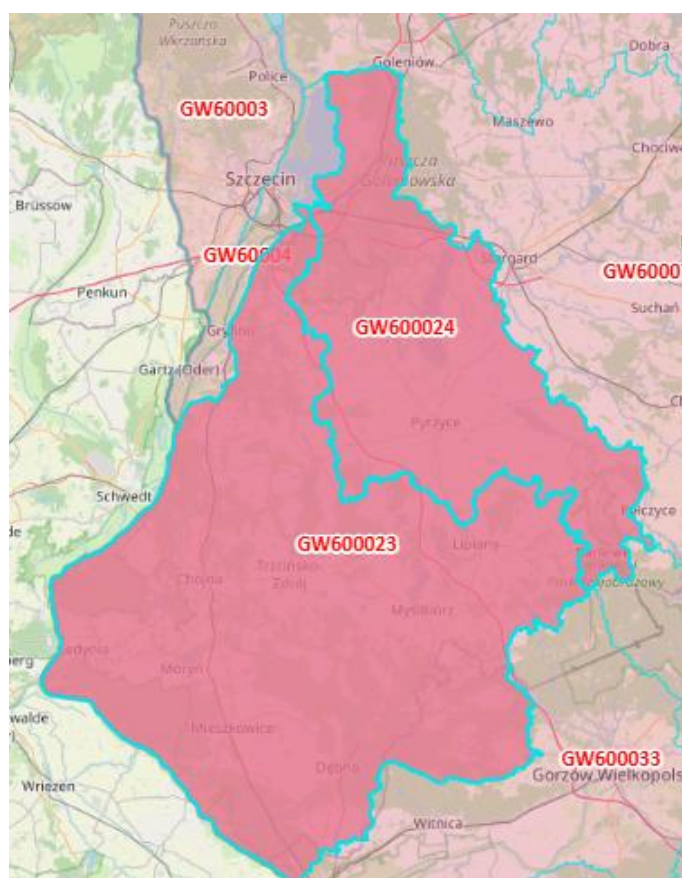
Mapa 9 System wód powierzchniowych na terenie gminy

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Pyrzyce, s. 19.

Wody podziemne

Mapa 10 Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych nr 70

138

Tabela 29 JCWPd na terenie gminy Pyrzyce

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW600024	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
GW600023	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>

Na terenie gminy Pyrzyce źródłem wody pitnej dla mieszkańców są wyłącznie ujęcia wód podziemnych tzw. wgłębnych. Rejon gminy Pyrzyce znajduje się w obrębie jednostki hydrogeologicznej tzw. regionu szczecińskiego. Na obszarze miasta i gminy Pyrzyce zlokalizowanych jest 8 gminnych ujęć wody podziemnej. Wody te, stosowane są najczęściej do celów bytowo-gospodarczych mieszkańców. W celu ograniczenia wpływu na zasób i jakość wód podziemnych, wprowadza się strefy ochrony wokół ujęć tych wód.

Monitoring wód podziemnych województwa zachodniopomorskiego jest prowadzony corocznie przez WIOŚ w Szczecinie oraz dotyczy punktów pomiarowych, które kontrolują wszystkie główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP), użytkowe poziomy wodonośne, obszary zwiększonego drenażu, a także obszary szczególnie zagrożone przez przemysł.

3.5 Zagrożenie suszą i powodzią

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycję budowy lub przebudowy urządzeń wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

3 września 2021 r. Minister właściwy ds. gospodarki wodnej opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy. Należy mieć na uwadze, że zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru, w sytuacji, gdy przeanalizowano wszystkie możliwe warianty, bardziej korzystne ze środowiskowego punktu widzenia. Planowanie nowych działań inwestycyjnych w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej

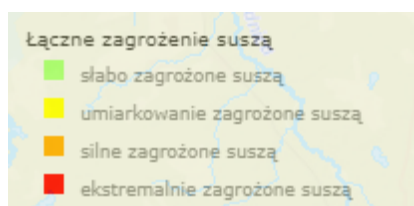
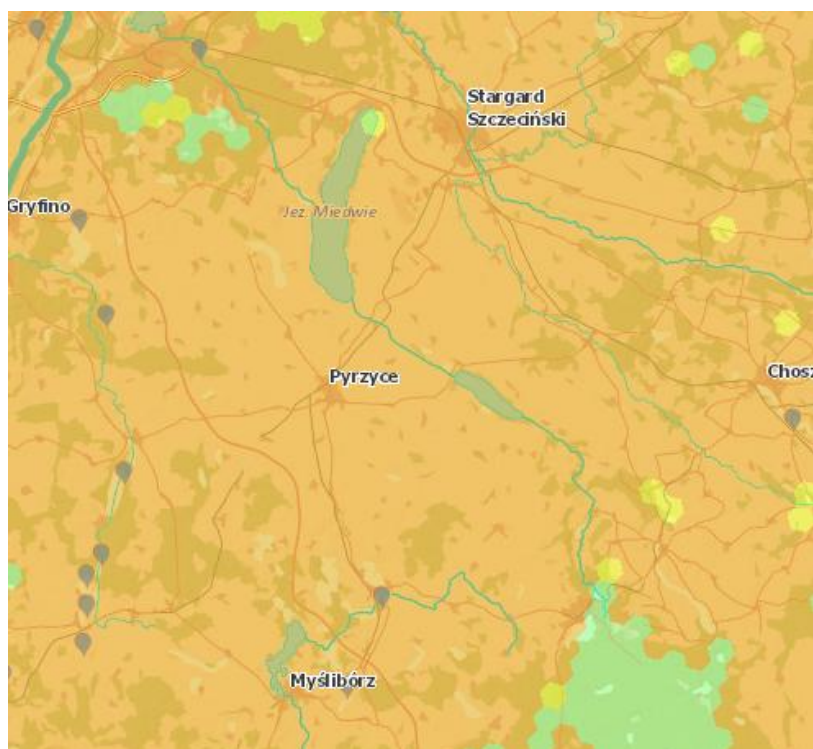
retencji musi być poprzedzone szeregiem analiz, a dotyczące ich warunki i procedury muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami środowiskowymi, jak też być adekwatne do potrzeb w zakresie kształtowania retencji.

Gmina Pirzyce położona jest:

- a) w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym wystąpieniem suszy atmosferycznej,
- b) w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym wystąpieniem suszy hydrologicznej,
- c) w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym wystąpieniem suszy rolniczej,
- d) w części północnej na terenie słabo zagrożonym wystąpieniem suszy hydrologicznej, w części południowej na terenie umiarkowanie zagrożonym wystąpieniem suszy hydrologicznej.

W łącznym zestawieniu gmina Pirzyce klasyfikuje się w całości jako obszar silnie zagrożony suszą.

Mapa 11 Obszar zagrożony suszą na terenie gminy Pirzyce

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPPSS

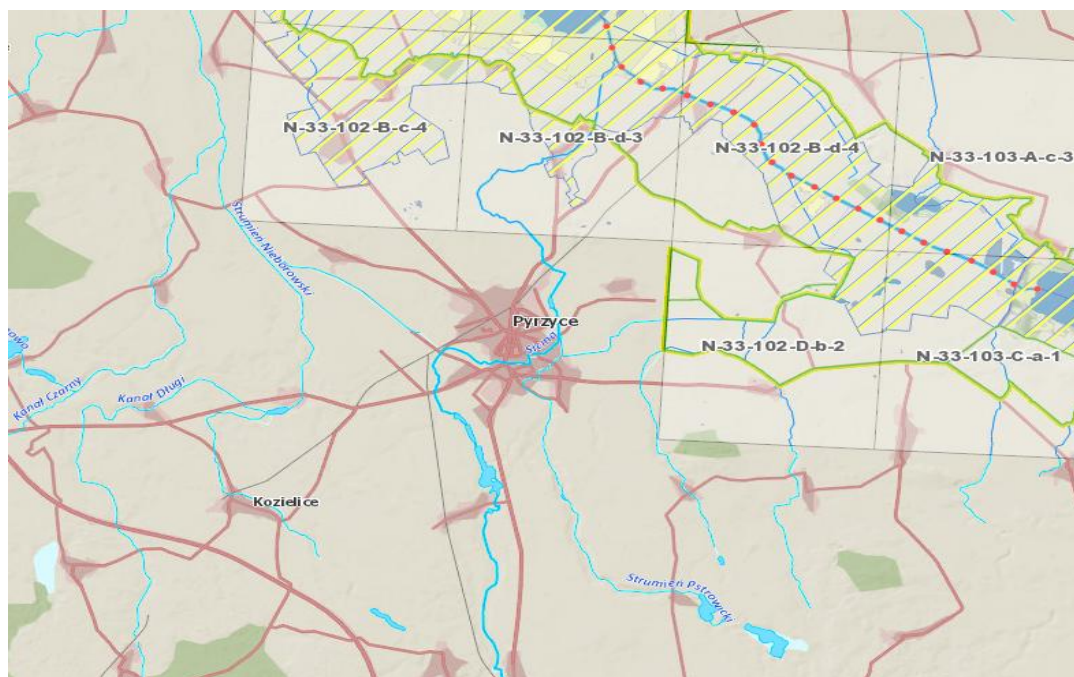
Analizując stopień zagrożenia powodziowego na terenie gminy Pyrzyce stwierdza się, że gmina znajduje się:

- a) na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$,
- b) na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $p=10\%$,
- c) poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszarze między linią brzegu, a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w którym wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- d) na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi $p=0,2\%$,
- e) poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Na obszarze gminy Pyrzyce obszary zagrożenia powodziowego o stopniu prawdopodobieństwa 1% oraz 10% oraz obszary zagrożenia powodzią ze względu na możliwość przerwania wału przeciwpowodziowego występują w północno-wschodniej części gminy i obejmują miejscowości tj.: Giżyn, Turze, Ryszewo, Okunica.

Zgodnie z art. 172 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne na podstawie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego przygotowuje się – z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy oraz regiony wodne – plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Dokumenty te obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, w szczególności działania służące zapobieganiu powodzi, ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi. Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych. W ramach realizacji zadań przewidzianych w niniejszej Strategii stosowane będą zakazy i ograniczenia wynikające z ustawy Prawo wodne.

Mapa 12 Mapy zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Pyrzyce

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMRP

Wszelkie podejmowane działania w ramach rozwoju gminy należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

3.6 System gospodarki odpadami

W 2024 r. systemem odbioru odpadów komunalnych na dzień 31.12.2024 r. objęto 17 139 mieszkańców gminy Pyrzyce. W 2024 r. odnotowano 14 500 złożonych deklaracji. W ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o w Pyrzycach (jako wykonawca usługi) zebrало od mieszkańców 5 983,57 Mg odpadów z nieruchomości zamieszkałych oraz z nieruchomości niezamieszkałych - 407 podmiotów 1 041,881 Mg odpadów. Łącznie z terenu gminy zebrano 7 025,451 Mg odpadów. W porównaniu do roku 2023 zebrano o 223,509 Mg mniej odpadów.

W 2024 r. frakcja odpady niesegregowane stanowiła ponad 55,09% odebranych odpadów od właścicieli nieruchomości zamieszkałych. Porównując do roku poprzedniego właściciele nieruchomości więcej sortowali odpadów komunalnych. Nastąpiło zmniejszenie frakcji niesegregowanej w stosunku do frakcji segregowanej rok do roku, co jest zjawiskiem pozytywnym, świadczącym o tym, że podejmowane działania w zakresie segregacji odpadów przyniosły zamierzone oczekiwania.

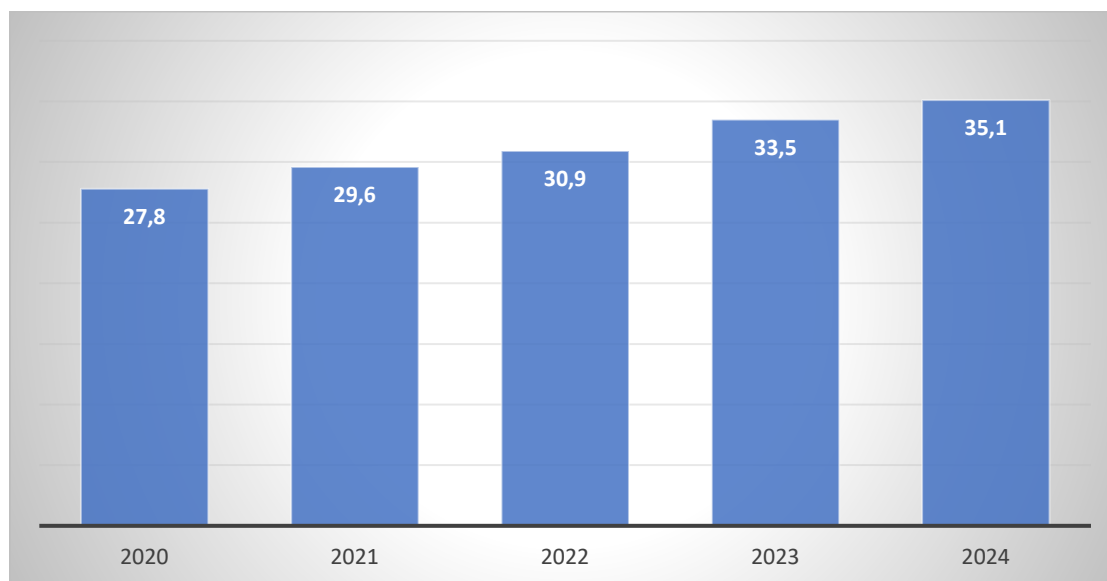
Tabela 30 Ilość odebranych odpadów z terenu gminy Pyrzyce z podziałem na frakcje w 2023 i 2024 r.

Lp.	Frakcja	2023		2024	
		Ilość (Mg)	Udział %	Ilość (Mg)	Udział %
1.	Niesegregowana	3225,26	57,72	3296,20	55,09
2.	Segregowana	1722,36	30,83	1901,16	31,77
3.	PSZOK	487,952	8,73	644,173	10,77
4.	Wielkogabarytowa	151,72	2,72	142,04	2,37
Razem		5587,292	100,00%	5983,57	100,00%

Źródło: Raport o stanie gminy Pyrzyce za 2024 r., s. 40.

W analizowanych latach 2020-2024 zaobserwować można, że wraz ze wzrostem ilości odpadów komunalnych (zmieszanych) w gminie, wzrasta systematycznie ilość odpadów zbieranych selektywnie. Na przestrzeni badanych lat był to wzrost o 7,3%.

Wykres 13 Ilość odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odbudów na terenie gminy Pyrzyce w latach 2020-2024 [%]

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2024 r. firmy zajmujące się systemem gospodarki odpadami to:

- ATF Spółka z o.o. Spółka komandytowa – ul. Świerczewskiego 2 b; 78-320 Połczyn Zdrój,
- Pyrzyckie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. - ul. Kościuszki 26; 74-200 Pyrzyce
- WALDIX – UL. Ku Słońcu 22c/1; 71-073 Szczecin,
- ENVIRONMENTA & TECHNOLOGY Spółka z o.o. - ul. Łużycka 87; 74-101 Gryfino,
- Eteris Surowce Usługi S.A. - ul. Podmiejska 19; 66-400 Gorzów Wlkp.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w analizowanych latach 2020-2024 wyniósł odpowiednio:

- 2020 rok – 40,42%
- 2021 rok – 16,77 %
- 2022 rok – 17,31%
- 2023 rok – 19,28%
- 2024 rok – 22,01%